

FORSVARET
Forsvarets høgskole

NATO og Kina

*Hvordan Kina påvirker NATOs evne til å enes om et felles
trusselbilde*

Eirik Seines Opøien

Masteroppgave
Forsvarets høgskole
vår 2022

Forord

Denne oppgaven ble levert våren 2022, og markerte avslutningen på studiet ved Forsvarets Høgskoles stabsskole. Oppgaven ble skrevet på deltid, og jeg ønsker å takke min sjef og avdeling for tiden jeg ble tildelt til å fokusere på masteroppgaven.

Jeg gikk inn i studiet uten tanke om tema for masteroppgaven. Under emnet Politikk, Strategi og Militærmakt fattet jeg interesse for Kinas vekst og landets økende betydning i det internasjonale system. Gjennom artikler og podkaster fortsatte jeg å følge tematikken gjennom studieåret, noe jeg i ettertid er glad for. Dette reduserte utfordringen med å angripe et tema hvor jeg hadde begrensede forkunnskaper.

Som veileder var jeg så heldig å få den samme som tidligere i studiet vekket min interesse for Kina-tematikken. Takk til Øystein Tunsjø for kyndig veiledning gjennom konstruktive samtaler og tilbakemeldinger. Din hjelp har gitt meg en dypere kunnskap for Kina og Kinas påvirkning på NATO.

Tross at Tunsjø nok har brukt betydelig tid på gjennomlesing av diverse utkast, er det andre som har ofret mer for at oppgaven skulle bli ferdig. Tusen takk til Nora for korrekturlesing, idémyldringer og ikke minst at jeg har fått fokusere på masteroppgaven mens du har sørget for at alt annet gikk i orden.

Sammendrag

Denne oppgaven, skrevet før Russlands invasjon av Ukraina i 2022, undersøker hvordan Kina påvirker NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde.

Kinas betydelige vekst mangler sammenligning i moderne tid. USA vendte allerede i 2011 sin oppmerksomhet mot Kina med sin «pivot to Asia», og Kina beskrives nå som USAs «pacing threat». For et NATO omgitt av utfordringer har ikke Kina blitt prioritert på samme måte. Siden Xi Jinping ble president i 2013 har Kina fremstått stadig mer selvhevdende både i Asia og globalt. Landet utvikler militære kapabiliteter, satses på teknologiutvikling og står i stadig økende grad i opposisjon til den regelbaserte verdensorden og liberale verdier. Sammen med USAs vedvarende fokus gjør dette at NATO nå må forholde seg til Kina.

Oppgaven er en tilfellestudie, hvor kvalitativ metode benyttes og dokumentundersøkelse er datainnsamlingsmetoden.

I oppgaven anvendes Stephen Walts trusselbalanseteori og Glenn Snyders sekundære alliansedilemma. Hvorvidt Kina er en trussel mot NATO analyseres først. Det tas utgangspunkt i tre trusselområder: det tradisjonelt militære; verdier og den regelbaserte verdensorden; og teknologi og økonomi. Det argumenteres for at Kina ikke er en trussel mot NATO i tradisjonell militær forstand, men er en trussel mot NATOs verdier og den regelbaserte verdensorden. Innen teknologi og økonomi er Kina en begrenset trussel som rangeres mellom de to øvrige trusselområdene.

Videre analyseres hvordan trusselen fra Kina påvirker NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde. Oppgavens funn er at Kina innen det militære området kompliserer denne evnen, primært gjennom indirekte påvirkning. Trusselen mot NATOs verdier og den regelbaserte verdensorden styrker imidlertid evnen til å enes. Innen teknologi og økonomi beveger NATO seg mot en mer enhetlig tilnærming til Kina, men enkeltlands insentiver for bilaterale relasjoner utfordrer evnen til å enes.

Trusselområdene påvirker hverandre, og bør derfor ikke vurderes kun i isolasjon. Satt i sammenheng aggregeres trusselområdene til den totale trussel Kina utgjør mot NATO. Kompleksiteten i denne sammensatte trusselen gjør trusselbildet utfordrende å etablere. Dette gjør det vanskelig for NATO å enes om et felles trusselbilde hva angår Kina.

Kina erstatter ikke NATOs eksisterende trusler, men kommer i tillegg til disse. Kina kompliserer dermed NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde. Summen av trusler skaper en kompleksitet hvor NATO-landenes trusselpersepsjon divergerer, uten at dette truer alliansens eksistens.

Summary

This thesis, written prior to Russia's invasion of Ukraine in 2022, examines how China affects NATO's ability to agree on a common threat.

China's considerable growth lacks comparison in modern times. USA turned its attention towards China through its "pivot to Asia" in 2011, and China is currently its pacing threat. NATO has given less priority to the China challenge. Since Xi Jinping became president in 2013, China had appeared increasingly assertive both within its region and globally. China develops military and technological capabilities and is increasingly outspoken about its opposition to the rules-based international order and liberal values. Combined with the continuous American focus on the Indo-Pacific, this makes it impossible for NATO not to address the China challenge.

This is a case study. The data is collected through document studies, which have been the basis for a qualitative analysis.

The theories applied are Stephen Walt's balance of threat theory and Glenn Snyder's secondary alliance dilemma. The aim of the initial analysis is to establish whether China is a threat to NATO. Three main areas are looked into: the traditional military; values and the rules-based international order; and technology and economy. According to the analysis, China is not a military threat towards NATO. It is, however, a threat against NATO's values and the rules-based international order. The technological and economical threat from China is ranked between the other two threat areas.

The aim of the main analysis is to establish how China affects NATO's ability to agree on a common threat. While the lack of military threat from China complicates this ability, it is strengthened by the threat against the rules-based international order and values. Within technology and economy NATO is moving towards a more cohesive approach, but the ability to agree is challenged by the individual NATO-countries' bilateral relations with China.

The three threat areas should not be considered in isolation, as they intervene with each other. Together, they are aggregated to the threat posed by China towards NATO. The complexity of the threat China poses challenges NATO's ability to agree on a common threat.

China does not replace the existing threats NATO face; it presents an additional threat. Different threats give rise to diverging threat perceptions within NATO. However, this does not threaten the existence of NATO.

Innholdsfortegnelse

Figurliste	VIII
1 Innledning	1
1.1 BAKGRUNN OG PROBLEMSTILLING	1
1.2 AVGRENSNING	2
1.3 OPPGAVENS STRUKTUR	3
1.4 BIPOLART SYSTEM	3
1.5 HVA ER EN TRUSSEL?	4
1.6 OPPGAVENS RELEVANS	4
1.6.1 STRATEGISK KONSEPT OG POLITISK VINKLING	4
1.6.2 NORTH ATLANTIC TREATY	5
1.6.3 SAMHOLD	5
1.6.4 NATO, USA OG KINA	7
1.6.5 OPPSUMMERING	8
2 Teori	10
2.1 REALISMENS RELEVANS	10
2.2 REALISMETRADISJONEN	10
2.2.1 KLASSISK REALISME	11
2.2.2 STRUKTURELL REALISME	11
2.2.3 TRUSSELBALANSETEORI	13
2.2.3.1 HVA BESTÅR TRUSSEL AV?	14
2.2.3.2 BALANSERING OG BANDWAGONING – HYPOTESER OG FUNN	15
2.2.3.3 IDEOLOGI – HYPOTESER OG FUNN	16
2.2.3.4 BISTAND – HYPOTESER OG FUNN	17
2.2.3.5 MANIPULASJON AV POLITISK SYSTEM – HYPOTESER OG FUNN	17
2.2.3.6 OPPSUMMERING TRUSSELBALANSETEORI	18
2.2.3.7 HVORFOR TRUSSELBALANSETEORI?	18
2.2.3.8 UTFORDRINGER	18
2.2.4 DET SEKUNDÆRE ALLIANSEDILEMMA	19
3 Metode	22
3.1 KVALITATIV METODE	22
3.2 TILFELLESTUDIE	22
3.3 DOKUMENTUNDERSØKELSE	23
3.4 VALIDITET	24
3.5 RELIABILITET	25
3.6 KILDER OG UTVALGSKRITERIER	25
3.7 EKSISTERENDE FORSKNING	26
4 Hoveddel	27
4.1 ER KINA EN TRUSSEL MOT NATO?	27
4.1.1 MAKT	28
4.1.2 GEOGRAFISK NÆRHET	31
4.1.3 OFFENSIVE KAPABILITETER	33
4.1.4 AGGRESSIVE INTENSJONER	36
4.1.5 DELKONKLUSJON	39
4.1.6 NO THREAT, NO COHESION	39
4.2 HVORDAN PÅVIRKER KINA NATOS EVNE TIL Å ENES OM ET FELLES TRUSSELBILDE?	41
4.2.1 TRADISJONELL, MILITÆR TRUSSEL	41

4.2.2 VERDIER OG DEN REGELBASERTE VERDENSORDEN	46
4.2.3 TEKNOLOGI OG ØKONOMI	51
4.2.4 SAMMENSATT TRUSSEL	56
4.3 DELKONKLUSJON	58
4.4 TEORIREFLEKSJON.....	58
5 Konklusjon	60
Litteraturliste	63

Figurliste

FIGUR 1: MAKTBALANSETEORI VERSUS TRUSSELBALANSETEORI. (THE ORIGIN OF ALLIANCES S. 265, STEPHEN M. WALT, 1987, CORNELL UNIVERSITY PRESS)	<u>13</u>
---	-----------

1 Innledning

I høringen hvor Lloyd Austin var nominert til amerikansk forsvarsminister, uttalte han at Biden-administrasjonen vil «[...]view China as our most serious global competitor and, from a defense perspective, the pacing threat in most areas» (Advance Policy Questions for Lloyd Austin, 2021, s. 44).

I Kina benyttet president og generalsekretær i det kinesiske kommunistpartiet (KKP), Xi Jinping, sin tale i anledning KKP's hundreårsjubileum i 2021 til å hevde at Kina aldri vil «[...]allow any foreign force to bully, oppress, or subjugate us. Anyone who would attempt to do so will find themselves on a collision course with a great wall of steel forged by over 1.4 billion Chinese people» (Xi, 2021a, s. 9).

Mellom disse to supermaktene manøvrerer NATO. Kina er en utfordring for alliansen, men ikke en som minsker omfanget av allerede eksisterende sikkerhetsutfordringer. NATO har ennå ikke eksplisitt omtalt Kina som en trussel. Likevel forventes det at Kina omtales i NATOs nye strategiske konsept når dette etter planen vedtas på NATO-møtet i Madrid i 2022 (NATO, 2021m; Stoltenberg, 2021e).

1.1 Bakgrunn og problemstilling

Med Sovjetunionens kollaps forsvant grunnlaget NATO ble bygget på. Alliansens videre eksistens var ikke gitt, men tre tiår senere regnes NATO fortsatt som hjørnesteinen i nordatlantisk sikkerhet. Veien som har ledet til dagens situasjon kunne de færreste forutsett under den kalde krigen. Det internasjonale systemet endret seg nærmest over natten, og USA stod tilbake som verdens eneste supermakt i et unipolart system. Tross frykten for russisk resttrussel, endret NATOs trusselbilde seg til det nærmest fraværende. Med USA i ryggen reorienterte NATO sin innsats til fredsstøttende operasjoner og kollektiv sikkerhet. NATO opererte «out of area», som ble hevdet å være eneste alternativ til «out of business» (Lugar, 1993).

Operasjonsområdet utvidet seg videre da alliansens artikkel 5, for første og hittil eneste gang, ble utløst etter 11. september 2001. En av følgene av krigen mot terror var 20 års tilstedeværelse i Afghanistan. Gjennom disse årene har NATOs trusselbilde endret seg. Det russiske forvarselet ved president Vladimir Putins München-tale i 2007 og krigen mot Georgia i 2008 ble katalysert gjennom annekasjonen av Krim i 2014. Med dette var Russland tilbake. Sammen med økt terrortrussel, uro i Midtøsten og Nord-Afrika, migrasjon fra sør og usikkerhet rundt klimaendringenes påvirkning på Arktis har dette skapt et sammensatt trusselbilde. Samtidig har nye virkemidler vokst frem. Den teknologiske utviklingen peker mot en økning av «emerging disruptive technologies» (EDT) (NATO, 2021f), samtidig som rom- og cyberdomenet har vokst frem som arenaer for sikkerhetstrusler.

Alle disse truslene og utfordringene påvirkes av Kina. Allerede sent på 1990-tallet begynte den amerikanske innretningen mot Kina som fremvoksende konkurrent (Michaels, 2021, s. 7). Terrorangrepene 11. september 2001 dreide amerikansk fokus bort fra Kina, men det returnerte under daværende president Barack Obama med USAs «pivot to Asia»: «As we end today's wars, I have directed my national security team to make our presence and mission in the Asia Pacific a top priority» (Obama, 2011). Hillary Clinton uttalte at «The 21st century will be America's Pacific century[...]» (Clinton, 2011).

Det vil senere argumenteres for at et bipolar system med supermaktene USA og Kina har vokst frem. Dette innebærer en maktforskyvning mot Asia. Kinas betydelige og fortsatte vekst har ført til at USA oppfatter Kina som en konkurrent og trussel. USA dreier derfor mer av sin oppmerksomhet og sine ressurser mot Asia. Med dette kan Europa forventes å måtte ta større ansvar for egen sikkerhet.

Kina påvirker dermed NATO både direkte og indirekte. Under Xi fremstår landet mer selvhevdende, offensivt, med globale ambisjoner og en militær kapasitet tilpasset både regional og global innsats. Økonomisk vekst og teknologiske ambisjoner har gjort Kina til en aktør med evne til påvirkning i ulike domener med et bredt spekter av virkemidler. Det er likevel forskjell på å påvirke NATO, og å være en trussel mot NATO. Tross USAs ledende posisjon i alliansen, er ikke den amerikanske trusselpersepsjonen lik den hos de europeiske medlemslandene. Også innad blant de europeiske landene varierer holdningen til Kina. Dette kan påvirke NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde.

I denne oppgaven vil Stephen M. Walt (1987) trusselbalanseteori benyttes for å analysere trusselen Kina utgjør mot NATO innen det militære området, verdier og den regelbaserte verdensorden, samt teknologi og økonomi. Deretter vil trusselbalanseteori og Glenn H. Snyders sekundære alliansedilemma (1984) benyttes til å belyse følgende problemstilling:

Hvordan påvirker Kina NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde?

1.2 Avgrensning

Problemstillingen vil belyses i rammen av de valgte teorier.

Med bakgrunn i tildelt skriveperiode ble empiriinnsamlingen avsluttet 1. desember 2021.

Konklusjonene er gjeldende for situasjonen på denne dato.

Implikasjonene av Russlands invasjon av Ukraina er følgelig ikke analysert. Å inkorporere implikasjonene av en pågående krig med ukjent utfall ville vært utfordrende. Krigen vil likevel påvirke NATO. Nøyaktig hvordan vil fremgå tydeligere når NATOs nye strategiske konsept utgis, men oppgaven leveres før Madrid-toppmøtet. USAs National Defense Strategy 2022, utgitt under

Ukraina-krigen, er imidlertid svært tydelig på at USAs førsteprioritet fortsatt er Kina (US DOD, 2022, s. 1).

Historiske utviklingstrekk som benyttes for å belyse problemstillingen avgrenses til perioden fra USAs «pivot to Asia» i 2011. Bakgrunnen er at dette markerer et brudd hvor fokus ble rettet mot Kina. Dette påvirket også NATO. Russlands aggresjon i Ukraina i 2014 dreide oppmerksomheten tilbake mot Europa, men under daværende president Donald Trump klatret Kina igjen på agendaen for USA, og dermed NATO. Tross Ukraina-krigen opprettholdes USAs fokus på Kina under president Joe Biden. Dette innebærer at NATO må ta stilling til Kina.

1.3 Oppgavens struktur

Først vil oppgavens forutsetning om bipolaritet forklares og trusselbegrepet redegjøres for. Oppgavens relevans vil deretter utdypes, før teorikapittelet redegjør for realismetradisjonen med fokus på teoriene drøftingen bygger på; trusselbalanseteori og det sekundære alliansedilemma. Metodekapittelet følger deretter. Hoveddelen innledes med en analyse av trusselen Kina utgjør mot NATO innen det tradisjonelle militære området, verdier og den regelbaserte orden, samt økonomi og teknologi. Problemstillingen vil så drøftes med utgangspunkt i funnene fra den innledende trusselanalysen, for det reflekteres rundt teoriens anvendelighet. Deretter oppsummeres oppgavens sentrale funn og problemstillingen besvares. Avslutningsvis følger en kort refleksjon rundt Ukraina-krigens mulige innvirkning på NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde, og for NATOs håndtering av Kina.

1.4 Bipolart system

Innledningsvis hevdes det at et bipolar system har vokst frem med USA og Kina som supermakter. Å avklare forutsetningen om et bipolar system er nødvendig før teoriene redegjøres for, da spesielt det sekundære alliansedilemma skiller på multi- og bipolar system. I denne oppgaven vil kun delen om bipolar system vektlegges.

Forutsetningen om et bipolar system hviler på Øystein Tunsjøs (2018) bok *The Return of Bipolarity in World Politics: China, the United States, and Geostuctural Realism*. Tunsjø argumenterer for at USA og Kina er betydelig mektigere enn øvrige, mindre mektige stater. Avstanden i makt fra USA til Kina er altså mindre enn avstanden fra Kina til den tredje mektigste staten. I dette ligger premisset om at polaritet ikke er lik paritet, men omhandler makt representert ved hvordan kapabiliteter er distribuert i det internasjonale systemet. Betydningen av maktdistribusjon innebærer at det er en stats makt relativt til andre staters makt som gir polariteten (Tunsjø, 2018, Kapittel 2). Tunsjø definerer bipolaritet slik: «Bipolarity is a structure in which two states' capabilities are so great that they determine the balance of power solely between them» (Tunsjø, 2018, s. 40).

Oppgavens bruk av begrepet supermakt viser også til bipolaritet. Et multipolart system har tre eller flere stormakter, et bipolar system har to supermakter, og et unipolart system har én supermakt (Tunnsjø, 2018, s. 26).

Ikke alle deler Tunnsjøes tese om bipolaritet (se f.eks. Beckley, 2018; Mearsheimer, 2019). I den grad maktdistribusjonen mellom de mektigste stater har endret seg i årene etter bokutgivelsen i 2018, er dette i favør av argumentasjonen om bipolaritet. Kategorien makt er viktig i definisjonen av trussel i trusselbalanseteorien, drøftingen vil derfor bidra til å underbygge denne påstanden.

I oppgaven forutsettes bipolaritet.

1.5 Hva er en trussel?

For å analysere om Kina er en trussel mot NATO, må det defineres hva som inngår i en trussel. Gitt trusselbegrepets sentrale plass i problemstillingen, er det formålstjenlig å klargjøre innholdet tidlig. For oppgavens formål forstås trussel slik det er beskrevet i Walts trusselbalanseteori, og dermed bestående av faktorene makt, geografisk nærhet, offensive kapabiliteter og aggressive intensjoner (Walt, 1987, s. 22). Disse utdypes i teorikapitlet. For oppgavens formål er trusselbilde en vurdering av truslene til stede per 2021, basert på trusselbalanseteorien.

1.6 Oppgavens relevans

Dette delkapitlet viderefører og utdyper bakgrunnen for problemstillingen. Rapporter utarbeidet på oppdrag fra NATO benyttes for å fremheve Kinas aktualitet for alliansen. Deretter redegjøres det kort for NATOs handlingsrom innenfor rammen av North Atlantic Treaty (NAT), utfordringer knyttet til samhold og evnen til å enes om et felles trusselbilde, og utviklingen i NATO og USAs omtale av Kina.

1.6.1 Strategisk konsept og politisk vinkling

NATOs nye strategiske konsept vedtas i 2022. Et strategisk konsept fremhever NATOs kjerneoppgaver, prinsippene til grunn for alliansen og dens tilnærming til å håndtere kjerneoppgavene. Dette underbygges av en beskrivelse av de sikkerhetsmessige utfordringer NATO står ovenfor. Konseptet skal gi retning for fremtidig politisk og militær utvikling (NATO, 2021d).

Den politiske dimensjonen var sentral når generalsekretær Jens Stoltenberg i 2019 ble bedt om å iverksette en «[...]Forward-Looking Reflection Process to assess ways to strengthen the political dimension of the NATO Alliance» (Bew et al., 2020, s. 3). Prosessen materialiserte seg i 2020 gjennom rapporten «NATO 2030: United for a New Era» (heretter: «NATO 2030-rapporten»), utarbeidet av en uavhengig refleksjonsgruppe på oppdrag fra Stoltenberg. Rapporten vier Kina betydelig plass. Der NATOs gjeldende strategiske konsept fra 2010 verken nevner «Kina» eller

«Asia» (NATO, 2010), nevnes dette henholdsvis 82 og 6 ganger i rapporten. Også øvrige trusler og utfordringer NATO står overfor fremheves. Kina trekkes frem som en aktør som påvirker flere av disse. NATOs tradisjonelt dimensjonerende trussel, Russland, nevnes til sammenligning 96 ganger (Bew et al., 2020). Refleksjonsgruppens rapport underbygger økt fokus på Kina: «NATO must devote much more time, political resources, and action to the security challenges posed by China[...]» (Bew et al., 2020, s. 12). Dette peker mot at Kina vil vies plass i NATOs nye strategiske konsept.

1.6.2 North Atlantic Treaty

NATO 2030-rapporten aktualiserer den politiske dimensjonen i en allianse som tradisjonelt oppfattes militær, og antyder behov for en helhetlig tilnærming til utfordringer og trusler. NAT av 1949 gir betydelig manøvreringsrom for NATO i så måte. Mest kjent er artikkel 5, som sier at et angrep på én er et angrep på alle. Men NAT fremhever også et verdifelleskap ved at partene: «[...]are determined to safeguard the freedom, common heritage and civilisation of their peoples, founded on the principles of democracy, individual liberty and the rule of law» (NATO, 1949). Artikkel 2 understreker videre en styrking av de frie institusjoner, forståelsen for prinsippene til grunn for disse, samt utvikling gjennom å fremme «[...]stability and well-being» (NATO, 1949). Samme artikkel oppmuntrer til økonomisk samarbeid mellom medlemslandene, en intensjon som utfordres av at Kina er en økonomisk konkurrent og samtidig en betydelig handelspartner for flere NATO-land (Bew et al., 2020, s. 27).

En helhetlig tilnærming til sikkerhetsutfordringene NATO møter kan adresseres innenfor rammene av NATs originale avtaletekst. Likevel er hovedvekten av avtalens avskrekkende effekt forankret i artikkel 5, hvilket forutsetter solidaritet. Artikkel 5 sier ikke at et angrep på én vil bli møtt av et unisont motangrep fra alle, men at medlemmene individuelt eller i samarbeid med andre skal ta «[...]such action as it deems necessary, including the use of armed force[...]» (NATO, 1949). Hvilken handling Ungarn anser nødvendig som respons på et cyberangrep mot Island blir spekulasjon, men om artikkel 5 overhodet skulle bli utløst i et slikt tilfelle, er en rimelig antakelse at responsen ikke inkluderer bruk av militærmakt.

En annen utfordring er motsetningen mellom NATs geografiske begrensning og globaliseringen katalysert av teknologisk utvikling. Stoltenberg har uttalt at én av tre hovedprioriteter med NATO 2030-prosessen er å sikre alliansens «[...]more global approach» (Stoltenberg, 2021a). Geografiens betydning er sentral i trusselbalanseteorien, og vil drøftes i hoveddelen.

1.6.3 Samhold

Evnen til å enes om et felles trusselbilde påvirkes av, og påvirker, samholdet i NATO. Samhold er sentralt i refleksjonsgruppens rapport, hvor det beskrives som «[...]the lifeblood [...] of the alliance»

(Bew et al., 2020, s. 6). Det fremheves også i rapporten «NATO 2030: Embrace the change, guard the values», utarbeidet av NATO 2030 Young Leaders Group: «The first line of defence with respect to China is Allied cohesion and unity» (Billon-Galland et al., 2021, s. 14). Samholdet utfordres fra flere hold. Både Kina og Russland har interesse av å svekke NATOs samhold, spesielt mellom USA og de europeiske medlemslandene. En av de sterkeste uttrykkene for splittelse var intervjuet hvor president Emmanuel Macron uttalte: «What we are currently experiencing is the brain death of NATO» (The Economist, 2019). Intervjuet, hvor Macron også sådde tvil om artikkel 5, adresserte behovet for at Europa skulle ta sin plass som geopolitisk maktfaktor (Duclos, 2019). Enkelte hevder at Macrons intervju hadde direkte påvirkning på at refleksjonsgruppen ble nedsatt for å utvikle NATO 2030-rapporten (Morcos, 2020).

Intervjuet er ikke enestående hva angår franske uttalelser som setter spørsmålsteget ved NATOs samhold. Frankrike følte seg «dolket i ryggen» av at Australia kansellerte anskaffelsesavtalen om franske atomdrevne ubåter til fordel for amerikanskproduserte, og tilbakekalte sine ambassadører til USA og Australia. Situasjonen oppstod som følge av inngåelsen av AUKUS, en «[...]enhanced trilateral security partnership[...]» (Morrison et al., 2021) mellom USA, Storbritannia og Australia. Den franske utenriksministeren beskyldte landene for «[...]duplicity, a major breach of trust and contempt», mens Storbritannia ble beskyldt for «[...]constant opportunism» (BBC, 2021). EU støttet Frankrike, noe som synliggjorde samarbeidsutfordringer utover NATO blant de europeiske landene (NTB, 2021b). Etter betydelig amerikansk diplomatisk innsats stabiliserte situasjonen seg, men igjen var NATOs samhold satt på prøve (Morcos, 2021).

Brexit påvirker NATO-landenes samarbeidsklima. Frankrike trakk Storbritannias invitasjon til et krisemøte om migrasjonskrisen over Den engelske kanal i 2021, etter statsminister Boris Johnsons Twitter-publisering av et brev til Macron. Franske uttalelser er tydelige i kritikken av britisk opptreden, og eksemplifiserer at NATOs samhold kan utfordres uten at alliansespesifikke problemstillinger ligger til grunn (Bergo, 2021a, 2021b).

Amerikanske uttalelser har også sådd tvil om NATOs samhold. I 2016 uttalte daværende president Trump at han anså alliansen som utdatert (ABC News, 2016). Andre hovedelementer i Trumps NATO-politikk inkluderte at øvrige medlemsland skyldte USA penger, noe som kunne føre til at USA avsto fra å oppfylle sine kollektive forsvarsforpliktelser, samt trusselen om å forlate NATO (Benitez, 2019, s. 183, 188). Også Obamas beskrivelse av Europa og Gulfstatene som «free-riders» i forbindelse med Libya-operasjonen i 2011 sådde tvil om NATOs samhold (Goldberg, 2016). Gjennom historien har samholdet blitt utfordret et utall ganger, eksempelvis ved Suezkrisen, rundt deltakelsen i Vietnamkrigen, uenigheter rundt NATOs ekspansjon, USAs rasjonale for den siste Irak-krigen og uttrekningen fra Afghanistan.

Kina er imidlertid en annen utfordring for NATO. Det forrige bipolare systemet innebar en risiko for at Sovjetunionen skulle kontrollere Europa, og utgjorde dermed en trussel mot både USA og de europeiske NATO-landene, om enn på ulikt vis. USAs rolle som «the holder of the balance» gjelder imidlertid ikke bare i Europa (Morgenthau, 1955). Det nåværende bipolare systemet truer USA gjennom en maktforskyvning som på sikt kan sette Kina i stand til å utfordre USAs posisjon, men dette er primært USAs kamp. Under den kalde krigen var behovet for å opprettholde regional maktbalanse størst i Europa, nå gjelder dette også Asia. Denne utviklingen utfordrer alliansens samhold.

1.6.4 NATO, USA og Kina

Kina er ikke et nytt fokusområde i verken USAs eller NATOs utenrikspolitikk. Gjennom sin «pivot to Asia» re-orienterte USA «[...]its foreign policy to commit greater attention and resources to the Asia-Pacific region» (Campbell & Ratner, 2014, s. 106). Dette tilsvarte ikke dagens rivalisering, men representerte et brudd ved å trekke amerikansk oppmerksomhet bort fra det nordatlantiske området.

NATO-lands mulige økonomiske avhengighet av Kina ble problematisert allerede i 2011 (Korski, 2011). Året etter omtalte NATOs daværende generalsekretær, Anders Fogh Rasmussen, Kinas økning i midler brukt på forsvar (Rasmussen, 2012). I 2013 uttalte Rasmussen om Kina: «Very often you will have to engage in a dialogue with counterparts who don't necessarily share your world view[...]» (Rasmussen, 2013, s. 9). Mellom 2012 og 2014 inngikk NATO partnerskap med New Zealand, Sør-Korea, Australia og Japan (NATO, 2021h, 2021i, 2021j, 2021k). Partnerskapenes bakgrunn var ikke nødvendigvis Kinas vekst, men knyttet like fullt NATO tettere til «[...]like-minded partners in the Asia Pacific region» (Rasmussen, 2013, s. 9). Samtidig ble maktforskyvning, amerikansk rebalansering mot Asia og byrdefordeling i Europa satt på agendaen, og statsledere diskuterte «...how Europe can pivot to Asia, and debating NATO's role in the Asia-Pacific» (Tunsjø, 2013, s. 100).

Disse diskusjonene stanset Russland effektivt i 2014. Anneksjonen av Krim ble selve symbolet på et mer selvhevdende Russland. NATO måtte igjen håndtere sin tradisjonelt dimensjonerende trussel, og gjenopptok sitt opprinnelige fokus på kollektivt forsvar. På militært nivå fortsatte likevel møter mellom Kina og NATO utover 2010-tallet. NATO beskrev 2018-møtet som en «[...]resounding success[...]» (NATO, 2018), men dette ble det hittil siste møtet på militært nivå.

I 2019 ble Kina for første gang nevnt i et NATO policydokument (Stoltenberg, 2021d) gjennom Londondeklarasjonen: «[...]China's growing influence and international policies present both opportunities and challenges that we need to address together as an Alliance» (NATO, 2019). Tross signaleffekten av å nevne Kina for første gang, var ordlyden tilbakeholden. Samme år beskriver EU Kina som en samarbeidspartner, konkurrent og rival i sitt strategidokument (EU, 2019, s. 1).

Formuleringen viser at EUs Kinapolitikk hviler på prinsippene «[...]cooperate where possible, compete where needed, confront where necessary» (EPP, 2021), som tilsvarer utenriksminister Antony Blinkens beskrivelse av USAs Kinapolitikk (Blinken, 2021). Blinken har beskrevet USAs forhold til Kina som «[...]the biggest geopolitical test of the 21st century[...]» (Blinken, 2021), og det amerikanske etterretningsmiljøet beskriver at Kina vil «[...]continue its whole-of-government efforts to spread China's influence, undercut that of the United States, drive wedges between Washington and its allies and partners, and foster new international norms that favor the authoritarian Chinese system» (US DNI, 2021, s. 6).

For NATOs del understreket Stoltenberg i 2020 at «China is not an enemy» og fremhevet økonomiske muligheter ved Kinas vekst, men fortsatte med at «[...]the rise of China poses some serious challenges to our security[...]» (Stoltenberg, 2020b). Utviklingen i NATOs offisielle holdning til Kina ble tydelig i erklæringen etter NATO-møtet i Brussel i 2021. Her vies Kina betydelig plass. Ordlyden oppfattes skjerpet i forhold til i 2019:

China's stated ambitions and assertive behaviour present systemic challenges to the rules-based international order and to areas relevant to Alliance security. We are concerned by those coercive policies which stand in contrast to the fundamental values enshrined in the Washington Treaty. (NATO, 2021c)

Den tilsynelatende likevekten mellom utfordringer og muligheter synes å ha opphørt. Erklæringen åpner for dialog med Kina der det er mulig, forutsatt at det er i NATOs interesse. Disse formuleringene overskygges likevel av bekymring for Kinas økende atomarsenal, manglende transparens og desinformasjonskampanjer (NATO, 2021c).

Under Alaska-toppmøtet i 2021 uttrykte USA lignende bekymringer, med fokus på kinesisk påvirkning på den regelbaserte verdensorden, menneskerettigheter, demokrati, kinesiske cyberangrep og bruk av økonomisk tvangsdiplomati (Nikkei Asia, 2021). Uttalelsene, kombinert med sanksjoner mot 24 kinesiske tjenestemenn som respons på Kinas opptreden i Hong Kong (Teh, 2021), avstedkom respons fra utenriksminister Wang Yi som påpekte at Kinas historie «[...]will show that one can only cause damages to himself if he wants to strangle or suppress the Chinese people» (Nikkei Asia, 2021).

Dette sammendraget er ikke uttømmende, men anses tilstrekkelig til å tydeliggjøre utviklingen. NATO beskriver ikke Kina som en trussel, men nærmer seg gradvis amerikansk retorikk.

1.6.5 Oppsummering

Kinas vekst tilsier at USAs fokus vil ligge i Asia. Bidens uttalelse om at USA og den transatlantiske alliansen er tilbake endrer ikke dette (Biden, 2021a). Som Walt skrev: «Rhetoric cannot substitute for

interest» (Walt, 1998b, s. 5). USAs posisjon i NATO gjør at deres agenda påvirker NATOs agenda. Amerikansk fokus på Kina vil føre til at de europeiske NATO-landene må ta større ansvar for egen sikkerhet i eget nærrområde hva angår Russland, situasjonen i Midtøsten og Nord-Afrika, migrasjon, klimaendringer og terrorismetrusselen. Tross størrelsen på USAs militære styrker og evnen til global styrkeprosjisering, har ikke USA en utømmelig styrkebrønn.

Kina skaper sikkerhetsutfordringer for NATO. Kinesiske investeringer og enkeltstaters egeninteresse av handel med Kina kan forventes å stå i veien for at et samlet NATO offisielt betegner Kina som en trussel. Kina er ikke en ny utfordring, men omfanget av utfordringen har økt og aktørenes omtale av hverandre tilspisser seg. Oppgavens relevans hviler på dette. Oppgavens relevans underbygges også av Kinas rolle som global aktør som ikke deler NATOs verdier og oppfatning av den regelbaserte verdensorden (Stoltenberg, 2020c), av at Kina er en supermakt med et bredt spekter av virkemidler inkludert teknologi og økonomi, og til sist at Kina er USAs «*pace threat*». I en globalisert verden hvor konfliktfylt sameksistens har erstattet kald krig (Tunsjø, 2020), kan NATO påvirkes også fra Asia. Et verdensbilde med Europa på sidelinjen kan kreve økt innsats for å oppnå et omforent trusselbilde for NATO. Walt skrev før årtusenskiftet «*No threat, no cohesion*» (Walt, 1998b, s. 4). En alternativ formulering er *different threats, no cohesion*. NATO-landenes varierende trusseloppfatning kan utfordre samholdet, noe som potensielt er like utfordrende som fravær av trussel.

Det er nå redegjort for oppgavens bakgrunn og relevans. I de følgende to kapitler vil teori og metode presenteres. Sammen utgjør disse tre delene rammeverket for drøftingen.

2 Teori

Problemstillingen vil belyses ved hjelp av to teorier: Walts trusselbalanseteori og Snyders sekundære alliansedilemma. Før disse redegjøres for, vil realismens relevans og hovedretningene i realismetradisjonen beskrives. Teoriene som skal anvendes i analysen vil vektlegges, samt hvorfor teoriene er valgt og utfordringer med bruken av teoriene.

2.1 Realismens relevans

Oppgavens relevans kan også knyttes til teoriens relevans. Begge teoriene springer ut av realismetradisjonen. Den følgende refleksjonen rundt oppgavens teoretisk baserte relevans er en litteraturbasert observasjon av mulige dreininger i anerkjennelsen av teoretiske retninger. Det er ikke en drøfting av teoriretningenes generelle egnethet og anvendbarhet.

Liberalismen fikk vind i seilene ved den kalde krigens slutt, og realismetradisjonens forklaringskraft ble kritisert (Hawthorn, 1999, s. 145; Lebow, 1994; Legro & Moravcsik, 1999; Lynn-Jones, 1998; Williams, 2005, s. 1). Selv om realister som Walt og Waltz fortsatt hevdet realismens relevans (Walt, 1998a; Waltz, 2000, s. 35), kunne situasjonen oppfattes til fordel for liberalismens talspersoner. Med blant annet Kinas vekst, et stadig mer selvhevdende Russland, finanskrisen i 2008 og ettervirkningene av den arabiske våren har «History, after a brief nap, ... reawakened, requiring states to reassess how they conduct themselves in an uncertain, anarchical international system[...]» (Jones & Smith, 2015, s. 935). Realismens forklaringspotensiale hva angår internasjonale relasjoner og sikkerhetspolitikk kan hevdes å være re-aktualisert.

2.2 Realismetradisjonen

Realisme er et samlebegrep for en sentral tanketradisjon om internasjonale relasjoner. Spesielt sentral er realismetradisjonens forklaringskraft over mellomstatlig konflikt. Realismetradisjonen hevdes å ha sitt opphav i antikkens Hellas og Thucydides' Meliske dialog i *Peloponneserkrigen*. Utgangspunktet er maktens sentrale posisjon i internasjonale relasjoner. Konflikt er utbredt, og trusselen om krig gir militær og økonomisk konkurranse i den hensikt å sikre statens overlevelse. Realismen legger til grunn at stater er enhetlige, rasjonelle og primære aktører. De opererer i et anarkisk selvhjelpssystem hvor militære styrker, og spesielt atomvåpen, er verdsatte virkemidler for å sikre staten (Glaser, 2016, s. 14–15). Anarki betyr i denne sammenheng at det ikke finnes en overnasjonal makt med myndighet til å løse mellomstatlig konflikt.

2.2.1 Klassisk realisme

Den klassiske realismen bygger sin forklaringskraft over internasjonale relasjoner på premisset om at individet er egoistisk og maktsøkende av natur. Niccolò Machiavelli og Thomas Hobbes er eksempler på opphavet til denne grenen av realismen. Machiavellis *Fyrsten* (1532) og Hobbes' *Leviathan* (1651) hevder at menneskets naturtilstand som maktsøkende må tøyles av staten i nasjonens interesse, noe som kan oppnås gjennom en sterk leder (Donnelly, 2000, s. 13–15, 24–25). I klassisk realisme rangeres makt foran moral og rettferdighet som forklarende faktor i internasjonale relasjoner. Staters egeninteresse kan best sikres gjennom makt, følgelig er staten tjent med å søke makt, og internasjonale institusjoner vil ikke kunne motvirke konflikt (Lynn-Jones, 2008, s. 18–19). Selv om klassisk realisme anser konflikt som uunngåelig, vil maktbalanse kunne stabilisere konfliktnivået i internasjonale relasjoner (Sheehan, 2005, s. 8–9). Teorien om maktbalanse kan hevdes å være realismens fremste forklaringsmodell for interaksjon mellom stater. Allianser kan, ifølge Hans Morgenthau, være virkemidler for å oppnå maktbalanse, og et multipolart system anses stabilt (Fedder, 1968, s. 71; Walt, 1998a, s. 31).

Innenfor den klassiske realismen kommer man ikke utenom Morgenthau. Tross kritikk om et deterministisk og pessimistisk menneskesyn, fremhevet Morgenthau betydningen av menneskets natur og maktbegjær (*animus dominandi*) (Morgenthau, 1946, s. 192; Williams, 2007, s. 2–3). Morgenthau vektlegger nasjonal interesse og makt som faktorer i staters opptreden, selv om manglende avklaring av begrepens innhold har ført til kritikk av deres sentrale plass (Jervis, 1994, s. 855–857). Morgenthaus fokus på maktpolitikk gjenkjennes i realismens generelle kjennetegn. Dette er naturlig da det kan hevdes at all realisme før Waltz' introduksjon av strukturell realisme, var klassisk realisme.

De klassiske realistene mente at stater, som mennesker, ønsket å dominere andre stater (Walt, 1998a, s. 31). Stater var gjennom dette premissleverandører ved å påvirke det internasjonale systemet. Dette står i kontrast til strukturell realisme, hvor det anarkiske, internasjonale systemet er premissleverandøren og staters adferd skyldes forholdene de lever under.

2.2.2 Strukturell realisme

Strukturell realisme betegnes også som neo-realisme. Her vil begrepet strukturell realisme benyttes. Walts trusselbalanseteori tar utgangspunkt i Waltz' strukturelle realisme og maktbalanseteori.

Waltz introduserte i 1959 sine «three images of international relations», heretter analysenivåer, i boka *Man, the State, and War*. Der Morgenthau diskuterte menneskets natur og statens interne struktur, var disse ifølge Waltz analysenivåer med mindre forklaringskraft på årsakene til krig enn systemnivået. Slik individet formes av samfunnet, formes statene av internasjonal politikk (Waltz, 2018, s. 122–123). Det avvises ikke at individ- og statsnivået kan være årsaker til krig, men at «[...]the major

causes of war[...]» (Waltz, 2018, s. 12) finnes på systemnivået. Med boka *Theory of International Relations* introduserte Waltz (1979) strukturell realisme. Waltz' bok bygger videre på analysenivåene, men ambisjonen reflektert i tittelen går utover å anvende dem til å forklare krig. Staters primære interesse er å sikre overlevelse i et anarkisk selvhjelpssystem, og makt er middelet for å oppnå dette (Waltz, 1979, s. 91–93). Det internasjonale systemets struktur defineres derfor av hvordan makt er distribuert, altså polariteten.

I motsetning til Morgenthau's tro på stabil multipolaritet, hevder Waltz (1979) at et bipolar system er mest stabilt, dog uten å ta høyde for unipolaritet. Anarki og maktdistribusjon stater imellom kan forklare hvorfor det er konflikt og hvordan mellomstatlige forhold utvikler seg. Utgangspunktet for en vurdering av maktdistribusjon er å vurdere staters kapabiliteter som samlet utgjør makt. Disse er geografisk og befolkningsmessig størrelse, ressurser, politisk stabilitet, kompetanse, samt økonomisk og militær styrke (Waltz, 1979, s. 131). Selv om kapabilitetene enkeltvis er på statsnivå, aggregeres de i sum til systemnivået og kan dermed måles mot andre staters aggregerte makt. I dette ligger et sentralt premiss; det er staters makt relativt til andre stater som har betydning. Polaritet kan videre bidra til å predikere maktbalansering og stabilitet i det internasjonale system. Maktbalansering i et bipolar system vil føre til stabilitet, da kun supermaktene kan hindre hverandre i å bli mektigst. Det er umulig å «pass the buck», altså å skyve ansvaret over på andre.

Waltz' maktbalanseteori tar utgangspunkt i at stater kan *bandwagon* eller *balance*. Bandwagoning, som i oppgaven benyttes i mangel av et dekkende norsk begrep, er enkelt forklart å knytte seg til den mektigste staten. Balansering innebærer å alliere seg mot den mektigste staten for å balansere dennes makt. All den tid staters primære hensyn er overlevelse fremfor å maksimere makt, er imidlertid «[...]balancing, not bandwagoning, ... the behavior induced by the system. [...] Secondary states, if they are free to choose, flock to the weaker side; for it is the stronger side that threatens them» (Waltz, 1979, s. 126–127).

Balansering kan foregå internt og eksternt. Intern balansering, det primære virkemiddelet for supermakter i et bipolar system, innebærer «[...]moves to increase economic capability, to increase military strength, to develop clever strategies[...]» (Waltz, 1979, s. 118). Ekstern balansering foregår ved å styrke eller utvide egen allianse, eller ved å svekke en konkurrerende allianse.

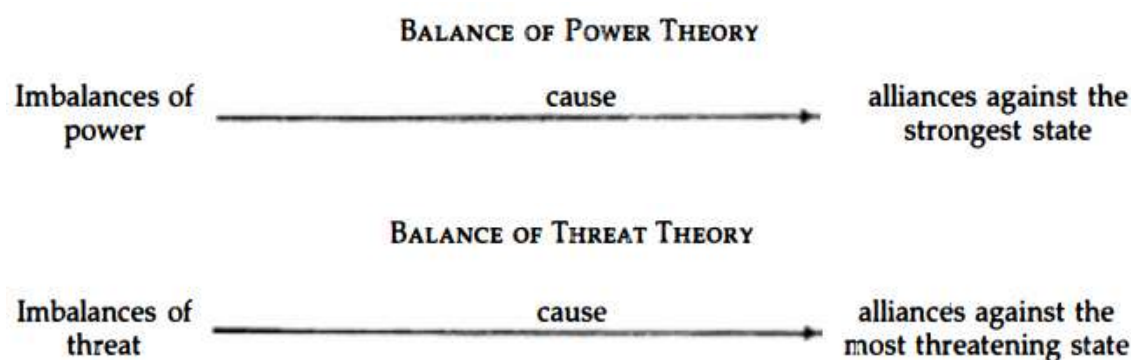
Som formuleringen om sekundære staters balansering viser, anerkjenner Waltz at trussel er en medvirkende årsak til at balansering forekommer oftere enn bandwagoning. Trussel er sentralt for Walt, som senere introduserte sin trusselbalanseteori.

Også andre retninger finnes innenfor realismetradisjonen, herunder defensiv (Glaser, 2016, s. 20–24), offensiv (Mearsheimer, 2001) og neoklassisk (Rose, 1998; Taliaferro, 2000, s. 132–134) realisme. De

primære realiseretninger er imidlertid redegjort for. Med disse som bakteppe skal teoriene som anvendes i oppgaven nå redegjøres for.

2.2.3 Trusselbalanseteori

Der Waltz' maktbalanseteori hevder at det internasjonale systemet kjennetegnes ved stater tendens til å balansere makt, hevder Walt at stater balanserer *trussel* fremfor makt.

Figur 1: Maktbalanseteori versus Trusselbalanseteori. (*The Origin of Alliances* s. 265, Stephen M. Walt, 1987, Cornell University Press)

Trusselbalanseteorien presenteres i Walts bok *The Origin of Alliances* fra 1987, som fulgte opp artikkelen «Alliance Formation and the Balance of World Power» fra 1985 (Walt, 1985). Teorien omhandler alliansers opprinnelse, og utgangspunktet tilsvarer Waltz' ved at stater danner allianser for å beskytte seg selv, altså er statens overlevelse primærmotivasjonen (Walt, 1987, s. 1, x). Walt hevder at trusselbalanseteorien foredler og forbedrer maktbalanseteorien (Walt, 1987, s. 263). Walt anser derimot trusselbalanseteorien som en form for anvendelse av maktbalanseteori i en utenrikspolitisk kontekst, fremfor en egen teori om internasjonal politikk (Waltz, 1997, s. 916). Innledningsvis i boken underbygger Walt hypotesen om trusselbalansering med eksempler. De alliertes økende makt under første og andre verdenskrig, samt maktforholdet mellom USA og deres allierte relativt til Sovjetunionen under den kalde krigen tilsier at det ikke er makt som balanseres, men trussel (Walt, 1987, s. x, 22, 25).

Walt bruker begrepene *alignment* og *alliance* om hverandre, og definisjonen av allianse er med hensikt bred: «[...]an alliance is a formal or informal relationship of security cooperation between two or more sovereign states» (Walt, 1987, s. 12). Dette er ment å sørge for at empirien ikke blir mangelfull når Walts fremsatte hypoteser skal testes. Hypotesene dreier seg rundt tre hovedområder:

om stater i møte med trussel balanserer eller bandwagon; hvorvidt ideologi er en forklarende årsak for alliansedannelse; og hvorvidt bistand eller manipulasjon av en stats politiske system har forklaringskraft over alliansedannelse (Walt, 1987, Kapittel 2). Metoden som benyttes er en analyse av diplomati og alliansedannelser i Midtøsten i perioden 1955-1979 (Walt, 1987, s. 11).

Maktbalanseteoriens fokus på makt gjennom en vurdering av kapabiliteter hevdes å ikke være tilstrekkelig for å avgjøre hvorfor allianser oppstår, da trussel innebærer mer enn bare makt.

2.2.3.1 Hva består trussel av?

I tillegg til makt definerer Walt at trussel består av geografisk nærhet, offensive kapabiliteter og aggressive intensjoner. Disse fire trusselkategoriene kan føre til alliansedannelser i form av balansering eller bandwagoning. Trusselkategoriene vil benyttes for å besvare om Kina er en trussel mot NATO innen det militære området; verdier og regelbasert verdensorden; og teknologi- og økonomiområdet. Trusselkategoriene vil derfor utdypes.

Makt (aggregate power) er en stats totale ressurser. Høy score på dette tilsier større potensial for trussel. Walt eksemplifiserer dette med befolkning; industrielle og militære kapabiliteter, herunder antall væpnede styrker; teknologisk kompetanse; naturressurser; politisk samhold; bruttonasjonalprodukt (BNP); og forsvarsutgifter (Walt, 1987, s. 22–23, 263, 265, 274). Dette ligner Waltz' kapabiliteter fra maktbalanseteorien.

Betydningen av geografisk nærhet (geographic proximity) bygger på forutsetningen om at maktprojeksjon avtar med avstand. I en ellers lik situasjon vil stater velge allianser som respons til trusselen utgjort av nærliggende stater, fremfor stater lenger unna.

Offensive kapabiliteter (offensive capabilities/power) er evnen til å true en stats territorielle integritet eller suverenitet «[...]at an acceptable cost» (Walt, 1987, s. 24). Stater kapable til å angripe andre vil med større sannsynlighet føre til alliansedannelser enn stater som ikke er kapable til å angripe. Kategorien er tett knyttet til de to foregående, men spesifikasjonen av det offensive skiller den likevel i innhold.

Aggressive intensjoner (aggressive intentions/perceived intentions) viser til oppfatningen av en stats intensjoner. Betydningen av staters trusselpersepsjon underbygges av påstanden om at stater uten høy score på kapabiliteter kan være en trussel gitt at de oppfattes å ha aggressive intensjoner. Dette kommer også frem gjennom Walts eksempel om Storbritannia og Tyskland på tidlig 1900-tall hvor: «Intention, not power, is crucial» (Walt, 1987, s. 26). Det kan diskuteres om fokuset på intensjoner åpner «den svarte boksen» staten er, og dermed avviker fra den strukturelle realismens systemorientering og heller nærmer seg neoklassisk realisme, men dette faller utenfor oppgavens ambisjon. Walt påpeker senere at «[...]perceptions are unreliable and intentions can change[...]» (Walt,

1987, s. 29). Denne kategorien kan dermed endre trusselbildet hurtig, samtidig som den er utfordrende å vurdere. Robert Keohane mener fokuset på trusselpersepsjon, kombinert med teoriens behov for objektive fakta, gjør informasjonsbehovet så stort at teoriens forklaringskraft er liten: «It restates what we already believe more than providing us with new insights» (Keohane, 1988, s. 172).

Walt hevder at kategoriens relative betydning er situasjonsavhengig, men at stater enten vil balansere en trussel eller bandwagon med den største trusselen (Walt, 1987, s. 22–26). Begrepene defineres slik: «Balancing is defined as allying with others against the prevailing threat; bandwagoning refers to alignment with the source of danger» (Walt, 1987, s. 17).

2.2.3.2 Balansering og bandwagoning – hypoteser og funn

Walts hypotese er at balansering er vanligere enn bandwagoning. Sistnevnte er et sjeldent fenomen, men kan forekomme når svært svake stater er truet av mektige stater. Det samme gjelder om en svak stat ikke har tilgjengelige allierte, eller om alliansen er tilstrekkelig svak til at det anses som urealistisk å motta støtte ved behov. På den annen side vil buck-passing eller free-riding kunne forekomme om alliert støtte kan medregnes uavhengig av egeninnsats. Bandwagoning kan også forekomme i krig, der stater velger å bandwagon med den seirende part. At stater foretrekker balansering underbygges med realismens forutsetning om at man ikke kan være sikker på en annen stats handlinger. Bandwagoning vil tillegge den truende staten ytterligere ressurser, uten å vite om dette sikrer egen overlevelse (Walt, 1987, s. 29, 33).

Balansering er vanligere når det er fred, eller tidlig i en krig hvor den seirende part ennå ikke kan identifiseres (Walt, 1987, s. 31). Walt skiller også mellom supermakter og svakere stater.

Forklaringskraften over svakere staters alliansevalg fremheves som en av forbedringsområdene fra Waltz' maktbalanseteori (Walt, 1987, s. x). Svakere stater anses mer sensitive for trusler av geografisk nærhet, da de er regionalt fremfor globalt orienterte (Walt, 1987, s. 29–30). Gjennom sin analyse søker Walt svar på om balansering eller bandwagoning er vanligst; om supermakter reagerer annerledes enn regionalt orienterte stater; hvilken trusselkategori som er av høyest relativ betydning forutsatt at balansering er vanligst; og om faktorene som legges til grunn for bandwagoning forklarer fenomenet tilstrekkelig (Walt, 1987, s. 147).

Walts analyse tilsier at eksterne trusler er den vanligste årsaken til allianseinnngåelse. Videre er balansering betydelig mer utbredt enn bandwagoning og stater balanserer mot trusler fremfor makt alene. Balansering kan foregå ved både militære og politiske virkemidler. Walt erkjenner likevel at makt er faktoren som balanseres mellom supermakter (Walt, 1987, s. 148, 153), mens maktbalansen i det internasjonale systemet er av liten interesse for regionalt orienterte stater som heller reagerer på trussel (Walt, 1987, s. 158). I lys av Walts påstand om at Waltz' teori primært har forklaringskraft over mektige stater, kan dette underbygge Waltz' maktbalanseteori. Videre fremhever Walt

kategoriene offensive kapabiliteter og aggressive intensjoner. Betydningen av aggressive intensjoner formuleres slik: «[...]how states perceive the ways that others will use their power becomes paramount» (Walt, 1987, s. 179). Walt understreker imidlertid at kategoriens betydning vanskelig kan måles presist. Dette blir tydelig når også kategoriene makt og geografisk nærhet trekkes frem i diskusjonen rundt forskjeller i alliansevalg blant supermakter og regionalt orienterte stater. Samtidig åpner balansering med politiske midler for at geografisk nærhet kan være av mindre betydning enn ved militær balansering (Walt, 1987, s. 179). Påstanden om at kategoriens relative betydning er situasjonsavhengig synes presis.

Walt finner at bandwagoning er en mer sannsynlig handlemåte for svake stater enn sterke. Stater uten tilgang på allierte vil med større sannsynlighet velge bandwagoning, men Walt innrømmer at bevisene utledet fra empirien «[...]is skimpy» (Walt, 1987, s. 175–176). Der bandwagoning forekommer er hensikten å stagge den truende aktørens aggressive intensjoner. Walt konkluderer med at bandwagoning er sjelden og forekommer kun i spesielle situasjoner (Walt, 1987, s. 172–180).

Randall Schweller utfordrer Walt ved å hevde at bandwagoning ikke forutsetter trussel, men er drevet av «[...]opportunity for gain» (Schweller, 1994, s. 74). Han hevder «[...]bandwagon effects are feared by those who are content with the status quo and welcomed by those that are not» (Schweller, 1994, s. 107). Som Walt, hevder Schweller at stater kan bandwagon med den seirende part mot slutten av kriger, men også at bandwagoning forekommer frivillig ved systemendring. I tillegg til å tiltrekke svake stater vil «[...]the rise of an unlimited-aims expansionist power attract [...] jackal states, with their own revisionist aims to pursue» (Schweller, 1994, s. 107). Fremfor to motstridende handlemåter, mener Schweller at balansering og bandwagoning er handlemåter med ulik motivasjon (Schweller, 1994).

2.2.3.3 Ideologi – hypoteser og funn

Ideologi refererer til interne kjennetegn som kulturelle og politiske trekk (Walt, 1987, s. 4, 33). Hypotesen er at sannsynligheten for at stater allierer seg med hverandre øker hvis statene har interne fellestrekk. Ideologi som avgjørende faktor ville gitt en forutsigbar alliansesituasjon, og Walt problematiserer ideologiens betydning i hypotesen. Det hevdes at ideologiens betydning øker med en stats sikkerhet, noe som kan underbygge ideologi som faktor i et bipolar system forutsatt premisset om bipolar stabilitet. Walt forventer at statslederes fokus på ideologi i uttalelser fører til at ideologi er av overdrevet betydning for alliansedannelser (Walt, 1987, s. 33–40). Hypotesen innebærer at realismens sorte boks åpnes, men realismetradisjonens kjennetegn fremkommer likevel tydelig: «[...]security considerations are likely to take precedence over ideological preferences, and ideologically based alliances are unlikely to survive when more pragmatic interests intrude» (Walt, 1987, s. 38).

Analysen viser beskjeden, men likevel antatt overdreven, sammenheng mellom ideologisk likhet og alliansedannelse. Tro til realismetankegangen konkluderer Walt med at ideologiske faktorer er underlegne staters egeninteresse i form av trygghet og suverenitet. Følgelig bekreftes at ideologiens betydning er størst når stater er trygge (Walt, 1987, Kapittel 6). Walt oppsummerer funnene slik: «In sum, one might say that there is less to ideological solidarity than meets the eye» (Walt, 1987, s. 216).

2.2.3.4 Bistand – hypoteser og funn

Hypotesen beskriver at militær eller økonomisk bistand kan skape allianser. Mye bistand vil føre til tettere alliering, og mer kontroll over bistandsmottaker fra bistandsyter. Denne kontrollen kan påvirkes av at bistandsyter har monopol på varen eller tjenesten som gis. Samtidig kan forskjeller i motivasjon for å opprettholde alliansen både øke og redusere kontrollen og påvirkningskraften. Walt fremhever at tanken om kontroll gjennom bistandsytelser ignorerer at bistand ytes og mottas kun når det er i staters egeninteresse. Avslutningsvis i hypotesen hevdes at autoritære stater, hvor bistand kan styres uten innblanding, lettere kan øve innflytelse over bistandsmottakeren (Walt, 1987, s. 4, 41–46).

Walt konkluderer med at alliansedannelse i liten grad følger av bistand, derimot følger bistand av alliansedannelser. Mengden bistand som ytes avhenger av de involverte staters insentiver for å holde alliansen samlet, eksempelvis ved ideologisk likhet eller et felles trusselbilde. Fremfor å opptre lydige overfor bistandsyter handler stater i egeninteresse (Walt, 1987, s. 218–242). Walt oppsummerer sine funn slik: «In short, foreign aid can make an existing alignment more effective, but it rarely creates reliable allies by itself» (Walt, 1987, s. 242).

2.2.3.5 Manipulasjon av politisk system – hypoteser og funn

Walt definerer «transnational penetration» som en stats manipulasjon av en annen stats innenrikspolitiske system for å fremme alliansedannelse. Begrepet manipulasjon av politisk system vil brukes i oppgaven.

Hypotesen tilsier at alliansedannelse kan følge av manipulasjon, og at manipulasjon følger av en stats tilgang til den andre statens politiske system. Derfor vil åpne samfunn, eksemplifisert ved demokratier, være sårbare for manipulasjon. Videre vil manipulasjonen fungere best om den er av begrenset omfang, da et større omfang lettere vil få oppmerksomhet og dermed oppfattes som truende atferd. Mest effektivt vil manipulasjon være om også andre faktorer bidrar til alliansedannelsen (Walt, 1987, s. 46–49).

Walts funn er tentative, da både bistand og manipulasjon av politisk system er vanskelige å skille fra andre faktorer. Det konkluderes likevel med at betydningen av manipulasjon for alliansedannelse er overdrevet. Ifølge Walt krever innflytelse på en annen stats anliggender gode relasjoner i utgangspunktet. Dette tilsier at manipulasjon følger av alliansedannelse, og er en konsekvens fremfor

en årsak. Hypotesen om at manipulasjon utnyttes mest effektivt når andre faktorer har bidratt til alliansedannelse bekreftes, mens manipulasjon alene ofte kan vise seg kontraproduktivt (Walt, 1987, s. 242–261). Walt oppsummerer slik: «In short, penetration is not an especially common or powerful cause of alignment» (Walt, 1987, s. 260).

2.2.3.6 Oppsummering trusselbalanseteori

Walts teori hevder at stater balanserer trusler fremfor makt. Dette gjøres hovedsakelig gjennom balansering, som kan være ekstern gjennom alliansedannelse, eller intern ved eksempelvis opprustning. Bandwagoning forekommer sjeldent, og kun når særlig svake og isolerte stater er involvert. Betydningen av ideologi for alliansedannelse er liten, og minst når trusselen er størst. Verken bistand eller manipulasjon av politisk system har god forklaringskraft over alliansedannelser.

2.2.3.7 Hvorfor trusselbalanseteori?

Gitt oppgavens problemstilling er trusselbalanseteori et naturlig valg. Teorien forventes å skape et godt grunnlag for å belyse problemstillingen. Trusselbalanseteorien bidrar med teoretisk rammeverk både for hvorvidt Kina er en trussel mot NATO innen de tre utvalgte trusselområdene, og trusselens påvirkning på NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde.

Kinas betydelige vekst og amerikansk dreining mot Asia gjør at Kina er høyere på NATOs agenda enn tidligere. Kina kan dermed betegnes som «emerging», som Walt fremhever i sin diskusjon av balansering (Walt, 1987, s. 271).

Maktbalanseteori er ifølge Walt godt egnet for å forklare supermaktens handlinger, og i en analyse av USA og Kina ville denne vært godt egnet. NATO er imidlertid ingen supermakt, men en allianse med mål om å bidra til «[...]collective defence and for the preservation of peace and security» (NATO, 1949). Maktforskyvning innvirker på NATO så vel som øvrige aktører i det internasjonale systemet, men alliansens regionale orientering kombinert med sikkerhets- og forsvarsfokus tilsier at trusselbalanseteori er bedre egnet til å belyse problemstillingen enn maktbalanseteori.

2.2.3.8 utfordringer

Å anvende trusselbalanseteori innebærer to utfordringer. For det første fokuserer teorien på staters opptreden i det internasjonale systemet. NATO er ingen stat. For det andre omhandler teorien alliansedannelse. NATO er en eksisterende allianse.

Trusselbalanseteori er i flere sammenhenger brukt på en samling stater. Et eksempel er samlebetegnelsen *europiske stater* i artikkelen «Balancing against threats or bandwagoning with power? Europe and the transatlantic relationship after the Cold War» (Wivel, 2008). Et annet er Tom Dyson (2013), som forklarer European Defence Cooperation med blant annet trusselbalanseteori i

artikkelen «Balancing Threat, not Capabilities: European Defence Cooperation as Reformed Bandwagoning» (Dyson, 2013). Oppgaven vil derfor ikke være den første hvor teorien anvendes på noe annet enn en stat.

Teorien er laget for å forklare alliansedannelse. Walt har likevel formuleringer som åpner for staters opptreden i allianser, og følgelig alliansers opptreden. Tidlig beskriver Walt at han vil identifisere «[...]the broad forces that lead states to support one another in international affairs[...]» (Walt, 1987, s. 13), noe som ikke ekskluderer staters opptreden i en allerede etablert allianse. Det gjør heller ikke påstanden om trusselbalanseteoriens egnethet til å gi «[...]a more complete picture of the factors that statesmen will consider when making alliance choices» (Walt, 1987, s. 26). I analysen peker Walt på endringer i allianser i Midtøsten. Alliansene er skiftende, men også trusselutløste variasjoner i samhold i allerede etablerte allianser beskrives. Eksempler er Sovjetunionen og Egypt, USA og Israel, og utviklingen i Eastern Command fra opprettelse til oppløsning (Walt, 1987, Kapitler 4, 5). I artikkelen «Testing Theories of Alliance Formation: The Case of Southwest Asia» beskriver Walt (1988) variasjoner i tilknytningen mellom Iran og USA i perioden 1946 til 1978, tross at «[...]Iran's security was based on alignment with the United States» (Walt, 1988, s. 285). Det samme beskrives i diskusjonen om forholdet mellom USA/NATO og Tyrkia (Walt, 1988, s. 292–297).

Walt anvender her selv teorien som forklaring på en eksisterende allianse, hans brede definisjon av allianse tatt i betraktning (Walt, 1988, s. 285–292). Der en stat har vært alliert med en annen stat for så å inngå allianse med flere stater, er dette både en forklaring av alliansedannelse og opptreden i eksisterende allianser. Felles ytre trussel fører stater tettere sammen, også i eksisterende allianser (Walt, 2000, s. 3–4). Dette forklarer en dynamikk som fører til både alliansedannelse og opptreden i allianser. Videre har en aktør som NATO kapabiliteter for intern balansering i større grad enn svake enkeltstater. Trusselbalansering for en svak stat innebærer ofte å alliere seg med andre, men NATO kan håndtere trusler ved intern balansering. For NATOs del avhenger derfor ikke balansering nødvendigvis av å utvide alliansen, som ville være ekvivalenten av alliansedannelse i Walts teori. Situasjonen analysert av Walt var også en annen. Der Midtøsten var preget av skiftende allianser (Walt, 1987, s. 13), har NATO tidvis fremstått som et sikkerhetsfellesskap.

Oppsummert anses teorien egnet til å belyse Kinas innvirkning på NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde.

2.2.4 Det sekundære alliansedilemma

Det sekundære alliansedilemma defineres for oppgavens formål som en teori, da det bidrar med prediksjon og forklaring av entrapment og abandonment.

Snyders (1984) artikkel «The Security Dilemma in Alliance Politics» tar utgangspunkt i sikkerhetsdilemmaet, som grunner i usikkerhet rundt andre aktørers intensjoner. Usikkerheten fører til at stat A søker makt for å sikre egen overlevelse, noe stat B tolker til at egen sikkerhet er truet og dermed også søker makt. Dette kan skape en fryktbasert spiral med potensiale for konflikt. Snyder hevder at staters makt kan økes ved opprustning, territoriell utvidelse eller alliansedannelse. Dette innebærer det Snyder kaller tre *subgames* til det *supergame* internasjonal sikkerhet er: armaments game, adversary game og alliance game. Armaments game omfatter opprustning, adversary game handler om konkurranse på andre områder enn opprustning, mens alliance game er alliansedynamikken. Artikkelen fokuserer på alliance game og forholdet mellom dette og adversary game i bi- og multipolare systemer. Grunnet oppgavens forutsetning om bipolar system, vil dette vektlegges.

Det finnes et primært og et sekundært alliansedilemma. Det primære oppstår ved alliansedannelser, og det sekundære forekommer i eksisterende allianser. Da NATO er en eksisterende allianse, fokuseres det på det sekundære alliansedilemma i oppgaven. Når stater har alliert seg oppstår dilemmaet om hvor tett de skal knytte seg til alliansen. *Abandonment* og *entrapment* beskrives som «[...]the principal «bads»[...]» i alliansedilemmaet. Redusert risiko for at disse dynamikkene inntreffer er «[...]the principal «goods»[...]» (Snyder, 1984, s. 466). *Abandonment* defineres som lav forpliktelse til sine allierte, og kan ta ulike former i spennet fra å forlate alliansen til fordel for konkurrenten til å unnlate å oppfylle sine forventede forpliktelser. I alliansesammenheng innebærer begrepet frykten for å bli forlatt. *Entrapment* innebærer frykten for å fanges i en konflikt som ikke er i statens interesse. Dette oppstår når en stat anser at verdien av å opprettholde alliansen utveier kostanden og risikoen ved å støtte alliertes interesser. Følgelig vil risikoen for entrapment være høy når en stat er avhengig av alliansen for å ivareta egen sikkerhet, eller de alliertes aggressive fremferd fører alliansen inn i stadige konflikter. Generelt vil frykt for abandonment føre til større risiko for entrapment, og omvendt.

I et bipolar system mener Snyder at abandonment er lite sannsynlig. Dette baseres på det internasjonale systemet under den kalde krigen, en kontekst det er viktig å ha in mente. Teoretisk er grader av abandonment likevel mulig.

Entrapment er en bekymring for supermakter, men mest for mindre mektige stater. Årsaken er at mindre, regionalt orienterte stater ikke deler supermaktens globale interesser. I tillegg vil svakere stater, gitt maktasymmetrien relativt til supermakten, vanskelig kunne begrense supermaktens ambisjoner og handlinger. I den grad dette er mulig, vil det være der supermaktens handlinger bryter med felles normer eller regler som utfordrer legitimiteten. For svakere stater handler det derfor om å redusere sannsynligheten for entrapment uten å risikere abandonment fra alliansens supermakt.

Med bakgrunn i lav sannsynlighet for abandonment, er alliansedilemmaet tungt på den ene siden i et bipolar system. Siden alliansen er et produkt av det bipolare system, er den stabil. Denne stabiliteten gir rom for uenigheter og ulik politikk overfor konkurrerende stater uten at alliansens eksistens trues: «In a multipolar alliance there is a close link between the degree of policy solidarity and the stability of the alliance; in a bipolar alliance that link is tenuous at best» (Snyder, 1984, s. 485). Frykten for abandonment kan likevel finne grobunn basert på medlemslandenes relasjoner til konkurrenten: «[...]in the truncated alliance game of bipolarity, simply the reduction of tension between adversaries [...] is functionally equivalent to potential defection or realignment as a source of abandonment anxiety» (Snyder, 1984, s. 486–487). Snyder understreker at denne frykten oftest er overdrevet, men like fullt en faktor da staters trusselpersepsjon er styrende. En allianses samhold kan følgelig forbedres av ytre trussel.

Når alliansedilemmaet er begrenset gitt bipolaritet, blir adversary game viktig. Allierte stater vil innta ulike, og tidvis motstridende strategier overfor motstanderen. Tryggheten om at alliansen vil bestå muliggjør større intern uenighet, fordi insentivet for å komme til enighet er svekket.

Generalisert fra det forrige bipolare system til det nåværende, kan Snyders teori bidra til å forklare NATOs handlemåte og samhold i møte med kinesisk trussel. Dette innvirker på evnen til å enes om et felles trusselbilde.

Realismetradisjonen er med dette overordnet redegjort for i den hensikt å vise hvor de anvendte teoriens tankegods kommer fra. De to teoriene som skal brukes i oppgaven er vektlagt.

3 Metode

Før teorien anvendes i drøftingen, vil metodiske valg, vurderinger og utfordringer presenteres i dette kapittelet. Empirien presenteres direkte i drøftingen.

3.1 Kvalitativ metode

Kvalitativ metode anses best egnet, og er følgelig valgt for å belyse problemstillingen.

Gitt problemstillingen anser jeg ikke kvantitativ metode tilsvarende egnet. Det kunne vært mulig å operasjonalisere problemstillingen i en rekke spørsmål og distribuert disse i et spørreskjema, men det ville presentert utfordringer. Først og fremst ville det vært utfordrende å finne et representativt utvalg respondenter med forutsetning for å besvare spørsmålene. Deretter kunne operasjonaliseringen vanskelig unngått begreper som hadde krevd omfattende begrepsavklaringer for å sikre enhetlig forståelse av spørsmålenes innhold hos respondentene. Jeg anser derfor kvalitativ metode som best egnet til å belyse problemstillingen.

Kvalitative undersøkelser er ofte knyttet til intensive undersøkelsesopplegg, så også denne. Ambisjonen er å gå i dybden for å si «[...]mye om lite fremfor lite om mye[...]» (Nyeng, 2012, s. 73). Kompleksiteten problemstillingen presenterer underbygger valget av intensivt undersøkelsesopplegg. Det vil være vanskelig å analysere en kompleks faktor som sikkerhetspolitikk uttrykt ved trussel mot NATO og alliansens opptreden, uten et dypdykk i innsamlede data.

Bakgrunnen og relevansen beskrevet innledningsvis er ment å sette rammer for drøftingen og bidra med kontekst. Å kjenne konteksten er en forutsetning for å forstå fenomenet som skal undersøkes; evnen til å enes om felles trusselbilde. Dette gjør tilfellestudie til et naturlig valg av hoveddesign (Busch, 2014, s. 54–56).

3.2 Tilfellestudie

En tilfellestudie er en intensiv studie av avgrensbare fenomen, og benyttes for å beskrive eller forklare fenomener gjennom kartlegging av påvirkende faktorer med et teoretisk utgangspunkt (Busch, 2014, s. 56; Cresswell, 2014, s. 14; Jacobsen, 2015, s. 97–100). Hvorvidt Kina er en trussel mot NATO, vil analyseres innen tre områder basert på trusselbalanseteorien definisjon av trussel. Det internasjonale system og den sikkerhetspolitiske situasjon vil videre, i rammen av trusselbalanseteori og det sekundære alliansedilemma, utgjøre de påvirkende faktorer nødvendig for å analysere innvirkningen på NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde. Kontekst og påvirkende faktorerers betydning underbygger valg av tilfellestudie.

Avgrensning av tilfellestudier er utfordrende. Risikoen er at omfanget av dybden i et intensivt forskningsdesign blir for stort. Ambisjonen med oppgaven er å svare på hvordan Kina *påvirker* NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde. Dette avgrenser i tid. Videre avgrensning er at fenomenene som skal analyseres er trussel og ytre påvirknings innvirkning på NATO. Teoriene avgrenser gjennom å bidra med en tydelig ramme for drøftingen. Tross disse avgrensningene vil det empiriske omfanget kunne utfordre min evne til å se de store linjer, og til å ivareta en rød tråd fra problemstilling til konklusjon. Å gå i dybden på tematikken er imidlertid en fordel ved tilfellestudier, og kan bidra til å avdekke kunnskap som overfladisk forskning ikke finner (Denscombe, 2017, s. 58).

Systematisk kategorisering av empiri og jevnlig veiledning anses å gjøre risikoen ved empiriens omfang håndterbar.

3.3 Dokumentundersøkelse

Studien anvender dokumentundersøkelse som datainnsamlingsmetode. Dokumenter utgjør kildegrunnet. Intervju ble vurdert som supplement til dokumentundersøkelsen. For analysen av Kinas trussel mot NATO innen de tre områdene ble intervju valgt bort fordi ambisjonen er å vurdere det objektive grunnlaget for NATOs trusseloppfatning fremfor enkeltpersoners subjektive oppfatninger. For selve problemstillingen ble intervju valgt bort med bakgrunn i tilgjengelighet og omfang. Selv om relevante NATO-ansatte, primært på politisk nivå, kunne gi indikasjoner på Kinas påvirkning på alliansens evne til å enes om felles trusselbilde, ville det krevd intervjuer med representanter fra det enkelte medlemsland for å gi et fullstendig bilde. Det nødvendige omfanget for å dekke problemstillingens bredde ville vært betydelig, og tilgjengeligheten på relevante intervjuobjekter kunne vanskeliggjort en slik gjennomføring. Dette er ytterligere komplisert av COVID-19-pandemiens reiserestriksjoner og karantenekrav. Digitale intervjuer kunne vært gjennomført, men gitt emnets sensitivitet kunne dette lagt bånd på intervjuobjektene. Tilgjengelig skriveperiode var også en medvirkende faktor da valget ble tatt. Utfordringen med å samle inn tilstrekkelige primærdata underbygger valget av dokumentundersøkelse (Jacobsen, 2015, s. 170).

Dokumenter kjennetegnes av å ikke være spontane. En vurdering er gjort før publisering. Dette øker sjansen for at forfatteren står inne for informasjonen, men samtidig kan relevant informasjon forbli uskrevet eller forvridt (Jacobsen, 2015, s. 172). Det er likevel ikke likhetstegn mellom begrenset spontanitet og sannhetsgehalt. I tolkningen av empirien vil jeg også være bevisst også hva som *ikke* blir kommunisert. En utfordring ved denne dokumentundersøkelsen er kildetilfangets størrelse. Tydelige utvalgskriterier vil bidra til å avgrense empirien til det av relevans for oppgaven. Dette bidrar også den teoretiske innfallsvinkelen til (Busch, 2014, s. 14).

Oppsummert anser jeg dokumentundersøkelse for å være en egnet datainnsamlingsmetode for å belyse problemstillingen.

3.4 Validitet

Validitet betyr gyldighet, og deles inn i begrepsvaliditet, intern validitet og ekstern validitet.

Begrepsvaliditet handler om at man «[...]måler det man ønsker å måle», og er tettere knyttet til kvantitativ enn kvalitativ metode (Nyeng, 2012, s. 109, 114). Intern og ekstern validitet vektlegges derfor.

Intern validitet går ut på å tolke empirien riktig og ha empirisk dekning for de konklusjoner som trekkes. En fordel med intensivt undersøkelsesopplegg er at det gir god intern validitet (Jacobsen, 2015, s. 91). Riktig tolkning av empirien krever bevissthet rundt bakgrunnen for at empirien presenteres som den gjør. Kilder kan fremstille informasjon ensidig, publisere informasjon for å underbygge en aktørs ønskede narrativ, eller tilpasse informasjonen til et spesielt publikum. Dette setter krav til kildekritikk og hensyn til kontekst. Hensikten er at beskrivelsen av virkeligheten skal samsvare med virkeligheten (Jacobsen, 2015, s. 228).

En utfordring er at mange faktorer påvirker NATOs trusselbilde. Hvorvidt den beskrevne utvikling i trusselbilde (avhengig variabel) faktisk skyldes Kina (uavhengig variabel), eller om skjulte eller alternative årsaker spiller inn (mellomliggende variabler), kan være utfordrende å avgjøre. Fullstendig kontroll med andre relevante forhold er utopisk, og oppgaven kan derfor ikke hevde kausalitet på naturvitenskapelig nivå (Jacobsen, 2015, s. 92–97).

Nært knyttet til tolkningen av empirien er bias, eller forskningsmessig partiskhet. Bias oppstår hvis jeg overser informasjon som motsier egen oppfatning. Min tette knytning til NATO som forsvarsansatt gjør at jeg må være årvåken for å unngå bias. Der informasjon er utelatt har dette kun bakgrunn i manglende relevans for oppgaven.

En annen risiko er å ubevisst lete etter data som understøtter egne antakelser. En sunn kildekepsis kombinert med kritisk gjennomlesning er virkemidler som reduserer denne risikoen. Spesielt viktig er kildekepsis når retorikken mellom aktørene tilspisser seg. Både den smale og brede retoriske situasjon, altså både hva som blir ytret og konteksten det ble ytret i, må vurderes.

Ekstern validitet oppnås hvis oppgavens funn kan generaliseres (Busch, 2014, s. 61–62). Dette er utfordrende i kvalitative oppgaver og tilfellestudier, hvor hensikten er å dykke ned i en spesifikk tematikk (Cresswell, 2014, s. 203–204; Jacobsen, 2015, s. 100). Primærhensikten med oppgaven er ikke å skape grunnlag for generalisering. Oppgaven kan bidra til nye perspektiver gjennom å anvende teorier utviklet for staters opptreden på allianser. Dette fordrer at ny forskning benytter samme

tilnærming og konkluderer likt hva angår teoriens anvendelighet. Likevel er ingen allianser like, og overføringsverdien anses begrenset. Dette underbygges av at problemstillingen ikke er teoritestende.

3.5 Reliabilitet

Reliabilitet angår metodens pålitelighet og troverdighet. Reliabiliteten kan ikke sees i isolasjon, den er altså «[...]en nødvendig, men ikke tilstrekkelig betingelse for god forskning» (Nyeng, 2012, s. 105).

Reliabiliteten i denne oppgaven kan utfordres av primært fire faktorer. Den første er metodevalg, og ble diskutert i delkapittel 3.1.

Den andre er kildenes troverdighet. Eksempelvis har Kinas innføring av ny sikkerhetslov i 2020 påvirket pressefriheten i Hong Kong-baserte aviser negativt. Dette kan utfordre reliabiliteten, og betydelig innsats vil legges i å verifisere kildenes troverdighet. Der verifisering av kilden viser seg utfordrende, vil jeg verifisere innholdets troverdighet gjennom å finne uavhengige, bekreftende kilder.

Den tredje er tolkningen av empirien. Datagrunnlagets omfang gir tilstrekkelig bredde og nødvendig dybde for å sikre etterprøvnbarhet, men gjør samtidig at subjektiv fortolkning er mer fremtredende enn objektiv observasjon kontrollert for variabler. Kvalitative data kan tolkes ulikt. Dette gir en usikkerhet om andre ville kommet frem til tilsvarende konklusjoner gitt lik empiri. Tiltak for å håndtere dette er veiledning og bevissthet rundt mulighetene for feiltolkning. Etterprøvnbarhet forutsetter transparent kildebruk gjennom en utfyllende og nøyaktig litteraturliste. Dette er primærvirkemiddelet for å ivareta reliabiliteten.

Den fjerde er om innhentet empiri er den best tilgjengelige for å belyse problemstillingen. Dette er en vedvarende usikkerhet, men på et tidspunkt må det av praktiske hensyn antas at man har funnet tilstrekkelige, relevante kilder.

3.6 Kilder og utvalgsriterier

Opgaven baserer seg på åpne, offentlige kilder i form av bøker, studier, fagfellevurderte artikler, avisartikler, nettsteder, taler og andre skriftlige publikasjoner. Den baserer seg på sekundærdata (Jacobsen, 2015, s. 139–140). I empiriinnsamlingen har kildekritikk vært sentralt. Empirien er lest med en skepsis til dens troverdighet. Barmhjertighetsprinsippet er likevel lagt til grunn ved at graden av rasjonalitet utvist av aktørene er forsøkt sett fra den aktuelle aktørs synspunkt.

Utvalgsriteriene er at dokumentene skal bidra til å belyse problemstillingen gjennom kontekst, eksempler eller direkte som grunnlag for drøfting. Dette innebærer høy innholdsmessig pålitelighet, at kildene bidrar til å belyse om Kina utgjør en trussel mot NATO innen de tre områdene, eller belyser hvordan NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde påvirkes av Kina. Store mengder empiri som

angår forholdet USA-Kina eller forholdet mellom Kina og asiatiske land er valgt bort. Empiri knyttet til Kina-EU er i hovedsak utelatt, men først etter skumlesing. Dette fordi mange NATO-land er EU-medlemmer. Valgene kan føre til at noe kontekst går tapt, men er bevisste valg for å sikre oppgavens røde tråd uten å «[...]drukne i empiri» (Tjora, 2012, s. 164).

Dokumentene er funnet primært gjennom søk i databasene Oria, EBSCO, JSTOR, Military Balance Plus og CIA World factbook. Også Google Scholar, Google og søk på NATOs hjemmeside er brukt. Primært har søkeordene «NATO» og «China» eller «Kina» blitt brukt enkeltvis eller i ulike kombinasjoner. Videre ble snøballmetoden benyttet ved at dokumenters litteraturlister ble undersøkt for kilder med mulig relevans for oppgaven. Fordelen er at dette bidrar til ny empiri, samt bekrefter eller problematiserer empirien. Utfordringen er at referanser og kilder oftere benyttes til å bekrefte enn problematisere forfatterens argumenter. Man risikerer å ledes videre til informasjon som understøtter den allerede presenterte. Denne utfordringen har jeg vært bevisst i datainnsamlingen.

Antall treff søkene avstedkom gjorde videre utvalg nødvendig. Titler som åpenbart ikke var av relevans, ble utelatt. Ved usikkerhet ble dokumentenes introduksjon lest, og det ble gjennomført søk på søkeordene. Artikler med direkte eller kontekstuell relevans ble lest og sortert i følgende kategorier: NATO; Kina; og USAs relasjon til NATO og Kina. Disse var videre inndelt i underkategorier basert på type dokument. Det er tidkrevende å gjennomgå og sortere et stort antall dokumenter. Samtidig reduserer det sjansen for at relevant informasjon ikke blir funnet. Dette er det likevel ingen garanti for, men jeg vurderer at tilstrekkelig informasjon er funnet til å belyse problemstillingen.

Når åpne kilder utgjør empirien, er kildene ugraderte. Det er ikke gitt at tilgang til gradert informasjon ville endret oppgavens konklusjon, men det kan ikke utelukkes at det ved avgradering av data fremkommer informasjon som kaster nytt lys over analyser og funn i oppgaven.

Oppsummert har denne masteroppgaven intensivt design og benytter kvalitativ metode i en tilfellestudie med dokumentundersøkelse som datainnsamlingsmetode. Tross de beskrevne utfordringer anser jeg hensyn til validitet og reliabilitet ivaretatt, samt at metoden bidrar godt til å belyse problemstillingen.

3.7 Eksisterende forskning

Jeg har ikke funnet forskning som undersøker oppgavens problemstilling. Søk i nevnte databaser viser at mye er skrevet om Kina, men masteroppgaver eller doktorgradsavhandlinger med NATO-Kina som primærtematikk er ikke identifisert. Dette underbygger oppgavens relevans. Teoriene som anvendes i oppgaven er benyttet i tidligere forskning, men jeg har ikke funnet at de er benyttet på forholdet NATO-Kina. Dette utelukker ikke at slike oppgaver er skrevet, eller skrives parallelt med denne.

4 Hoveddel

Hensikten med hoveddelen er å svare på hvordan Kina påvirker NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde. En forutsetning for dette er å analysere hvorvidt Kina er en trussel for NATO.

Begrepet konfliktfylt sameksistens brukes for å synliggjøre endrede forutsetninger siden den kalde krigen. Trusselbegrepet dekker ikke lenger kun den tradisjonelle, militære trusselen mot aktørers sikkerhet. Hvorvidt Kina er en trussel mot NATO i tradisjonell militær forstand, er likevel viktig å drøfte gitt NATOs militære fokus.

NAT vektlegger regelbasert verdensorden og verdier som demokrati, frie institusjoner og bevaring av de grunnleggende medlemslands felles arv (NATO, 1949). Betydningen av dette, aktualisert ved både Stoltenberg og Bidens verdiorienterte uttalelser, gjør det naturlig å vurdere om Kina er en trussel mot NATO innen området verdier og den regelbaserte verdensorden.

Globaliseringen og sammenvevingen av økonomier hjulpet av internett og teknologisk utvikling har muliggjort dreiningen fra den kalde krigens adskilte blokker til dagens konfliktfylte sameksistens. Basert på dette vil to av faktorene Walt inkluderer i trusselkategorien makt, teknologi og økonomi, løsrives og drøftes som et eget område hvor Kina kan utgjøre en trussel mot NATO. Faktorene inngår fortsatt i Walts maktkategori, men den økonomiske og teknologiske trusselen vil vurderes selvstendig innenfor den teoretiske rammen.

Macrons uttalelse i forbindelse med NATO-toppmøtet i Brussel aktualiserer de valgte områder. Kina beskrives som «[...]much larger than just the military issue. It is economic. It is strategic. It is about values. It is technological.» (Herszenhorn & Momtaz, 2021).

Etter en drøfting av trusselen basert på Walts fire trusselkategorier, vil Kinas påvirkning på NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde drøftes. Dette vil gjøres for hver av de tre identifiserte områdene: tradisjonell militær trussel; verdier og den regelbaserte verdensorden; og økonomi- og teknologi. Trusselområdenes inngripen i hverandre vil deretter brukes for å fremheve det sammensatte trusselbildet, før en kort refleksjon rundt teoriens anvendelighet følger.

4.1 Er Kina en trussel mot NATO?

Grunnet oppgavens begrensede omfang vil dette gjennomgå kort.

NATO har ikke benevnt Kina som en trussel. NATOs uttalelse om Kina som systemisk utfordring for den regelbaserte verdensorden og områder av betydning for NATOs sikkerhet ble imidlertid tolket slik av Kina. Landets utsending til EU ba NATO «[...]stop hyping up [...] the so-called «China

threat[...]»» (China mission to EU, 2021). USA har derimot benevnt Kina som en trussel, selv om nødvendigheten av samarbeid på enkeltområder anerkjennes i offisielle uttalelser.

Trusselbegrepet er som beskrevet innledningsvis definert med bakgrunn i trusselbalanseteori. Walts fire trusselkategorier er utgangspunktet for å vurdere Kinas trussel mot NATO innen de tre beskrevne områder.

4.1.1 Makt

Maktkategorien gir samme konklusjon for alle tre områder, og underbygger kinesisk trussel mot NATO. Walts fremhevede faktorer vil kort gjennomgås.

Kina er verdens mest folkerike land med 1,4 milliarder innbyggere (CIA World Factbook, 2021). Dette underbygger Kinas makt.

Kina har god tilgang på naturressurser, herunder stabil prosentandel dyrkbar jord (Verdensbanken, 2018a) og god matsikkerhet (Bekkevold & Tunsjø, 2018, s. 268). Mineraltilgangen, inkludert sjeldne jordarter, er «[...]in the top rank» (Garside, 2021; Tunsjø, 2018, s. 69). Selv om Kina hevdes å ha tilstrekkelige vannressurser målt per innbygger, er ujevn fordeling utfordrende (Parton, 2018). Kina har en energisikkerhetsutfordring. Energiforbruket har skutt i været relativt til energitilgjengeligheten, både innen elektrisitet, olje, naturgass og kull (CEIC, 2020; IEA, 2018, 2021; OEC, 2019; OECD, 2019). Utfordringen synliggjøres av energikrisen i Kina høsten 2021, eksemplifisert med viljen til å ignorere importsanksjonene på australsk kull (Hoskins, 2021; Riordan & Hume, 2021).

Tross ferskvanns- og energisikkerhetsutfordringer scorer Kina høyt på naturressurser som faktor i maktkategorien.

Walt nevner industrielle kapabiliteter og teknologisk kompetanse som del av maktkategorien. Det er naturlig å vurdere disse faktorene samlet, da Kina ikke lenger bare er «verdens fabrikk» (Brandt et al., 2008, s. 621; Dychtwald, 2021). Kina omfavnet begrepet «made in China» i planen «Made in China 2025» (MIC 2025) fra 2015. Planen skal fremme kinesisk økonomi gjennom satsning på teknologiutvikling. Ti prioriterte områder fremheves, hvorav flertallet kan knyttes til den fjerde industrielle revolusjon og representerer EDT. Kombinasjonen av industriell kapasitet og innovasjon i form av EDT gir en ny utfordring. Kinas teknologiske vei videre hevdes å være tosporet: Det første sporet er EDT, hvor Kina kan bli verdensledende. Det andre sporet er lovlig og ulovlig anskaffelse av vestlig teknologi som grunnlag for egen produksjon og eksport (Gilli, 2021, s. 12). Anskaffelse av teknologi bidrar til å senke innovasjonsbehovet, men økt amerikansk press på allierte kan gi Kina færre muligheter til å anskaffe teknologi lovlig. Da gjenstår innovasjon og ulovlig anskaffelse.

I sum underbygger industri og teknologi Kinas makt.

Walt fremhever økonomi i form av BNP og forsvarsutgifter. Sistnevnte gjennomgås senere. Andre målemetoder enn BNP vil inkluderes for å synliggjøre Kinas økonomiske makt. Kina er verdens nest største økonomi. Kinas BNP utgjør 70% av USAs (Verdensbanken, 2020a). Siden 2010 har Kinas nominelle BNP økt med 142%, mens USAs har økt med 40% og EUs med 5% (Verdensbanken, 2020b, 2020a). Fortsetter utviklingen, vil Kina bli verdens største økonomi og forbigå NATOs samlede økonomi da høy vekst over tid slår liten vekst. Dette er likevel en statistisk forenkling. Tas BNP per innbygger inn i beregningen kommer Kina dårligere ut (Verdensbanken, 2020c). Innen kjøpekraftsparitetsbaserte målinger er imidlertid Kina verdens største økonomi og passerte EU og USA i henholdsvis 2012 og 2016 (IMF, 2021).

Kina er verdens største kreditor «[...]surpassing traditional, official lenders such as the World Bank, the IMF, or all OECD creditor governments combined» (Horn et al., 2020). Dette skaper et skjult gjeldsproblem, som kommer Kina til gode da betingelsene er utformet slik at tilbakebetaling til Kina prioriteres over annen tilbakebetaling (Horn et al., 2020). Dette gir Kina politisk og økonomisk påvirkningsmulighet på mottakerstater.

Eiendomsselskapet Evergrandes problemer høsten 2021 førte til uroligheter på verdens børser og nedjusterte vekstprediksjoner for kinesisk økonomi. Likevel er det enighet om fortsatt vekst (Heath, 2021; Mendell, 2021; Pettis, 2021). Kinas økonomi er enorm, og eventuelle problemer isoleres ikke til Kina. Et fall i kinesisk økonomi vil være mindre målt relativt til NATO-land med velutviklet markedsøkonomi og Kina som eksport- og importmarked, enn sett i isolasjon. Kina kan falle hardest, men ikke alene. Konfliktfylt sameksistens bygger på at den «[...]økonomiske samhandling står i sterk kontrast til blokkdannelse og selvstendige økonomiske systemer som karakteriserte den kalde krigen» (Tunnsjø, 2020). Sammen med globalisering underbygger dette økonomifaktorens økte betydning for internasjonale relasjoner.

Økonomifaktoren underbygger Kinas makt.

Walt inkluderer militære kapabiliteter i maktkategorien, herunder forsvarsutgifter og antall væpnede styrker. Sistnevnte underbygger Kinas makt. Tallene varierer, men Kina har flest aktivt militært personell i verden (CIA World Factbook, 2021; Military Balance, 2021, s. 28; Verdensbanken, 2018b). Kina brukte i 2020 1,7% av BNP på forsvar (CIA World Factbook, 2021), under NATOs 2%-mål (NATO, 2014). Kina har de nest høyeste forsvarsutgiftene i verden. I 2020 utgjorde dette 26% av USAs forsvarsutgifter (Military Balance, 2021). Sammenligningen er likevel misvisende. USAs globale styrkeprosjeksjon og ambisjon om å være «the holder of the balance» er kostnadsdrivende. Det er også NATO-landenes bidrag til internasjonale operasjoner, og flere NATO-lands opprettholdelse av et balansert forsvar med fullverdige kapabiliteter i begrenset omfang. At dette utjevner forskjellen i forsvarsutgifter understreker Stoltenberg: «[...]the United States, they have many battle tanks, but they

have one type. In Europe, there are many fewer battle tanks and nine different types. [...] the cost per unit is so much higher. It's the same for frigates, for planes, for armoured vehicles» (Stoltenberg, 2021d).

Kina bidrar i rammen av FN og har militært fotfeste utenfor Kina, men er primært regionalt orientert innen militærdomenet (CIA World Factbook, 2021). Som enhetlig stat kan Kina lettere skape en hensiktsmessig sammensetning av militære kapabiliteter. En slik sammensetning, kombinert med en helhetlig modernisering av det kinesiske militæret, er ifølge Xi målsetningen: «[...]by the mid-21st century our people's armed forces have been fully transformed into world-class forces» (Xi, 2017, s. 48). Dette skal oppnås gjennom den nasjonale strategien Military-Civil Fusion (MCF). Viktig i MCF er «[...]the elimination of barriers between China's civilian research and commercial sectors, and its military and defense industrial sectors» for å skape verdens mest høyteknologiske forsvar. Dette innebærer både innovasjon og «[...]acquiring and diverting the world's cutting-edge technologies—including through theft—in order to achieve military dominance» (US DOS, 2021c). USA hevder dette er en aggressiv strategi. Andre hevder USAs fremstilling er forenklet og at MCF primært innebærer endret organisering av kinesisk nasjonaløkonomi (Kania & Laskai, 2021, s. 4; Levesque, 2021; US DOS, 2021b).

Moderniseringen gir en kombinasjon av eldre og høyteknologiske militære kapabiliteter, med rask utvikling mot sistnevnte. Kina er verdens nest største våpenprodusent, kan produsere avanserte våpensystemer for alle domener, har verdens største marine og har som verdens største skipsprodusent forutsetninger for å opprettholde forspranget. USA er forbigått i antall bakkebaserte ballistiske- og cruise-missiler, samt i luftvernssystemer. People's Liberation Army (PLA) er omstrukturert for å fremme kampkraft, drive fellesoperasjoner og utvikle operasjonskonsepter. Verdens største stående hærstyrke er Kinas. People's Liberation Army Air Force (PLAAF) og People's Liberation Army Navys (PLAN) luftkapabiliteter utgjør verdens tredje største luftstyrke. I tillegg kommer People's Liberation Army Rocket Force (PLARF), aktualisert gjennom bygging av nye missilutskytingssiloer i 2021 (Korda & Kristensen, 2021; Warrick, 2021). Kina hevdes å ha testet to hypersoniske missiler tilpasset atomvåpen sommeren 2021 (Sevastopulo, 2021a). Det diskuteres om Kina bør forlate sin tradisjonelle «no first use»-holdning til atomvåpen (Zhou, 2021). Evne til kinetisk påvirkning utfylles av Strategic Support Force (SSF), som omfatter satsningen i verdensrommet, cyberdomenet og driver elektronisk og psykologisk krigføring (US DOD, 2021, s. 64).

Kinas militære kapabiliteter er ikke på nivå med USA eller NATOs (Char, 2021), men underbygger likevel Kinas makt.

Den siste faktoren Walt nevner er politisk samhold. Dette er utfordrende å vurdere, da enhver kritikk av KKP får følger (Turland, 2021; Yang, 2021). KKP har styrt Kina siden opprettelsen av Folkerepublikken i 1949, og ble i 2014 ansett som uten reell opposisjon (Kroeber, 2014). Denne

tendensen anses styrket. Årsaker er økt velstand; økonomisk vekst; informasjonskontroll og verdens minst frie internett; insentiver for støtte til KKP gjennom sosiale poengsystemer; bygging av nasjonal stolthet og forming av historien; og forming av det nasjonale narrative om eksempelvis statlig inngripen, tvangsarbeid og menneskerettighetsbrudd i Hong Kong, Tibet og Xinjiang (Freedom House, 2021; Mitchell & Diamond, 2018; Weiss, 2021).

Vurderes makt alene, utgjør Kina en trussel mot NATO, uavhengig av hvilket område som vurderes.

4.1.2 Geografisk nærhet

Hvorvidt fraværet av geografisk nærhet svekker Kinas trussel mot NATO, varierer innenfor de tre områdene. Stoltenbergs uttalelse eksemplifiserer dette ved at «China is coming closer to us[...]» (Stoltenberg, 2021d) i Afrika, Arktis, cyberdomenet, gjennom kinesiske investeringer i NATO-lands kritiske infrastruktur, og gjennom langtrekkende våpen som kan nå NATOs kjerneområde.

Innen det militære området svekker fraværet av geografisk nærhet trusselen. Likevel påvirker Kina indirekte NATOs kollektive forsvar, primært gjennom samarbeidet med Russland, hvor «Military cooperation has advanced furthest» (Korolev, 2020, s. 28). Sent i 2021 ble det strategiske partnerskap utvidet med et veikart for militært samarbeid (Isachenkov, 2021). Statene er ikke formelt allierte, men Putin har ikke avvist muligheten for en allianse (Moscow Times, 2021).

Fordelen av avklarte grenser gagnar statene ved å muliggjøre fokus på prioriterte områder. For Kina er dette Taiwan, Øst- og Sørkinahavet og USAs tilstedeværelse i regionen. For Russland er det innflytelsessfæren fra sovjettiden, Arktis, Europa og Midtøsten, tydeligst representert ved Syria. Dette skaper en teoretisk to-flanke-utfordring for USA, hvor konflikt over Taiwan kan gi Russland rom for å agere mot eksempelvis Ukraina, mens en konflikt i Ukraina kan gi Kina rom for å agere mot Taiwan.

Det russisk-kinesiske forholdet preges av økende maktasymmetri. Kinesisk frykt for entrapment i russiske anliggender og et stadig mer selvhevdende Kina kan føre til at «[...]the peak of Russian-Chinese rapprochement has already passed» (Lukin, 2021, s. 155, 168–169). Samtidig hevdes det at samarbeidet mellom statene vil fortsette såfremt det er i begge parters egeninteresse (Meick, 2017, s. 178).

I kjølvannet av Kinas belt and road initiative (BRI), et ambisiøst infrastrukturinitiativ for å knytte Kina til resten av Asia, Afrika og Europa gjennom handel, følger militær tilstedeværelse, samarbeid og våpeneksport. Dette har form av strategiske samarbeid med eksempelvis Iran og stater i Midtøsten og Nord-Afrika, samt Sør-Amerika eksemplifisert med mulig jagerflysalg til Argentina (Figueroa, 2021; Horta, 2021a). Kina eksporterer våpen til Nord-Afrika (China Power, 2018), seiler til nord-afrikanske havner, og opprettet i 2017 en militærbase i Djibouti, senere utvidet for å motta hangarskip (China

Military, 2018; LaGrone, 2021). Basen er strategisk plassert ved inngangen til Rødehavet, og dermed Suezkanalen og Middelhavet.

Kina har seilet militære fartøyer nært NATO-land i Middelhavet i 2015, i Østersjøen i 2017 og utenfor Alaska i 2021 (Bekkevold, 2018; USCG, 2021). PLAAFs satsning på strategiske transportfly, luftbåren tidlig varsling og luft-til-luft-tankere utvider luftstyrkenes aksjonsradius (Horta, 2021b). Dette viser at kinesisk innflytelse er global, og kan redusere betydningen av geografisk nærhet. Det tilsvarer likevel ikke permanent tilstedeværelse, og grensene er ikke flyttet. Fraværet av geografisk nærhet tilsier at Kina ikke er en trussel for NATO innenfor det militære området.

Geografien er av mindre betydning for verdier og den regelbaserte verdensorden. Å utfordre det vestlig anerkjente verdisetet krever ikke geografisk nærhet, men kan heller ikke gjøres fra isolasjon. Kina sprer sin oppfatning av verdensorden og verdier gjennom deltakelse i FN og bilaterale forhold i rammen av BRI. I dette trusselområdets kontekst, er derfor Kina geografisk nær ved å være en aktør med global påvirkningsevne. Den kontekstuelle forståelsen av geografisk nærhet som tilstedeværelse i fora hvor verdensorden forvaltes og utvikles, innfris av Kina.

Globalisering gir grunnlag for bilaterale bånd med alle stater. Underbygd av Kinas makt gir disse båndene global tilstedeværelse som kan utnyttes for å fremme kinesisk syn på verdier og verdensorden. Geografisk nærhet har likevel betydning. Eksempelvis ville kinesiske territoriale krav og manglende respekt for havretten i det nordatlantiske området gjort trusselen høyere.

I sum underbygger geografisk nærhet at Kina er en trussel mot NATO innen verdier og den regelbaserte orden.

For teknologi- og økonomiområdet er geografisk nærhet av begrenset betydning. Årsaken til dette er nettopp teknologien. Internett muliggjør global handel, er en forutsetning for mye av teknologiutviklingen, og «[...]er en infrastruktur som ikke er designet for å ta hensyn til geografiske grenser» (Svenungsen, 2019, s. 225).

Teknologisk utvikling vil ytterligere redusere betydningen av geografisk nærhet gjennom domener som cyber og space. Innen våpenteknologi understreker Stoltenberg NATO 2030-rapportens funn om at NATO må opprettholde sitt teknologiske forsprang, da Kina utvikler «[...]våpentyper verden aldri har sett maken til» (Stoltenberg, 2021c). Innen handel må varer fraktes til kundene tross internett og digitalisering. Kinesisk økonomi trenger marked, og NATO-landene utgjør deler av dette markedet. Dette eksemplifiserer at geografisk nærhet ikke er uten betydning. Teknologi og økonomi favner likevel bredere enn tradisjonell våpenproduksjon og varefrakt.

Kina kan utgjøre en trussel mot NATO innen økonomi og teknologi tross fravær av geografisk nærhet.

4.1.3 Offensive kapabiliteter

Innen militærdomenet omfatter disse kapabiliteter med rekkevidde til å nå NATOs kjerneområde.

Kinesisk seiling i NATOs nærområder underbygger at PLAN «[...]continues to transition into a global multi-mission force[...]» (US DOD, 2021, s. 51). Evnen til oppdragsløsning utenfor First Island Chain beskrives som «[...]modest but growing[...]» (US DOD, 2021, s. 84). Kinas to hangarskip er trolig tiltent regionale roller, men er likevel offensive kapabiliteter med betydelig rekkevidde. Innen 2030 er målet fire hangarskip (Veum, 2019). Kinas globale investeringer i havner og utbyggingen av Djibouti-basen underbygger potensialet for operasjoner utenfor Asia. Havner eid og operert av kinesiske selskaper anses som kommersielle investeringer, men kan også bidra til global styrkeprosjeksjon (Kardon, 2021). Kinas luftressurser har begrenset evne til å ramme NATO (US DOD, 2021, s. 85). Gitt betydningen av geografisk nærhet og den samlede forsvarskraften i NATO er ikke sjø- og luftstridskreftene reelle trusler mot NATOs kjerneområde.

PLARF, «[...]the largest ground-based missile force in the world[...]» (Mihal, 2021, s. 18), er derimot en trussel. Omtrent halvparten av Kinas missiler er tilpasset bruk mot Taiwan, men Kina har missiler som kan nå Europa og Nord-Amerika. Størst avskrekking ligger i Kinas atomvåpenarsenal, men dette utgjør kun 6% av USAs (Davenport & Reif, 2021; Mihal, 2021, s. 18–19). Kina har avvist avtaler som kan begrense utvidelse av atomarsenalet, men Biden og Xi avtalte høsten 2021 å holde «[...]arms control talks[...]» for å redusere spenningen (McFall, 2021). Gitt oppfatningen om at USA ønsker slike avtaler med Kina for å «[...]lock in its nuclear superiority, undermine China's nuclear deterrent, and try to win the moral high ground» (Hiim & Trøan, 2021), er USAs forventning om økt kinesisk atomvåpenkapasitet velbegrunnet (US DOD, 2021, s. viii). Atomvåpen er en offensiv kapabilitet, forsterket av diskusjonene om å forlate no first use-doktrinen. Kina trenger ikke atomvåpenparitet med USA for å være en trussel.

Kina har offensive kapabiliteter som kan ramme NATOs kjerneområde. Evnen til å true NATOs territorielle integritet eller suverenitet «[...]at an acceptable cost» (Walt, 1987, s. 24) er imidlertid liten. Kina står ikke på NATOs dørstokk med tradisjonelle, militære kapabiliteter. Tross kontinuerlig utvikling av offensive kapabiliteter som kan ramme NATO, og at Kina er «[...]increasingly likely to project military power globally, including potentially in the Euro-Atlantic area» (Bew et al., 2020, s. 17), svekker offensive kapabiliteter trusselen Kina utgjør mot NATO innenfor militærdomenet.

Innen verdier og regelbasert orden er offensive kapabiliteter hvordan Kina utnytter påvirkningskraften som følger global tilstedeværelse gjennom organisasjoner og bilaterale forhold.

Xi har uttalt at Kina skal bidra til «[...]reforming and developing the global governance system» (Xi, 2017, s. 54), og hevder at «The global governance system should adapt itself to evolving global

political and economic dynamics...» (Xi, 2020). Dette indikerer en ambisjon om å endre forutsetningene til grunn for den gjeldende verdensorden. Et virkemiddel er sentrale posisjoner i FN-ledede organisasjoner, og Kina har «[...]made progress in transforming the U.N. into a platform for its foreign policy agenda, including advancing China's economic interests, stifling dissent and democracy, and hollowing out the rules-based order» (Lee, 2020). Når Kina hindret FN i å uttrykke bekymring etter innføringen av ny sikkerhetslov i Hong Kong, eksemplifiserte dette påvirkningens effekt (Trofimov et al., 2020). FN har også gitt drahjelp til BRI (Lynch, 2018), en sentral tilretteleggingsfaktor for kinesisk innflytelse som øker evnen til påvirkning på staters standpunkt grunnet maktasymmetri i Kinas favør. Innflytelsen er en offensiv kapabilitet, noe kinesisk «wolf-warrior-diplomacy» også er. Begrepet beskriver aggressiv og selvhevdende fremferd i diplomatiske anliggender (Martin, 2021).

Andre måter å spre kinesisk ideologi, verdisyn og oppfatning er nettverket av utdanningsinstitusjoner (Skartveit, 2021), beskrevet som «[...]brohode for kinesisk propaganda» og «[...]ideologi i akademisk forkledning[...]» (Svendsen, 2021). I tillegg kommer «asymmetric lawfare» hvor Kina utnytter vestens demokratiske lovverk til egen fordel i diplomatiske anliggender (Ku, 2021), og forsøk på å forme narrativet og tilrive seg definisjonsmakten. Kinesisk retorikk antyder en ambisjon om å «[...]transform the rules-based order in ways that will align it more closely with Chinese values, norms, and policy preferences» (Economy, 2020). Dette fordrer offensive kapabiliteter «[...]leveraged to influence global public opinion about topics of concern to China, with a particular focus on presenting a positive image of China to the world» (DiResta et al., 2020, s. 47).

Offensive kapabiliteter i kontekst av verdier og regelbasert verdensorden er mindre konkret enn i militærdomenet. Kinesisk retorikk, diplomati, ledelse og deltakelse i internasjonale organisasjoner, bilaterale forhold med maktasymmetri og forming av narrativet til Kinas fordel, kan alle betegnes som offensive kapabiliteter. Ingen av disse er en direkte trussel mot NATO-medlemmers suverenitet og territorielle integritet, men de utfordrer selve grunnlaget for vestlig forståelse av disse grunnprinsippene. Innen verdier og regelbasert orden tilsier Kinas offensive kapabiliteter trussel mot NATO.

Videre vil offensive kapabiliteter innen teknologi og økonomi drøftes. Innen teknologiområdet vil sentrale kapabiliteter med offensivt potensiale gjennomgås, da det vanskelig kan avgjøres hvorvidt en kapabilitet er utviklet med offensiv hensikt.

NATO 2030-rapporten understreker teknologiens betydning: «Maintaining a technological edge is the foundation upon which NATO's ability to deter and defend against potential threats ultimately rests» (Bew et al., 2020, s. 29). Dette kompliseres av at «[...]China is investing heavily in new disruptive technologies[...]» (Stoltenberg, 2021d).

MIC 2025 og MCF, kombinert med Kinas alternative syn på regelbasert verdensorden og verdier, muliggjør både utvikling og bruk av teknologi med trusselpotensial for NATO. Kina attribueres til flere cyberangrep. En oversikt fra Center for Strategic & International Studies viser et betydelig antall angrep mot NATO-land siden 2006 (CSIS, 2021), og NATO 2030-rapporten hevder at det er utført «[...]cyber attacks on NATO governments and societies which have been attributed [...] as originating inside China» (Bew et al., 2020, s. 17). Cyberkapabiliteten inngår i SSFs ansvar for «[...]military space operations, and [...] informations operations, which includes technical reconnaissance, EW, cyber warfare, and psychological operations» (US DOD, 2021, s. vii).

Alle disse ansvarsområdene foregår i det digitale domenet. Påvirkningsoperasjoner gjennomføres for å «[...]shape international public narratives, weaken the enemy's will, shape diplomatic and political narratives, and advance the PRC's interests[...]» (US DOD, 2021, s. 65). Internt styrkes påvirkningsoperasjoner av informasjonskontrollen i den kinesiske internettd modellen. Kina har lenge «[...]prioritized disinformation to advance its domestic monopoly on power, claims to global leadership, and irredentist aspirations» (DiResta et al., 2020, s. 3).

5G-utbyggingen i Europa eksemplifiserer utfordringen med kinesisk teknologi. Kina utviklet tidlig 5G-teknologi til en konkurransedyktig pris. Kinesisk lovverk tilsier at selskaper kan måtte dele informasjon med landets sikkerhetstjenester. Konsekvensen ble at flere avviste utbygging i regi av kinesiske selskaper (US DOD, 2021, s. 22). Dette er imidlertid ikke en unison avvisning fra NATO-landene. Enkelte medlemsland, som Spania og Ungarn, har allerede 5G utbygd av kinesiske selskaper, mens andre ikke har avvist potensiell bruk av kinesiske selskaper (Gilli & Bechis, 2020). Kina søker også påvirkning gjennom eksport av «[...]its technological and ideological framework[...]» (Gallagher, 2019, s. 37) knyttet til den kinesiske internettd modellen.

Kina beskriver verdensrommet som «[...]a critical domain in international strategic competition» (KKP, 2019, s. 12), og satsningen på romkapabiliteter fortsetter å «[...]mature rapidly» (US DOD, 2021, s. 64).

Kina har offensive teknologiske kapabiliteter som kan utgjøre en trussel mot NATO.

Økonomisk makt underbygger Kinas trussel mot NATO i maktkapittelet. Hvorvidt Kina er en trussel innenfor økonomiområdet er en annen vurdering enn sammenligningen av økonomiers størrelse. Den kinesiske økonomiens størrelse er av betydning, men viktigere er hvordan Kina bruker sin økonomiske makt, om dette rammer NATO-medlemmer, og hvilken påvirkningskraft dette har. NATO 2030-rapporten beskriver Kina som «[...]a driver of global growth, trade and investment, and a significant investor in many NATO countries» (Bew et al., 2020, s. 18). Sammen med bilateral handel, omfattende produksjonsindustri, BRI og posisjonen som verdens største kreditor, teknologiutvikling,

og markedsfordeler gjennom statsstøtte underbygger Kinas posisjon i verdensøkonomien økonomiske offensive kapabiliteter.

Hvorvidt Kina er en trussel mot NATO innen teknologi og økonomi, avhenger av hvordan teknologi og økonomiske virkemidler anvendes. Skillet mellom offensive og defensive kapabiliteter er vanskeligere å definere enn i tradisjonell, militær forstand. Relativt til NATO er økonomien målt i BNP mindre, og NATO har ikke «[...]lost its technological leading edge yet» (Gilli, 2021, s. 6). Offensive kapabiliteter innen teknologi- og økonomiområdet tilsier at Kina kan være en trussel mot NATO i større grad enn innen militærdomenet, men i mindre grad enn innen verdier og regelbasert verdensorden.

4.1.4 Aggressive intensjoner

Stoltenberg uttalte i 2021 at Kina «...have the biggest navy in the world. They will soon have the biggest economy in the world. They coerce their neighbours [...] and they actually bully countries which are not behaving as they want» (Stoltenberg, 2021d). Med bakgrunn i Kinas opptreden og utviklingen av langtrekkende kapabiliteter med global påvirkningsevne, er et betimelig spørsmål hvorfor dette utvikles om det ikke skal brukes. Likevel har ikke Kina truet NATO i tradisjonell, militær sammenheng. Aggressive intensjoner vurderes ut fra NATOs trusselpersepsjon, og NATO har i liten grad vektlagt Kina i et tradisjonelt, militært perspektiv. Selv ikke amerikansk retorikk har vektlagt denne trusselen overfor NATO. Fraværet av aggressive intensjoner tilsier at Kina ikke utgjør en tradisjonell, militær trussel mot NATO.

Innen verdier og regelbasert orden er offensive kapabiliteter og aggressive intensjoner vanskelige å skille. Momenter fra begge kan derfor være av gjensidig relevans. Der kapabilitetene viser evne, viser aggressive intensjoner vilje.

Kina ignorerer havretten og hevder suverenitet over andre staters territorier i Sørkinahavet. Storbritannia beskylder Kina for brudd på avtalen om Hong Kong gjennom innføringen av nasjonal sikkerhetslov, stenging av frie medier, og stemmerettsbegrensninger, alle faktorer med innvirkning på demokratiet (Olsen, 2021). Kina beskyldes for å gi generalene med ansvar for militærkuppet og den humanitære katastrofen i Myanmar «[...]diplomatic cover, military equipment, and an economic lifeline» (Rogers, 2021). Taiwan trues åpenlyst med invasjon, en trussel mot demokrati og amerikansk innflytelse i regionen uavhengig av suverenitetsspørsmålet. NATO 2030-rapporten oppsummerer slik: «Its approach to human rights and international law challenges the fundamental premise of a rules-based international order» (Bew et al., 2020, s. 17).

Xi fremhever at «We must not let the rules set by one or a few countries be imposed on others[...]», og ikke-innblandingsprinsippet er sentralt: «Bossing others around or meddling in others' internal affairs

would not get one any support» (Xi, 2021b, s. 3–4). Dette prinsippet ligger til grunn for kinesisk forståelse av suverenitet, bidrar til å styrke KKP's totale autoritet, og avfeier ethvert forsøk på innblanding i Kinas interne anliggender.

Kina er «[...]the world's leading executioner[...]» (Amnesty, 2021b), og menneskerettighetsbrudd fortsetter tross økende kritikk og sanksjoner fra USA, EU og vestlige land både i og utenfor rammen av FN. KKP har festet grepet om Hong Kong, Uighurene og andre muslimske grupper i Xinjiang utnyttet i tvangsarbeid og holdes fanget uten annen grunn enn folkegruppen de tilhører. Internerte minoriteter kartlegges for ufrivillig organodonasjon, mens befolkningen i Tibet tvangsflyttes og deres bevegelsesfrihet, ytringsfrihet og religiøse frihet innskrenkes. Kina har, sammen med Russland, tatt til orde for fjerning av sanksjoner mot Nord-Korea.

Menneskerettighetsforkjempere arresteres med påfølgende, lange fengselsstraffer forankret i lover som skal hindre kritikk mot KKP. Angrep på ytringsfriheten begrenses ikke til media og menneskerettighetsforkjempere, men er utvidet til å ramme enkeltbrukere med kritiske ytringer i sosiale medier. Dette ville ikke vært mulig uten omfattende internettovervåkning og kontroll (Amnesty, 2021a; Gupta, 2021; HRW, 2021a; Lim, 2021; NRK, 2021; NTB, 2021a; Rogers, 2021).

NATO kaller Kinas opptreden en systemisk utfordring mot den regelbaserte verdensorden, og Kina deler ikke verdiene uttrykt i NAT (NATO, 2021c). I sum viser Kina tydelige aggressive intensjoner mot den regelbaserte verdensorden og verdiene NATO er bygget på.

Også innen teknologi og økonomi kan skillet mellom intensjoner og kapabiliteter være utfordrende. Der et hypersonisk missil med global rekkevidde utgjør en større trussel mot NATO enn missiler ment brukt mot Taiwan, har teknologi og økonomi vanskelig definerbare rekkevidder.

En tydelig indikator på offensive intensjoner er cyberangrep. Teknologityveri, industrispionasje og informasjonsinnhenting inngår i angrepenes målsetninger. Dette gir Kina et fortrinn, og The National Counterintelligence and Security Center estimerer at USA taper mellom 200 og 600 milliarder dollar årlig som følge av industrispionasje og teknologityveri (Orlando, 2021). Teknologi gir dermed økonomiske fordeler som underbygger Kinas trusselpotensial overfor NATO.

Følgende sitat forklarer 5G-utbyggingen som eksempel på teknologiske aggressive intensjoner: «Det er likevel *frykten for* at Huawei skal drive spionasje på vegne av kinesiske myndigheter som gjør at flere land følger etter USA, og stenger døren til selskapet» (Strømmen, 2019). Trusselpersepsjonen er styrende gitt at kapabiliteten i form av teknologi, produksjonsevne og lovverk er til stede. Et eksempel hvor spionasjefrykten synes velbegrunnet, er Litauens bruk av kinesiske droner som hevdes å samle data om kritisk infrastruktur (Aušra, 2021).

Kina utvikler EDT gjennom MIC2025 og MCF, tiltrekker seg verdensledende forskere gjennom Thousand Talents Program, har lovverk som gir rom for militær utnyttelse av sivil innovasjon, satser på romdomenet, utfordrer ideen om det frie internett og har en bevist cyberkapasitet. Likevel har mye av teknologien ikke kommet til offensivt uttrykk, og intensjonene kan oppfattes uklare. Dette svekker trusselen mot NATO innen teknologiområdet. Hadde eksempelvis kinesisk 5G-utbygging i NATO-land vært ansett som en trussel for samtlige medlemsland, ville landene samlet seg bak en avvisning av utbyggingen. Slik er det ikke. Dette viser divergerende holdninger til kinesisk teknologi i NATO-landene. Samme dynamikk finner vi innen økonomiområdet, hvor NATO-landene opprettholder handel med Kina.

Handelen opprettholdes fordi det tjener begge parter. Samtidig er det grunnlag for å hevde at Kina viser aggressive intensjoner i bruken av økonomisk makt. Det kinesiske markedets størrelse brukes for å straffe eller endre standpunktet til kritiske stater (Economy, 2020), og skjulte gjeldsproblem følger av lån gjennom BRI (NTB, 2021c; Opås, 2021).

BRI's offisielle mål inkluderer «[...]policy coordination, connectivity of infrastructure, unimpeded trade, financial integration and closer people-to-people ties[...]» (KKP, 2021a). Initiativets bakgrunn var KKP's vedtak om ytterligere åpning av det økonomiske systemet for å sikre markedsintegrering gjennom en ny handelsstrategi for å fremme multilateralt samarbeid (KKP, 2014). BRI betegnes som «[...]China's guiding foreign policy doctrine and one of the most ambitious economic initiatives in modern history...» (Thorne & Spevack, 2017, s. 4).

Vestlig oppfatning er at Kina gjennom BRI driver «debt-trap diplomacy» (Chellaney, 2017). Dette innebærer finansiering av infrastrukturprosjekter i andre land gjennom lån som ikke lar seg tilbakebetale som avtalt. Dette gir Kina påvirkningsmuligheter på den aktuelle staten. Et eksempel er Hambantota Port i Sri Lanka, hvor manglende evne til tilbakebetaling ga Kina kontroll over havnen gjennom en 99-årskontrakt (Abi-Habib, 2018).

18 av NATOs 30 medlemsland er del av BRI (Nedopil, 2021). Den politiske innflytelsen som kan følge av økonomiske bindinger er utfordrende for en konsensusdrevet organisasjon. Utfordringen ble tydelig i EU i 2017, da Hellas nektet å støtte en offisiell uttalelse om kinesiske menneskerettighetsbrudd kort tid etter at kinesiske COSCO kjøpte 51% av Hellas største havn, Piraeus (Emmott & Koutantou, 2017). Et annet eksempel er kinesisk lånefinansiering av et vegprosjekt i Montenegro, hvor manglende låneinnfrielse «[...]gives China the right to access and control land and assets as collateral» (Okić, 2021; Xhambazi, 2021). Også Tyrkias endrede holdning fra fordømmelse til samarbeid med Kina angående Uighurene eksemplifiserer Kinas potensielle overtak over stater med økonomiske utfordringer (Alemdaroglu & Tepe, 2020).

Andre eksempler på kinesisk bruk av tvangsdiplomati og økonomiske virkemidler inkluderer oppholdet i formell kontakt mellom Norge og Kina etter fredspristildelingen til Liu Xiaobo (Helljesen et al., 2021); importrestriksjoner på australske varer etter Australia nektet teknologiselskapet Huawei å bygge ut 5G, forverret av australske krav om undersøkelser rundt COVID-19s opprinnelse (Reuters, 2020); boikott og sladding av vestlig mote i media etter kritikk av Uighurenes tvangsarbeid i Xinjiangs bomullsproduksjon (BBC News, 2021b; Iversen, 2021); samt redusert diplomatisk kontakt og handelsrestriksjoner mot Litauen etter deres støtte til Taiwan (O'Donnell & Sytas, 2021). Eksempelene er ikke enestående, hvilket er naturlig da Kina i 2020 var verdens nest største importør (O'Neill, 2021). Dette setter Kina i god posisjon for å utøve påvirkning med økonomiske konsekvenser som ris bak speilet.

Tross eksempler på aggressive intensjoner innen økonomi videreføres handelen. Sett i forhold til Kinas totale handel er aggressive intensjoner mot NATO begrensede. Dette kan skyldes at Kina er tjent med opprettholdelse av handelen med NATO-land, og dermed utnytter egen økonomisk makt mindre enn potensialet muliggjør.

4.1.5 Delkonklusjon

Hvorvidt Kina er en trussel mot NATO er drøftet innen tre områder i rammen av trusselbalanseteorien. Kina er ikke en trussel mot NATO i tradisjonell militær forstand, men er en trussel mot NATOs verdier og den regelbaserte verdensorden. Innen teknologi og økonomi er Kina en begrenset trussel, og trusselen rangeres mellom de to øvrige områdene.

Før problemstillingen drøftes vil Walts påstand «no threat, no cohesion» brukes for å vurdere drøftingens foreløpige funn, og deretter problematiseres.

4.1.6 No threat, no cohesion

Walts påstand tilsier at samhold tyder på trussel. Følgelig indikerer mindre samhold mindre trussel. Hvordan NATOs samhold fremstår innen de tre områdene kan antyde graden av opplevd trussel. Samhold defineres for oppgavens formål som «[...]the ability of alliance partners to agree upon goals, strategy, and tactics, and to coordinate activities directed towards those ends» (Holsti et al., 1973, s. 16).

Angela Merkel har uttalt at betydningen av Kinas vekst er «[...]related to the fact that the United States of America, and of course the transatlantic partners as a whole, are also a Pacific nation. Here, the economic and also the military rise of China is of course an issue» (Herszenhorn & Momtaz, 2021). Merkel knytter NATO til USAs globale tilstedeværelse utenfor alliansens kjerneområde forankret i NAT. Samtidig fremheves Kina som en utfordring i Stillehavsregionen fremfor det nordatlantiske

området. Sammen med Macron og Blinkens tidligere nevnte uttalelser, er dette egnet til å vise ulike trusseloppfatninger hva angår Kina. Fraværet av samhold uttrykt ved enhetlige uttalelser om Kinas militære trussel mot NATO underbygger at Kina ikke er en militær trussel. NATO 2030-rapporten støtter dette ved å hevde at «[...]China does not pose an immediate military threat to the Euro-Atlantic area[...]» (Bew et al., 2020, s. 27).

Merkels uttalelser beskriver både økonomiske og teknologiske utfordringer, og understreker at Kina ikke kan ignoreres, men «[...]I do not think that we should overestimate the importance of this[...]» (Herszenhorn & Momtaz, 2021). Også Macron nevner økonomi og teknologi, men uttaler samtidig om Kina at «[...]we should avoid distracting NATO which already has many challenges» (Herszenhorn & Momtaz, 2021). Stoltenberg uttalte at Kina er «[...]important for our economies» (Stoltenberg, 2021d). NATO 2030-rapporten stadfester at «[...]China is both an economic competitor and significant trade partner» (Bew et al., 2020, s. 27). Blinken hevder at Kina er en økonomisk trussel, og en sikkerhetstrussel innen teknologiområdet (Macias, 2021). Med unntak av USA, tar NATO-landene forbehold i uttalelsene om økonomi- og teknologiområdet. Dette indikerer at det ikke er enighet om trusselen Kina utgjør innen teknologi og økonomi. At områdene fremheves av NATO og medlemslands statsledere, understreker likevel at de representerer utfordringer for alliansen. Graden av samhold ved uttalt enighet antyder at Kina er en noe større trussel mot NATO innen teknologi og økonomi, enn funnene i drøftingen tilsier. I praksis har imidlertid den uttalte enigheten begrenset betydning. Innen teknologiområdet beskrives for eksempel NATOs satsning på EDT som «[...]too slow and inflexible» (Soare, 2021).

Innen økonomiområdet er det enighet om at Kina er en utfordring, men tross ulike sanksjoner synes verken de europeiske allierte eller USA villig til å akseptere nedsiden ved å avslutte handelen med Kina. I 2020 var Kina både USA og EUs største handelspartner (BBC News, 2021a; Roberts, 2021). NATOs evne til enhetlig handling innen disse områdene utfordres av at europeiske NATO-medlemmer ser til EU «[...]given its regulatory, economic, and technological innovation instruments[...]» (Csernatori, 2021). Manglende samhold uttrykt ved handling blant NATO-medlemmene innen teknologi- og økonomiområdene støtter drøftingens funn: Kina er en begrenset trussel mot NATO innen disse områdene.

Drøftingen hevder at Kina er en trussel mot NATO innen verdier og regelbasert verdensorden. Samhold innen disse områdene vil ifølge Walt underbygge dette, og områdenes sentrale plass i Brusselkommunikatet fra 2021 indikerer enighet i NATO (NATO, 2021c). Stoltenberg har gjentatte ganger fremhevet områdenes betydning (Stoltenberg, 2020c, 2021b), og NATO 2030-rapporten gjør det samme (Bew et al., 2020). Vektleggingen av NATOs politiske aspekt, som lå til grunn for rapporten, er et uttrykk for at andre områder enn det rent militære må adresseres. Videre er områdene trygt forankret i NAT.

USA, Canada, Storbritannia og EU, og dermed et betydelig antall NATO-land, har innført sanksjoner som følge av kinesiske menneskerettighetsbrudd (Emmott & Brunnstrom, 2021). USA seiler jevnlig i Sørkinahavet for å hevde havrettens prinsipp om freedom-of-navigation (Hong, 2017, s. 13–14). De senere år har flere NATO-land deltatt i disse seilingene.

Tross faktorer som Tyrkias dreining mot Kina og demokratiets tilbakegang i Ungarn og Polen (Csaky, 2020, s. 2,4), har både NATO og EU samlet seg om budskapet rundt trusselen Kina utgjør innen disse områdene. I sum viser NATO både i retorikk og handling samhold innenfor verdier og regelbasert verdensorden. Dette støtter ifølge Walts utsagn at Kina er en trussel mot NATO innen disse områdene.

Beskrivelsen av Kina som systemisk utfordring synes presis. Trusselbildet er sammensatt. Hvorvidt Kina er en trussel mot NATO avhenger av hvilket område som vurderes, men områdene bør vurderes i sammenheng. Det bør også NATOs trusselbilde, som påvirkes av flere faktorer enn Kina. Russland er alliansens dimensjonerende trussel, og utgjør en mer umiddelbar militær trussel enn Kina. Likevel er fokuset på Russland størst i nord og Baltikum. I sør er uro i Midtøsten og Nord-Afrika, og frykt for migrasjonsbølger dominerende. Arktis vokser frem som et interesseområde, og klimaendringene angår alle. Det samme gjør terrortrusselen.

Kina erstatter ikke eksisterende trusler, men utvider et allerede sammensatt trusselbilde. Det er ingen mangel på trusler, som ifølge Walts sitat skulle tilsi samhold og evne til å enes om et felles trusselbilde. Imidlertid fremstår NATO-medlemmenes trusseloppfatning ulik, da vektningen av truslene NATO står ovenfor varierer med enkeltstaters egeninteresse. Dette tilsier at «different threats, no cohesion» kan ha forklaringskraft over NATOs noe divergerende trusseloppfatning. Én av disse truslene er Kina, og hvordan dette påvirker NATO vil nå belyses gjennom drøfting av problemstillingen.

4.2 Hvordan påvirker Kina NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde?

Ved hjelp av teoriene vil Kinas påvirkning på NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde nå drøftes for de tre trusselområdene. Deretter vil områdene drøftes i sammenheng.

4.2.1 Tradisjonell, militær trussel

Trusselbalanseteorien hevder at stater allierer seg for å balansere trusler. For en allerede eksisterende allianse vil trussel føre alliansen tettere sammen. Innen det tradisjonelle, militære området viser drøftingen at Kina ikke er en trussel. Likevel kan momenter trekkes frem med bakgrunn i at «[...]a state whose power and ambitions are growing can expect to face ever-increasing resistance[...]» (Walt,

1987, s. 179). Trusselbalanseteorien funn om ideologi og manipulasjon av politisk system er av liten relevans for det militære området, og vil ikke drøftes.

I det militære perspektiv kan bandwagoning ifølge trusselbalanseteorien utelukkes. Ingen av NATO-landene ligger så nært Kina at et militært fait accompli er sannsynlig, grunnet NATO-medlemskapet er ingen av medlemmene militært svake stater, og det er beviselig tilgang på allierte. En eventuell trussel vil derfor balanseres. Dette underbygges av at balansering er mest utbredt i fredstid. Walt hevder at balansering innebærer et ønske om støtte fra allierte som respons på ekstern trussel. I en allianse kan dette anses som både intern og ekstern balansering; intern ved at alliansen bygger balanserende kapabiliteter, og ekstern ved at alliansepartnere utfyller hverandres kapabiliteter.

NATO-landet som mest eksplisitt har uttrykt den kinesiske trusselen, er USA. I følge trusselbalanseteorien ønsker derfor USA støtte fra øvrige NATO-land. Flere av NATO-landene har seilt med amerikanerne i Sørkinahavet, men effekten er primært symbolsk. Støtten USA ønsker er at Europa tar større ansvar for de øvrige trusler NATO står overfor. Biden understreket dette med sin uttalelse om at NATO «[...]allows America to conduct its business around the world[...]» (Biden, 2021b). Skulle USA avvike fra sin holdning om å ikke tvinge «[...]its European allies into an «us or them choice»» (Macias, 2021) og kreve militære deltakelse i Asia, vil dette kunne «[...]make it much easier for clients of the United States to exploit its assistance for their own reasons» (Walt, 1987, s. 283). Denne dynamikken må primært hensyntas av USA, som er NATO-landet med flest kapabiliteter egnet for å yte slik assistanse. Samtidig er det rimelig å anta at holdningen om å ikke tvinge NATO til Asia har sammenheng med erkjennelsen av at dette ville svekke Europas kollektive forsvar.

USA vurderer Kina som «the pacing threat», men uttrykker i liten grad at Kina er en militær trussel mot NATO. Sammen med supermaktens tendens til å balansere makt, er amerikansk fokus på Kina fremfor Russland logisk både i et makt- og trusselbalansesperspektiv.

For europeiske NATO-land gir fokuset på Kina mindre mening. NATO-landenes trusler og utfordringer divergerer. Russland er viktigst for landene i Baltikum og nord, mens landene i sør frykter migrasjon og øvrige konsekvenser av uroligheter i egne nærrområder. Russland er en større aktør enn Kina i et stadig viktigere Arktis, og terrortrusselen treffer hele alliansen, om enn i ulik grad. Målt mot disse faktorene blir Kina mindre viktig, noe som innen det militære domenet underbygges av trusselbalanseteorien gitt geografisk avstand, få aggressive intensjoner og begrensede offensive kapabiliteter som kan nå NATOs kjerneområde relativt til Russland.

Walt beskriver at «Regional powers are far more concerned with local threats than with superpower rivalry» (Walt, 1987, s. 283). Et forsøk på å tvinge NATO inn i USAs militære balansering av Kina kan derfor være kontraproduktivt for alliansens samhold, og vil ifølge trusselbalanseteorien ikke lykkes. Tross nye krigføringsdomener som cyber og space, samt langtrekkende våpen, står ikke Kina

på Europas dørstokk. Dette reflekteres i at NATO i liten grad antyder Kinas militære trussel mot det nordatlantiske området. Når NATO-land støtter freedom-of-navigation i Sørkinahavet, skyldes dette derfor andre årsaker enn opplevd militær trussel mot eget territorium.

Amerikansk fokus på Kina innebærer ikke en reduksjon i NATOs øvrige trusler, og de amerikanske styrkene kan ikke være to steder samtidig. Et eksempel er det amerikanske marinekorpsets Force Design 2030 som innebærer «[...]et tydelig fokus mot Kina[...]» (Qviller & Bruøygard, 2020). Dermed må de europeiske NATO-landene ta større ansvar for Europas sikkerhet, da denne er viktigst for de europeiske medlemslandene. Europeisk, militær tilstedeværelse i Sørkinahavet er derfor isolert sett ulogisk. Imidlertid gir det mening i den teoretiske rammen. Supermakten USA er mektig og ingen trussel for NATO-landene, og dermed en ideell alliert «[...]for a regional power that faces a direct military threat[...]» (Walt, 1987, s. 171) som Russland. NATO-medlemmene i Europa ønsker tett tilknytning til USA for å opprettholde sikkerhetsgarantien, og et ledd i dette er å «yte for å nyte». Frykten for abandonment fører til en mild grad av entrapment.

En optimal situasjon for de europeiske statene ville være free-riding, hvor insentiver for samarbeid og bidrag til kollektivt forsvar er nærmest fraværende grunnet amerikansk sikkerhetsgaranti. Teoretisk sett er dermed europeisk, militær deltakelse i Sørkinahavet ikke bare ulogisk, men heller ikke ønskelig. Dette understøtter at deltakelsen kan forklares med frykt for abandonment. Grader av free-riding har ligget til grunn for en langvarig byrdefordelingsdebatt, men med USAs rebalansering vil en slik tilnærming isolert sett redusere NATOs kollektive forsvar i Europa.

Dette kan føre til intern balansering ved at europeiske medlemsland bygger økt forsvarsevne for å balansere truslene mot Europa. Utfordringen er at det er ulike trusler, men ifølge NATO 2030-rapporten vil Russland «[...]most likely remain the main military threat to the Alliance» (Bew et al., 2020, s. 25). Dette tilsier videre økning i europeiske NATO-lands forsvarsutgifter, samt fortsatt innsats for å sikre amerikansk sikkerhetsgaranti. Et eksempel på sistnevnte er europeisk motstand mot en mer restriktiv amerikansk atomvåpenpolicy, som hevdes å være til vurdering (Sevastopulo & Foy, 2021).

Europeiske NATO-lands ønske om å knytte USA til forsvaret av Europa skaper risiko for entrapment for USA. Dynamikken i det sekundære alliansedilemma i et bipolar system tilsier lav risiko for abandonment, men høyere risiko for entrapment. Gitt USAs eksplisitte prioritering av Kina, vil russisk aggresjon i Europa kunne oppleves som en mild form for entrapment. Det er likevel sannsynlig at USA vil bidra militært. Dette kan svekke amerikansk styrkekonsentrasjon i Asia. På sikt kan imidlertid et slikt scenario innebære at de europeiske medlemslandene styrker NATOs kollektive forsvar i Europa. Dette er i USAs interesse, da fokus i enda større grad kan rettes mot Kina.

Kina opplever ikke utfordringene i det sekundære alliansedilemma. Tross strategiske partnerskap har ikke Kina allierte. Denne fleksibiliteten må USA ta høyde for.

Faren for entrapment går begge veier. De europeiske landene ønsker ikke å dras inn i en konflikt i Asia. Dette underbygges av Walts funn om regional orientering. Bilaterale samarbeid blant NATO-land som innebærer styrkeprosjeksjon eller operasjoner i Asia, vil kunne svekke grunnlaget alliansen er bygget på ved å trekke ressurser ut av området definert i NAT. Situasjonen er også en annen enn under 1990-tallets out-of-area-operasjoner, hvor trusselen mot NATO var nærmest fraværende. I tillegg kan erfaringer fra Afghanistan og kritikk av NATOs uttrekning innvirke på den politiske viljen til global innsats. I sum er det få insentiver for at europeiske NATO-land skal bidra militært i Asia.

Snyder hevder at divergerende interesser mellom alliansepartnere, her de europeiske medlemslandene og USA, kan føre til «[...]dissociation from the ally's policy, ... by various means of restraining the ally[...]» (Snyder, 1984, s. 484), eller manglende gjensidig støtte mellom alliansepartnerne. I et bipolar system kan og vil dette forekomme fordi frykten for at en alliansepartner skal forlate alliansen er liten. Følgelig finnes ikke insentiver i alliance game for å støtte hverandre. Dermed blir enkeltstatenes egeninteresser i adversary game viktig. Grunnet supermaktens tendens til å balansere makt er USA mest opptatt av konkurranse med Kina, også i adversary game. Dette antyder potensiale for svekket samhold grunnet ulikt trusselbilde innad i NATO, men alliansen består likevel grunnet det bipolare systemet.

Samtidig finnes ulike grader av abandonment. USA har fortsatt betydelig militær tilstedeværelse i Europa, og er det mest militært komplette og kapable NATO-landet. En videre amerikansk uttrekning fra Europa innebærer svekkelse av NATOs kollektive forsvar i alliansens kjerneområde. Det kan hevdes at amerikansk refokusering mot Asia er en form for abandonment. Dette kan undertrykke frykten for entrapment og dermed føre til støtte til amerikanske interesser utenfor NATOs kjerneområde som nødvendighet for å unngå ytterligere abandonment.

Dynamikken i det sekundære alliansedilemma tilsier at Kina indirekte påvirker NATOs evne til kollektivt forsvar. Gitt det bipolare system vil NATO bestå, da faren for abandonment er lav, noe som gir rom for divergerende, og tidvis motstridende, sikkerhetspolitikk blant NATO-landene hva angår Kina. Dette forsterkes av ulik trusseloppfatning og følgelig ulik sikkerhetspolitikk blant de europeiske landene. Forenklet trekker Frankrike mot Nord- og Vest-Afrika (Sundberg, 2019), mens Tyskland importerer gass fra Russland tross protester fra USA (Emmott, 2021). Storbritannias global Britain har en ambisjon om å være «[...]deeply engaged in the Indo-Pacific[...]» (Johnson, 2021, s. 6) innen 2030 og knytter seg til USA etter Brexit med sin «[...]tilt to the Indo-Pacific» (Brooke-Holland, 2021, s. 1), forsterket gjennom AUKUS. Tyrkia har fokus på Syria og Kaukasus (ICG, 2018, Kapittel II-A, V), de baltiske landene er arena for NATOs snubletråd mot Russland (NATO, 2021a), Middelhavslandene frykter migrasjonsbølger sørfra (Lesser et al., 2018, s. 3), og Norge ønsker fokus på Russland i nordområdene. Dette antyder et divergerende, militært trusselbilde. Kinas inntreden i NATOs trusselbilde kompliserer dette ytterligere. Det kan hevdes at frykten for abandonment er

primærårsaken til europeisk, militært fokus på Kina. I tillegg kommer trusselen innen cyber- og romdomenet, kapabiliteter som vil utdypes i økonomi- og teknologikapittelet. Trusselbalanseteorien tilsier at europeisk, militær balansering vil fokuseres rundt regionale trusler. Stoltenberg understreker også at Kinas vekst ikke innebærer «[...]moving NATO to Asia» (Stoltenberg, 2021b). Samtidig understreker både NATO 2030-rapporten og Young Leaders Report at «Although NATO's mandate remains regional, its mind-set should be global» (Billon-Galland et al., 2021, s. 3), og at NATO må «[...]remain the platform around which the Alliance organises itself for an era of truly global challenges» (Bew et al., 2020, s. 10). Dette betyr ikke militær tilstedeværelse i Asia, men er relevante uttalelser utenfor den militære kontekst.

Trusselbalanseteorien om bistand har liten relevans innen det militære området. Det er likevel verdt å nevne at selv om bistand kan sende vennlige signaler og forbedre allerede eksisterende allianser, så kan det ikke «[...]overcome a recipient's own sense of where its interests lie[...]» (Walt, 1987, s. 241–242). Skulle derfor Kina rent hypotetisk tilby militær bistand til NATO-land, eksempelvis gjennom våpensalg med gunstige betingelser, vil det ikke medføre endret alliansetilhørighet. Snyder påpeker likevel at samarbeid med en mostander kan skape frykt for en allianses gjensidige forpliktelser, men at «[...]the fears exceed what is likely to happen[...]» (Snyder, 1984, s. 486). Samtidig tilsier Walts påstand om at bistand følger av allianser fremfor å skape allianser at Russland og Kina kan tilby hverandre bistand om en konflikt skulle oppstå.

For NATO er en relevant faktor av bistandsperspektivet at jo viktigere en part er for den andre, jo mer bistand kan den kreve. Dette kan tolkes i sammenheng med det sekundære alliansedilemma. USA er viktig for NATO, og NATO er viktig for USA. Dette underbygges av uttalelser fra Biden og Stoltenberg (Biden & Stoltenberg, 2021), og gjør at begge parter kan kreve bistand avhengig av situasjonen. Forskjellen er at USA primært ønsker militær bistand gjennom at Europa tar ansvar for egen sikkerhet, mens Europa ønsker bistand gjennom amerikansk sikkerhetsgaranti. Grunnet USAs reduserte fotavtrykk i Europa, kan imidlertid vanskelig de europeiske NATO-landene bidra i Asia hvis de ikke først har ivaretatt Europas kollektive forsvar. Samtidig avhenger Europas kollektive forsvar av USA, og uten bidrag til ivaretagelse av amerikanske interesser i Asia, kan amerikansk støtte til Europa reduseres. For de europeiske NATO-landene kan det synes som de er *damned if they do, damned if they don't*. Dette synliggjør ulike trusselbilder innad i alliansen, og de medfølgende utfordringer.

NATOs utfordringer underbygger at «different threats, no cohesion» har forklaringskraft på linje med Walts «no threat, no cohesion». NATOs offisielle uttalelser vektlegger i økende grad Kina, men statslederes uttalelser viser at enigheten er begrenset. Statenes egeninteresse synes styrende. Jo flere trusler NATO står overfor, jo mer vil statenes egeninteresse divergere, forutsatt fravær av eksistensiell trussel. Dette utfordrer samholdet i alliansen, faktoren som NATO 2030-rapporten fremhever som avgjørende. At ulike trusler utfordrer samholdet, uttrykkes godt gjennom følgende artikkelsitat:

Security analysts cite a growing risk of a deep rift within the 30-nation NATO alliance if China becomes too great a focus, particularly because European militaries are relatively limited in their capabilities and the U.S. could not simultaneously manage a military conflict in Asia while also protecting Europe along its borders with Russia. (Herszenhorn & Momtaz, 2021)

Kina er ingen direkte militær trussel, men påvirker kollektivt forsvar indirekte. Et USA fokusert kun mot Russland ville styrket det kollektive forsvaret av NATOs kjerneområde. Europas kollektive forsvar svekkes følgelig av USAs rebalansering, og det bipolare system tilrettelegger for intern uenighet uten å true alliansens eksistens. NATOs utfordringer med å enes om et felles trusselbilde forsterkes ved at Kina er ytterligere en faktor som må hensyntas. Skillet i trusselpersepsjon er mellom USA og de øvrige medlemslandene. Dette fordi supermakter fokuserer på maktbalansering, mens øvrige fokuserer på trusselbalansering.

Oppsummert kompliserer Kina NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde innen det militære området. Dette kan utfordre samholdet i alliansen, men truer ikke dens eksistens.

4.2.2 Verdier og den regelbaserte verdensorden

Ifølge drøftingen er Kina en trussel mot NATO innen dette området. Trusselbalanseteorien tilsier at kinesisk trussel mot NATOs verdier og vestlig oppfatning av den regelbaserte verdensorden vil balanseres. Hvordan det påvirker NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde vil nå drøftes.

Når Kina utfordrer demokratiske verdier, fremmes samtidig autoritære staters fortreffelighet. Med dette skapes et alternativ til vestlig, liberalt demokrati og reglene skapt for å opprettholde den gjeldende verdensorden. Kinas vekst utfordrer troen på demokratiet ved å vise at den kinesiske fremgangsmåten, som er i opposisjon til verdier nedfelt i NAT, gir resultater. Utover å true ideen om demokratiet, utfordrer dette vestens evne til å opprettholde et system primært skapt i vestens bilde. Ved å endre reglene og utfordre verdigrunnlaget truer Kina grunnmuren for vestlig dominans. For USA er dette et område hvor deres allierte kan oppnå enighet. Dette gjenspeiles også i AUKUS-erklæringen med beskyttelsen av «[...]our shared values[...]» (Morrison et al., 2021). At trusselen mot verdier og den regelbaserte orden er høy, underbygges av Bidens retoriske omfavning av NATO, hvor USA dreier tilbake til å representere den liberale verdensorden fremfor kun amerikanske interesser under Trump. At amerikansk retorikk vektlegger dette kan forklares med at enighet er oppnåelig, og at det kan bygges samhold rundt verdiene i NAT. Både Russland og Kina truer NATO innen dette området, men i ulik grad. Å bevare NATOs verdigrunnlag og den regelbaserte orden kan både Russland- og Kinaorienterte NATO-land enes om.

Når aggressivitet balanseres, vil tilbakeholdenhet være formålstjenlig. Kinas begrepsbruk kan tidvis sammenfalle med den vestlige ved første øyekast. Hvorvidt bruken av begrepene regelbasert orden, demokrati, vinn-vinn-samarbeid, samt nødvendigheten av å forlate kaldkrigsmentaliteten har til hensikt å fordekke Kinas underliggende intensjoner er uvisst, men det er gjengangere i offisielle uttalelser. Demokratibegrepet innebærer at KKP «[...]perfectly represents the will of the people» (Wong, 2018), mens kinesisk oppfatning av regelbasert orden innebærer en redefinering av begrepets innhold til Kinas fordel (Jorgensen, 2020). Vinn-vinn-samarbeid hevdes spøkefullt å være et uttrykk for at Kina vinner to ganger (Mitter & Johnson, 2021), og det å forlate kaldkrigsmentaliteten kan tolkes som forsøk på nedjustering av vestlig trusselpersepsjon mot Kina ved å distansere den nåværende situasjon fra blokkdannelsene i det forrige bipolare system. Verken demokratibegrepet eller den regelbaserte verdensordens innretning sammenfaller med NATOs. De øvrige begreper innebærer alle samarbeid, noe NATO også understreker nødvendigheten av (Stoltenberg, 2021e). Kinas begrepsbruk er mer tilbakeholden enn handlingene. Vesten, spesielt USA, fremhever derfor handlingene. USAs, og i noen grad NATOs, retorikk underbygger vestlig trusselpersepsjon og bidrar med dette til balansering.

I uttalelser om Kina vektlegges verdier og regelbasert orden, hvilket kan antas å påvirke befolkningens oppfatning. Dette underbygges av NATOs spørreundersøkelse i 2021. Medlemslandenes innbyggere svarte at Kina er «[...]viewed unfavourably by 41% of citizens, and favourably by 19%. 47% say that their opinion of China has become more negative over the last twelve months. 67% believe that China's power and influence is a concern[...]» (NATO, 2021b). Tallene er ikke overveldende, men synliggjør en utvikling som gir vestlige uttalelser legitimitet da demokratiers legitimitet ifølge Walt er forankret i befolkningen. Dette kan bidra til å styrke evnen til å enes om et felles trusselbilde.

Dette forsterkes av Biden-administrasjonens uttalte forpliktelse til alliansen, som bedrer det transatlantiske forholdet etter Trump-administrasjonens konfronterende linje. Kombinert med Blinkens uttalelse om at USA vil «[...]push back if necessary[...]» mot et Kina som bruker «[...]coercion and aggression to systematically erode autonomy in Hong Kong, undercut democracy in Taiwan, abuse human rights in Xinjiang and Tibet, and assert maritime claims in the South China Sea that violate international law» (Macias, 2021), kan dette forstås som ledd i amerikansk, politisk balansering rettet mot en motstanders legitimitet og omdømme.

Walt hevder politisk balansering medvirker til geografisk nærhets varierende relevans for trusselen, og fremhever oppfattede aggressive intensjoners betydning i alliansevalg. USA har derfor interesse av å fremstille Kina som aggressivt for å skaffe alliert støtte. Samtidig er ikke alle amerikanske uttalelser egnet til dette. Kina og USA ga en felles uttalelse under klimatoppmøtet i Glasgow i 2021, selv om denne beskrives som «[...]symbolic but not sufficient» (Spring et al., 2021). Et møte mellom Biden og Xi i 2021 beskrives som en «[...]healthy debate[...]» (Liptak, 2021), noe som utfordres av kinesiske

mediers påstand om Xis advarsel angående Taiwan: «Whoever plays with fire will get burnt» (Xinhua, 2021). Walt understreker betydningen av tilbakeholdenhet når balansering er den fremtredende handlemåte slik: «[...]following the bandwagoning prescription in a world of balancers (employing power and threats frequently) will lead others to oppose you more and more vigorously» (Walt, 1987, s. 28). Trusselbalanseteorien tilsier at Kinas evne til å kommunisere tilbakeholdenhet kan redusere alliansens vilje til å støtte USA. Xis sitat over eksemplifiserer at dette forblir teoretisk.

I fravær av tilbakeholdenhet, kan forming av narrativet gjennom påvirkningsoperasjoner bidra til at NATO-land i mindre grad oppfatter Kina som en trussel. Påvirkningsoperasjoner, som ikke avhenger av geografisk nærhet, var fremtredende under COVID-19-pandemien hvor autoritære staters håndtering av pandemien ble løftet frem som kontrast til demokratiske lands ineffektive håndtering, og usikkerhet ble forsøkt spredt om pandemiens opphav (Kurlantzick, 2020).

NATOs uttalelser og handlinger støtter trusselbalanseteorien hovedfunn, og styrker drøftingens funn om at Kina utgjør en trussel innen dette området. I 2019 var fokuset på de utfordringer og muligheter Kina utgjorde. I 2021 innledes Kina-avsnittet i Brusselkommunikatet med at Kina er en systemisk utfordring for verdier og regelbasert orden. Dette tilsier økt trusseloppfatning og uttrykker balansering.

Handlinger sier likevel mer enn ord. NATO har aldri innført sanksjoner, og har ingen sanksjonspolitik (Plakhov, 2021, s. 8). NATO-land har likevel innført sanksjoner mot Kina enkeltvis eller i rammen av EU. Som NATO er EU konsensusdrevet, og tross at Ungarn hindret EUs kritiske uttalelse om Hong Kong (Chalmers & Emmott, 2021), ble sanksjoner i 2021 innført mot Kina grunnet menneskerettighetsbrudd. NATO-medlemmers deltakelse i freedom-of-navigation-seiling i Sørkinahavet er en respons på Kinas brudd på internasjonal lov, og på at den faste voldgiftsdomstolens dom mot Kinas krav i Sørkinahavet ignoreres (Jakhar, 2021). Kinesisk militarisering i Sørkinahavet kan synes av liten betydning for de europeiske NATO-landene, gitt fraværet av geografisk nærhet. Geografisk nærhet er imidlertid av begrenset betydning, da bekymringen er hvordan Kina undergraver den regelbaserte verdensorden.

NATOs innretning som konsensusdrevet organisasjon gir tyngde til, og underbygger samholdet i, alliansens uttalelser. Selv om USA har utfordringer hva angår menneskerettigheter (HRW, 2021b), Ungarn og Polen blir stadig mer autoritære, og Tyrkia beskyldes for urettmessig fengsling av menneskerettighetsforkjempere (Finsveen, 2021), evner NATO å samles om et felles budskap. Demokratiske verdier ligger til grunn for konsensusprinsippet, og NATs artikkel 4 sikrer at alle NATO-land må ta stilling til et annet medlemslands oppfattede trussel (NATO, 1949). Utfordringen er Kinas evne til å påvirke enkeltland slik at konsensus ikke oppnås. Vektleggingen av NATOs politiske aspekt er et tilsvarende svar på dette, og underbygger betydningen av politisk samhold bygd på felles verdier.

Walt definerer ideologisk solidaritet som at stater med lignende interne egenskaper foretrekker allianser med hverandre, og finner «[...]modest association between ideology and alignment» (Walt, 1987, s. 181). Når balansering likevel foregår, kan dette forklares med NATO-landenes relative trygghet, da ideologiens betydning øker når stater er «...fairly secure, when the ideology does not require that sovereignty be sacrificed, and when a rival movement creates a powerful threat to legitimacy» (Walt, 1987, s. 217).

Ifølge Walt ignoreres ideologi hvis det innebærer høye kostnader. NATOs historikk støtter dette. Ideologisk solidaritet kjennetegner ikke forholdet mellom Hellas og Tyrkia, som begge ble innlemmet i alliansen i 1952. Tyrkia har kjøpt våpen fra Russland, Portugal ble medlem som diktatur, og Macrons kritikk av USA plukker opp tråden fra Frankrikes uttrekning av militærkommandoen i 1966. Eksempelene viser at NATO har holdt sammen tross ideologiske forskjeller. Dette kan forstås i lys av trusselbalanseteoriens funn om at «Ideological agreement has been confined primarily to the realm of foreign policy[...]» (Walt, 1987, s. 214). Ketil Olsen fremhever imidlertid en endret faktor: «Det er ekstremt stor forskjell på å skape konsensus med tolv versus med 30 medlemsland» (Hem, 2021). NATOs balansering av verdier som er i konflikt med befolkningens verdigrunnlag er ideologisk forankret, og en metode som viser handlekraft med relativt lave kostnader.

NATOs realpolitisk innrettede fleksibilitet er en styrke. Medlemslandenes sikkerhet har kommet først gjennom alliansens historie. Det er rimelig å anta at dette vil fortsette. Tross nye trusler er utfordringen med manglende ideologisk solidaritet velkjent: «As an alliance of democracies, unity does not mean uniformity. Governments change, and balancing different interests and priorities has never been easy» (Gottemueller, 2019).

Walt hevder likevel at regimeendring kan føre til endrede alliansevalg hvis det nye regimet har en annen ideologi. Ingen land har forlatt NATO, men en dreining i autoritær retning kan uttrykke forsiktig abandonment. Forutsatt Snyders påstand om lav risiko for abandonment i bipolare systemer, har dreiningene betydning. At Kina i femårsplanen uttrykker mål om å «[...]strengthen and improve ideological and political work, continue to carry out propaganda and education on socialism with Chinese characteristics[...]» (KKP, 2021b, s. 83), underbygger betydningen av å bevare solidariteten til grunn for NATOs kjerneprinsipp gjennom artikkel 5: En for alle, alle for en. Hvorvidt Trumps trusler om å forlate NATO, Macrons tvil om artikkel 5 og uttalelser etter kunngjøringen av AUKUS var nært å føre til abandonment, er uvisst. At NATO likevel består, underbygger Snyders teori om alliansers stabilitet i bipolare systemer. Fra et trusselperspektiv støttes dette i NATOs tilfelle av Walts påstand om at liberale stater ikke er en ideologisk trussel mot hverandre.

Bistand har liten betydning for alliansevalg ifølge Walt. Trusselbalanseteorien tilsier likevel at bistand følger av politisk enighet. Hvis Kinas lån til NATOs BRI-land kan defineres som bistand, er det

følgelig en politisk enighet mellom Kina og bistandsmottaker. Utfordringen dette innebærer for NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde, reduseres av at stater handler i egeninteresse fremfor lydige overfor bistandsyteren. Samtidig forklarer dette enkeltstaters opplevde handlingsrom for samarbeid med Kina, tross bistand fra USA i form av sikkerhetsgarantien. Dette sammenfaller med Snyders teori om alliansers stabilitet i bipolare systemer.

Walt finner at manipulasjon av politisk system også har begrenset betydning for alliansevalg. Tross demokratiske staters sårbarhet for manipulasjon, tilsier trusselbalanseteorien at forsøk på manipulasjon vil mislykkes om ikke sterkere insentiver foreligger. Gitt at det primære er statens overlevelse, vil statens sikkerhet være det ultimate insentivet. Forutsatt at NATO-medlemmene anser sikkerheten best ivarettatt gjennom NATO, vil ikke kinesiske forsøk på å manipulere NATO-lands politiske systemer svekke alliansens samhold i særlig grad.

Når alliansedilemmaet er svakt, blir adversary dilemma viktig. Innenfor verdier og regelbasert orden er det enighet blant NATO-landene, noe som tyder på enighet om trusselen Kina utgjør. Uenighet i enkeltsaker er uunngåelig i en allianse av NATOs størrelse. Frykten for abandonment er likevel liten gitt systemet, og frykten for entrapment er liten gitt felles trusselbilde. USA er pådriveren i NATO hva angår Kina, men medlemslandene deler tilsynelatende trusseloppfatningen innen dette området. Risikoen ved å dras inn i andre staters konflikter reduseres naturlig når statene deler trusselbilde.

Oppsummert styrkes NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde gjennom trusselen Kina utgjør mot alliansens verdier og den regelbaserte verdensorden. Der trusselbildet i enkelte tilfeller synes ulikt innad i NATO, kan Kina katalysere økt samhold gjennom fokus på felles verdier, den gjeldende regelbaserte verdensorden og alliansens politiske aspekt.

Vektleggingen av NATOs politiske aspekt kan øke bredden i NATOs oppgaver. Med dette aktualiseres samarbeidet med EU, en nødvendighet for å unngå dobbel ressursbruk på samme oppgave. NAT gir rom for nye oppgaver. NATOs øvrige trusler, primært et selvhevdende Russland, gjør likevel at NATO ikke er avhengig av nye oppgaver for å være relevant. Dette skiller seg fra out-of-area-perioden på 1990-tallet. At samarbeidet med EU har nådd «[...]unprecedented levels» (NATO, 2020), er derfor ikke uventet.

Antallet stater som er med i både EU og NATO, samt at EU ser Kina som en «[...]systemic rival promoting alternative models of governance», tilsier enighet mellom organisasjonene om trusselen mot verdier og den regelbaserte orden. EU fremhever også at Kina er en «[...]economic competitor in the pursuit of technological leadership[...]» (EU, 2019, s. 1).

Når Kinas utnyttelse av ny teknologi og økonomisk press skaper reaksjoner i vesten, er dette fordi fremgangsmåten avviker fra etablerte regler og vestlig verdigrunnlag. Verdier og regelbasert orden kan derfor hevdes å være grunnlaget for trusselen innen økonomi- og teknologiområdet.

4.2.3 Teknologi og økonomi

Drøftingen tilsier at Kina i begrenset grad utgjør en trussel mot NATO innen teknologi og økonomi. Trusselen er høyere enn innen det tradisjonelt militære området, men lavere enn mot verdier og regelbasert verdensorden.

NATO fremstår enige om utfordringene Kina bringer med seg innen teknologi og økonomi. Stoltenberg uttalte at Kina endrer «[...]the global balance of power. Heating up the race for economic and technological supremacy» (Stoltenberg, 2020a). NATO 2030-rapporten hevder Kina utfordrer NATOs evne til å bygge kollektiv motstandsevne innen teknologiområdet, og videre at «Grave risks are posed by China in some critical sectors such as telecommunications, space, cyberspace, and new technologies, as well as disinformation campaigns» (Bew et al., 2020, s. 17). Sanksjonspolitikken mot kinesiske teknologiselskaper for å unngå at amerikansk teknologi tilfaller PLA fortsetter (Sevastopulo, 2021b), men effektiviteten i sanksjonsvirksomheten utfordres av at den teknologiske globalismen internett skapte vanskelig kan reverseres til teknologisk proteksjonisme. Sjefen for MI-6 har uttalt at bruken av «[...]debt traps and data traps[...]» har bidratt til å gjøre Kina til «[...]the single greatest priority for MI-6[...]» (Sabbagh, 2021).

Teknologi, spesielt i form av EDT, fremheves som en tydelig utfordring. Det økonomiske aspektet er mer nedtonet. Det pekes på at NATO-land vil fortsette handel med et Kina som er viktig for NATO-landenes økonomi. Samtidig uttrykkes behovet for å styrke «[...]economic resilience to coercive geo-economic strategies» (Billon-Galland et al., 2021, s. 9; Bew et al., 2020, s. 18; Stoltenberg, 2021d).

Tross at EU har fryst Comprehensive Agreement on Investment som respons på kinesiske sanksjoner etter EU-sanksjoner grunnet menneskerettighetsbrudd (EU, 2021), var Kina EUs største handelspartner i 2020. Tross flere amerikanske økonomiske sanksjoner (Guo et al., 2021, s. 1), er Kina også USAs største handelspartner. Dette er til Kinas fordel, da KKP «[...]permits the participation of foreign firms and investors in the Chinese market only when it suits its national interest» (US Congress, 2021, s. 240). Tross at utfordringen er kjent, klarte ikke NATO etter flere måneders diskusjoner om 5G-utbyggingen å enes om mer enn å uttrykke viktigheten av å «[...]rely on secure and resilient systems» (Gilli & Bechis, 2020). Flere NATO-land har utestengt kinesiske selskaper fra 5G-utbygging. Andre benytter kinesiske selskaper. Flere NATO-land har innført screening av utenlandske investeringer med bakgrunn i nasjonal sikkerhet. Dette gjelder likevel ikke alle, og av de som har innført slike lover, angår lovene primært forsvarssektoren og kritisk infrastruktur. Teknologi med

betydning for nasjonal sikkerhet kan utvikles utenfor disse sektorene, og risikoen er at reguleringen ikke dekker nok til å oppnå sin hensikt (Borrett, 2021).

Oppsummert synes det være et say-do-gap i NATO-landenes holdning til Kina hva angår teknologi, og spesielt økonomi. I lys av trusselbalanseteorien antyder dette at Kina ikke anses tilstrekkelig aggressive til å anspre enhetlig balansering, tross kinesisk «wolf-warrior-diplomacy».

Det er langt fra handelsforbindelser med Kina til bandwagoning. Likevel kan enkelte NATO-lands teknologiske og økonomiske knytning til Kina tolkes som forsiktig bandwagoning. Hadde Kina blitt oppfattet som «[...]unalterably aggressive[...]» (Walt, 1987, s. 26), ville ikke dette forekommet. Et kriterium som kan lede til bandwagoning er at en stat er svak. Som NATO-medlem er sikkerhetsaspektet ivaretatt, men innen økonomiområdet finnes svakere stater. En stat som er økonomisk svak relativ til sine alliansepartnere kan dermed være tilbøyelig til en mild form for økonomisk bandwagoning. Dette har sammenheng med kinesisk teknologi, som gjerne anskaffes grunnet lave kostnader. Hvis en stat ikke anser Kina som en trussel, er det i et realismeoperspektiv forståelig at staten søker billigste løsning, da dette øker statens relative makt når andre stater har høyere kostnader for å oppnå samme effekt. Hvis antydningen til bandwagoning skyldes at Kina ikke anses som en trussel, faller dette rent teoretisk på egen urimelighet, da trusselbalanseteorien forutsetter trussel. Teorien tilsier imidlertid at hvis NATO-landene er usikre på Kinas intensjoner, vil balansering foretrekkes. Balansering er i økende grad tilfellet, men tydeligere i ord enn handling.

NATOs uttalelser følges i begrenset grad av handling. Dette kan skyldes NATO-landenes ønske om å free-ride ved at USA tar støytten. Ser man de europeiske NATO-landene samlet, er disse tilstrekkelig mektig til at buck-passing synes mer plausibelt og kan ha forklaringskraft, tross at bipolar stabilitet i teorien baseres på manglende mulighet til buck-passing. Både USA og de europeiske NATO-landene er enige om at motstandskraft må bygges og negative effekter av kinesisk påvirkning må motvirkes, men innsatsen er spredt. Når NATO som konsensusorganisasjon har kommet med uttalelser som ikke fullt ut følges opp, kan dette være et resultat av at medlemslandene avventer at andre skal ta ansvar for å utestenge kinesiske investeringer og teknologi. Dette er buck-passing, og selv om Norge ikke er en mektig stat kan det eksemplifiseres med Norges vedvarende innsats for frihandelsavtale med Kina (Regjeringen, 2020), tross avhengigheten av NATO, og særlig USA som sikkerhetsgarantist.

Gjennom økonomisk tiltrekningskraft eller bruk av statsubsidier for å underby konkurrenter (Oetjen, 2019), kan Kina ifølge trusselbalanseteorien forklaring av supermaktdynamikken forsøke balansering ved å oppmuntre stater til å vende seg bort fra USA. Supermakter velger allierte primært for å balansere hverandre. Dette forklarer USAs forsøk på å balansere Kina gjennom NATO. NATO-landene deler historie, er en etablert og suksessfull forsvarsallianse, har et tilstrekkelig likt verdisyn, interesse av å opprettholde den eksisterende verdensorden, og er ressurssterke, velutviklede land som

kan bidra til balansering av Kina innen teknologi- og økonomiområdet. Samtidig er det utfordrende at regionalt orienterte stater har liten interesse av supermaktens maktbalansering. Den regionale faktoren svekkes imidlertid av geografisk nærhets begrensede relevans for trusselområdet.

Økonomi og teknologi innebærer behov for både militær og politisk balansering. Lav militær trussel tatt i betraktning, er politisk balansering mest aktuelt. To militære aspekter er likevel så tett knyttet til teknologi, at de fremheves her fremfor under tradisjonelle, militære kapabiliteter.

Det første er cyber. Kinas beskrevne cyberkapabiliteter kan benyttes til å øke egen makt gjennom teknologityveri, til valgpåvirkning og derigjennom svekkelser av demokratiet, og til å skape splittelser i en allianse eller fremheve eget styre- og verdisett gjennom påvirkningsoperasjoner. At cyber er et militært domene kan være medvirkende årsak til at NATO synes å balansere denne trusselen både i ord og handling. NATO-landene har økt sin cybersikkerhet etter Cyber Defence Pledge i 2016, vedtok et Cyberoperasjonssenter i 2018, har Cyber Rapid Reaction Teams i beredskap, og godkjente en oppdatert Comprehensive Cyber Defence Policy i 2021 (NATO, 2021g).

Det andre er verdensrommet. Kina prioriterer romdomenet, og har mål om å oppnå «[...]superiority using offensive and defensive means[...]» (Mayfield, 2021). NATOs avhengighet av romdomenet gjør dette til en potensiell trussel. Cyberangrep har vært utført mot NATO-land, men ikke offensive romoperasjoner. Det kan vanskelig forutsies om Kina har intensjoner om å konkurrere med NATO i romdomenet, eller om det primært angår USA og orienteres rundt Kinas hegemoniambisjoner. Kapabilitetene kan imidlertid ikke ignoreres.

NATO kan hevdes å balansere også innen romdomenet. Space ble opprettet som eget militært domene i 2019, samtidig som NATO vedtok sin Space Policy. I 2020 opprettet NATO et Space Centre, og i 2021 ble det vedtatt at angrep mot, fra eller i verdensrommet kan være grunnlag for å utløse artikkel 5 (NATO, 2021e).

NATOs uttalelser tilsier at Kina balanseres innenfor økonomi og teknologi. Dette styrker oppfatningen av felles trusselbilde hvis medlemslandene følger opp ved utstrakt utestenging av kinesisk teknologi og investeringer, samt stanser eller sterkt begrenser handelen med Kina. 5G-utbyggingen katalyserte diskusjonene om kinesisk teknologi, og overtakelsen av Hambantota og majoritetsoppkjøpet i Piraeus havn førte til økt fokus på kinesisk «debt-trap-diplomacy» og investeringer i kritisk infrastruktur. I tillegg til å underbygge et globalt kinesisk fotavtrykk, kan slike investeringer hindre eller forsinke NATOs troppeforflytninger og styrkeoppbygging. Likevel fremstår NATO-landene uvillig til å fullt ut oppgi fordelene som kommer ved handel, investeringer og teknologi fra Kina. Innen økonomi og teknologi kan Kinas makt og kapabiliteter brukes til påvirkning og press, hvilket innebærer potensiale til å undergrave beslutningsdyktigheten og samholdet i en konsensusdrevet organisasjon. Selv om

enkeltområder som cyber og space balanseres, er ikke tendensen like entydig som innen området verdier og verdensorden.

Ideologiens begrensede betydning for alliansevalg tilsier at NATO-landenes ideologiske solidaritet ikke er avgjørende for alliansens overlevelse. Samtidig tilsier det at ulik ideologi ikke vil påvirke de bilaterale forholdene mellom Kina og NATO-land. Dette kan forklare NATO-landenes bilaterale samarbeid med Kina der det er i begge partenes interesse. Dette underbygges av at betydningen av ideologisk solidaritet reduseres «[...]when strict fidelity to them would be costly or dangerous» (Walt, 1987, s. 214). For NATO-landene veier tilsynelatende kostnadene ved å utestenge Kina mer enn trusselpotensialet i fortsatte bilaterale samarbeid.

Bistand har liten betydning for alliansevalg. Walt identifiserer andre hensyn som styrende, og felles politiske interesser er en forutsetning for at bistand skal knytte stater tettere sammen. På bakgrunn av drøftingen om verdier og regelbasert orden, samt at NATO-landenes sikkerhetspolitiske interesser ivaretas gjennom alliansemedlemskapet, kan det hevdes å være få felles politiske interesser mellom Kina og NATO-landene. Dermed mangler forutsetningen for at kinesisk bistand skal påvirke NATO. Teorien er dermed i utakt med påstandene om «debt-trap-diplomacy» og trusselen Kina utgjør gjennom bilaterale samarbeid.

Tross at manipulasjon av politisk system er en uvanlig årsak til alliansevalg, hevder Walt det er mest effektivt mot åpne stater. Flertallet av NATO-land kan betegnes som åpne, og manipulasjon kan true NATO-landenes politiske handlefrihet. Kinesisk manipulasjon kan forekomme direkte og indirekte. Eksempler er etablering av utdanningsinstitusjoner tro til KKP i NATO-land, påvirkningsoperasjoner i sosiale medier, cyberangrep mot demokratiske institusjoner, og undergraving av staters legitimitet med teknologiske virkemidler. Gjennom økonomisk press kan beslutninger og standpunkt direkte påvirkes til Kinas fordel.

Ifølge Walt vil likevel ikke manipulasjon av politisk system «[...]make client states obedient or reliable allies», og statene beholder «[...]considerable capacity for independent action» (Walt, 1987, s. 261). Dette tilsier at Kinas påståtte påvirkningsmulighet er overdrevet. Det er rimelig at dette stemmer i saker som angår NATO-landenes sikkerhet direkte. I mer diffuse anliggender vil derimot kinesisk påvirkning kunne føre til manglende konsensus. Tross at NATOs eksistens ifølge trusselbalanseteorien ikke trues av bistand eller manipulasjon av politisk system, kan faktorene innvirke på evnen til å enes om et felles trusselbilde.

Grader av abandonment og entrapment er mulig selv om NATOs eksistens ifølge Snyder ikke er truet. Frykter USA, som er langt fremme innen militærteknologi, at NATO-land ikke evner å holde teknologien hemmelig vil de sannsynligvis heller ikke dele den. NATOs fokus på motstandskraft er derfor forståelig som virkemiddel mot teknologisk abandonment, og kan anses som en forutsetning for

å kunne kjøpe amerikansk materiell, delta i militærteknologisk utvikling, få full utnyttelse av anskaffede kapabiliteter, og sikre interoperabilitet med stadig mer teknologisk utviklede amerikanske styrker. Opereres eksempelvis NATOs militære kapabiliteter i enkeltland over kinesiskutviklede nettverk eller teknologi, vil frykten for technologyveri og spionasje kunne begrense det aktuelle landets deltakelse i øving og trening. Dynamikken tilsier at NATO-land av frykt for abandonment vil være reserveverte i anskaffelse av kinesisk teknologi. Snyder hevder likevel at dette vil være irrasjonelt, da USA vil forsvare NATO-landene for å holde dem i alliansen om de vil eller ikke.

Teknologi henger sammen med økonomi. Kan land anskaffe høytteknologi billigst fra Kina, er dette et sterkt insentiv for å risikere beskjeden teknologisk abandonment.

Risikoen for entrapment er til stede innen teknologi- og økonomiområdet. Entrapment kan være å måtte avslutte handel med Kina i solidaritet med øvrige NATO-land for å kontre trusselen innen teknologi- og økonomiområdet. Hittil har ingen av NATO-landene har vært villige til å ofre de fordeler handel med Kina innebærer. Grader av entrapment er likevel mulig. Dette kan være støtte til økonomiske sanksjoner eller utestenging av kinesiske teknologiselskaper.

Snyders teori tilsier at NATO vil bestå tross handel og samarbeid med Kina. En rimelig antakelse er at Kina ønsker å opprettholde sine markeder i vesten, og dermed ikke ønsker å provosere unødig. Økonomisk balansering foregår likevel i noen grad. Det USA-initierte Build Back Better World-initiativet fremstår som et tilsvar til BRI med målsetningen om «[...]Meeting the Tremendous Infrastructure Needs of Low- and Middle-Income Countries» (White House, 2021). Også Blue Dot Network, lansert av USA, Japan og Australia kan tolkes som en respons på BRI (US DOS, 2021a). Dette samme gjelder EUs Global Gateway med ambisjon om «[...]investments in quality infrastructure, connecting goods, people and services around the world» (von der Leyen, 2021).

Adversary dilemma dominerer også her. Dette innebærer divergerende sikkerhetspolitikk. Allianser er stabile fordi de er «[...]a product of the structure of the system and of the common security interests generated thereby» (Snyder, 1984, s. 485). Dette tilsvarer likevel ikke evne til å enes om felles trusselbilde.

Oppsummert er NATO enig om utfordringene, men hittil har ikke medlemslandene vært villige til å ta konsekvensene håndteringen av utfordringene vil medføre. Utstrakt handel og billig teknologi er insentiver for enkeltstaters fortsatte relasjon til Kina. NATO-land, og spesielt USA, synes å ta større grep for å balansere kinesisk teknologiutvikling enn økonomiaspektet. NATOs motstandskraft bygges innen enkeltområder, men viljen til å ta betydelige grep mot Kina synes beskjeden.

NATO utvikler seg mot en mer enhetlig tilnærming. Likevel utfordrer Kinas teknologiske utvikling og eksport, samt landets posisjon som sentral handelspartner for de fleste NATO-land, NATOs evne til å

enes om et felles trusselbilde. Enkeltlands insentiver for bilaterale relasjoner kombinert med fraværet av eksistensiell trussel fra Kina, vanskeliggjør en enhetlig tilnærming som hensyntar USAs behov for maktbalansering.

Teknologi- og økonomiområdet synliggjør at trusselbildet relatert til Kina er sammensatt. Ikke alle trusler er direkte, og ikke alle trusler utgjør umiddelbar fare for NATO-landenes suverenitet, politiske handlefrihet og territorielle integritet. Denne kompleksiteten vil nå drøftes.

4.2.4 Sammensatt trussel

NATO står overfor et sammensatt trusselbilde. Dette aktualiseres av urolighetene på den litauiske og polske grensen til Hviterussland, og ukrainsk frykt for russisk invasjon vinteren 2021 (Bertrand et al., 2021; NATO, 2021). Stoltenberg fremhever trusselbildets sammensatte natur: «This whole idea of distinguishing so much between China, Russia, either the Asia-Pacific or Europe-it is one big security environment[...]» (Khalaf & Foy, 2021).

Drøftingen viser at Kina ytterligere kompliserer trusselbildet, i tråd med NATO og EUs beskrivelse av Kina som en systemisk rival eller utfordring. Ansvars- og oppgavedelingen mellom EU og NATO er i seg selv en kompliserende faktor, men en nødvendighet i møte med en systemisk trussel. Inndelingen i trusselområder er egnet til å gå dypere inn på enkeltfaktorens påvirkning på NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde. Den kinesiske trusselen er sammensatt og utgjøres av disse enkeltfaktorene, men faktorene forstås best i sammenheng.

Nødvendigheten av enighet om felles trusselbilde i møte med sammensatte trusler uttrykkes i NATO 2030-rapporten: «Given that the coming security environment is increasingly challenging and unpredictable, NATO will have to be even more deliberate and determined than it was in the past about establishing more common ground on the prioritisation of threats» (Bew et al., 2020, s. 20). Trusselområdenes gjensidige innvirkning vil nå eksemplifiseres. Hensikten er å tydeliggjøre kompleksiteten Kina bidrar til å skape for NATO, og sette dette i sammenheng med evnen til å enes om et felles trusselbilde i en dynamisk trusselsituasjon.

Når NATO-land seiler med USA i Sørkinahavet tas en militær kapabilitet i bruk i Kinas nærrområde. Denne militære aktiviteten følger ikke av opplevd trussel mot NATO-landenes territorielle suverenitet, men er en regelbasert orden- og verdiutløst reaksjon. Samtidig er det rimelig at europeiske NATO-land ønsker å støtte USA for å sikre amerikansk støtte i eget kjerneområde ved behov. Et ledd i dette kan være å delta for å skape interoperabilitet og evne til effektivt samvirke om behovet oppstår. Primærhensikten er likevel å hevde havrettens prinsipper, og demonstrere at Kinas territorialkrav i området ikke aksepteres. Behovet for vestlig tilstedeværelse springer ut av kinesisk militarisering av området, og underbygger trusselområdenes gjensidige innvirkning.

Cyberdomenet er et nytt slagfelt, og anerkjennelsen av dette som militært domene knytter teknologi- og militærområdet sammen. Kinas satsning på romdomenet er en annen teknologisk faktor med militære konsekvenser. Økonomiområdet kan gi militære konsekvenser gjennom oppkjøp av kritisk infrastruktur og bedrifter, som igjen kan gi teknologisk kompetanse og svekke NATOs militære mobilitet.

Teknologi knyttes til økonomi gjennom teknologiske eksportmarkeder og hvilken teknologi som er billigst. I USA og Kinas kamp om digitale innflytelsessfærer kan dette få konsekvenser for militærdomenet. Velger europeiske NATO-land kinesisk teknologi, kan dette begrense USAs vilje til å operere der og dermed svekke NATOs evne til kollektivt forsvar.

Kinesiske påvirkningsoperasjoner og spredning av falske nyheter fordrer teknologi og utfordrer verdier, den regelbaserte verdensorden og demokratiet. Utvikling og bruk av teknologi er ikke verdinøytralt, men gjenspeiler statens verdier, lover og regler. Teknologisk utvikling gjør geografisk nærhet mindre viktig, og bidrar til å skape uforutsigbarhet og flere angrepsvektorer.

Verdiene i NAT og vestlig oppfatning av den regelbaserte verdensorden utfordres av både kinesisk militær fremtreden, økonomisk påvirkning og motstridende verdisyn. Kinas militære styrker bygges for å sikre urettmessige territorialkrav, for å innlemme et demokratisk Taiwan i fastlands-Kina, og for å utvikle global styrkeprojeksjon.

Økonomisk press kan utfordre NATOs evne til å oppnå konsensus, noe som tydelig vil uttrykke manglende evne til å enes om et felles trusselbilde. Samtidig representerer de økonomiske systemene i seg selv et verdiavvik med demokratisk markedsøkonomi mot autoritær, kinesisk statskapitalisme. Kinas eksplosive vekst demonstrerer hva det kinesiske systemet kan oppnå, og utfordrer verdiene til grunn for vestlige økonomiske systemer. En annen regelbasert orden- og verdiutløst handling med økonomiske implikasjoner er gjensidige sanksjoner.

Eksemplene viser at trusselen Kina utgjør for NATO er sammensatt og dynamisk. Dette sammenfaller med tankegodset som reflekteres i Qiao Liang og Wang Xiangsuis (2007) bok *Unrestricted Warfare*. Boken beskriver hvordan Kina kan kompensere for sin underlegenhet i en potensiell krig med USA når skillelinjene mellom det militære og ikke-militære domenet viskes ut og «[...]globalization has made all the tough problems interconnected and interlocking[...]» (Liang & Xiangsui, 2007, s. 191). Suksessfaktorene er utnyttelsen av alle domener og virkemidler i oppnåelsen av strategiske målsetninger. Dette er unrestricted warfare. Det er en overdrivelse å hevde at tankene er omsatt til nasjonalstrategi, men elementer er tydelig i kinesisk tilnærming.

Trusselområdene griper inn i hverandre og skaper en kompleksitet som gjør trusselbildet vanskelig å etablere. Dette utfordrer NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde.

4.3 Delkonklusjon

Innen militærområdet påvirker Kina NATO indirekte gjennom russisk-kinesisk samarbeid, og ved at USA prioriterer Asia både gjennom antall styrker og militære konsepter. Dette kompliserer NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde.

Innen verdier og den regelbaserte orden utfordrer og undergraver Kina spillereglene NATO legger til grunn. Dermed trues selve grunnlaget for vestlig dominans. NATO synes enige, både i ord og handling, om trusselen Kina utgjør. Dette styrker NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde.

Innen økonomi- og teknologiområdet uttrykker NATO enighet, men medlemslandene synes uvillige til å ofre det som kreves for å balansere Kina effektivt. Dette vanskeliggjør NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde.

Trusselområdene påvirker hverandre, og aggregeres til den totale trussel Kina utgjør mot NATO. Kompleksiteten i den sammensatte trusselen gjør trusselbildet utfordrende å etablere. Dette sammenfaller med kjennetegnene ved konfliktfylt sameksistens, og underbygges av NATO-landenes til dels varierende tilnærming til Kina. Trusselområdenes gjensidige påvirkning gjør det vanskeligere for NATO å enes om et felles trusselbilde hva angår Kina. Kina er imidlertid bare én av NATOs trusler. Summen av trusler skaper en kompleksitet hvor NATO-landenes trusselpersepsjon divergerer.

4.4 Teorirefleksjon

De valgte teorier oppleves anvendbare for å belyse problemstillingen. Enkelte utfordringer fremkom likevel gjennom drøftingen.

Trusselbalanseteoriens anvendbarhet hviler på at den er generell og favner bredt i sin forklaringsambisjon. Baksiden er at den kan oppleves vag.

Walt eksemplifiserer innholdet i maktkategorien. Selv om eksemplene teoretisk støttes ved å reflektere Waltz' maktfaktorer, er ikke eksempelfaktorenes vektning spesifisert. Walt erkjenner utfordringen, men hevder at en «[...]detailed net assessment is not necessary[...]» (Walt, 1987, s. 274) for å måle makt. Teorien er derfor et begrenset verktøy for å måle makt. Samtidig gjør dette teorien anvendbar.

Walts bok ble skrevet under den kalde krigen. Siden da har teknologisk utvikling og en stadig mer sammenvevd økonomi bidratt til globalisering. Konfliktfylt sameksistens har erstattet den kalde krigens blokkdannelser. I lys av dette synes økonomi og teknologi å ha blitt viktigere faktorer enn trusselbalanseteorien tilsier. Innen økonomiområdet gjelder dette primært økonomiens sentrale plass i internasjonale relasjoner ved at handelen nå er global, og dermed skaper påvirkningsmuligheter. Teknologien har katalysert denne utviklingen, og er i seg selv en betydelig maktfaktor.

Følgelig fremstår geografisk nærhet mindre betydningsfullt enn teorien tilsier. Angrep kan utføres fra stor avstand, eksempelvis gjennom cyber- og romdomenet. Allerede i 1968 ble betydningen av geografisk nærhet problematisert av Albert Wohlstetter: «[...]the theory that military strength declines in a straight line with distance has never been correct» (Wohlstetter, 1968, s. 243). I drøftingen diskuteres geografisk nærhets relevans primært innen de ikke-militære trusselområdene. Trusselen mot en stats territorielle integritet er fortsatt større om trusselen står på grensen enn om trusselen er langt unna. NATO-landenes ulike fokus underbygger dette. Hadde geografisk nærhet vært uten betydning, ville alle NATO-land ansett Kina som dimensjonerende trussel fremfor Russland. Geografisk nærhet er fortsatt relevant, men i mer varierende grad enn faktorens plass i teorien tilsier.

Walt hevder at trusselkategoriene ikke kan prioriteres i betydning, men at alle spiller en rolle (Walt, 1987, s. 26). Dette kan være utfordrende. Utfordrende er også Walts brede alliansedefinisjon, som er en konsekvens av hans empiriske grunnlag. Der trusselbalanseteorien oppfattes vag, bidrar dette til dens anvendelighet. I denne drøftingen har dette vært en styrke. Det har muliggjort bruk av teorien på ikke-militære områder, og dermed bidratt til å synliggjøre trusselkompleksiteten. Teorien fungerer som ramme for å tolke konfliktfylte aspekter også utenfor det militære. Anvendeligheten har også muliggjort bruken av teorien på en eksisterende allianse. Sammen med det sekundære alliansedilemma har trusselbalanseteorien gitt en ramme for å beskrive variasjoner i NATOs samhold og alliansens evne til å enes om et felles trusselbilde.

Det sekundære alliansedilemma understreker alliansers stabilitet i bipolare systemer. Dette gir forklaringskraft til NATO-landenes tidvis avvikende sikkerhetspolitikk overfor Kina. Spørsmålet er om alle bipolare systemer er like. Et slikt spørsmål rokker ved den strukturelle realismens teoretiske forutsetning. Refleksjonens grunnlag er NATOs nåværende trusseloppfatning relativt til under den kalde krigen. Sovjetunionen var den dimensjonerende trussel for samtlige medlemsland. Krigsfrykten var reell. I det nåværende bipolare system er Kina den dimensjonerende trussel for USA. Øvrige NATO-lands frykt for krig med Kina er liten. Den gjensidige nytteverdien av alliansen for USA og øvrige allierte er imidlertid fortsatt gjeldende.

Oppsummert har bruken av teoriene avstedkommet refleksjoner rundt deres forklaringskraft. Tross de beskrevne utfordringer har det teoretiske rammeverket bidratt til at relevante faktorer er drøftet.

Teoriene oppleves å utfylle hverandre i større grad enn forventet, og anses egnede til å skape grunnlag for å besvare problemstillingen.

5 Konklusjon

Kina påvirker NATO direkte og indirekte. Fra et tydelig trusselbilde under den kalde krigen gikk NATO «out-of-area» i fravær av en dimensjonerende, eksistensiell trussel utover trusselen mot alliansens relevans. USAs «pivot to Asia» havnet deretter i bakgrunnen av et stadig mer selvhevdende Russland. De senere år har imidlertid Kinas voldsomme vekst gjort det umulig for NATO å ignorere utfordringene dette bringer med seg. I denne oppgaven har ambisjonen vært å besvare hvordan Kina påvirker NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde.

Etter en aktualisering av oppgaven, ble realismetradisjonen redegjort for med fokus på de anvendte teorier; Walts trusselbalanseteori og Snyders sekundære alliansedilemma. Metodekapittelet fulgte deretter, før hoveddelen ble innledet med en analyse av trusselen Kina utgjør mot NATO innen tre områder: det tradisjonelt militære; verdier og den regelbaserte verdensorden; og teknologi og økonomi. Deretter ble problemstillingen drøftet på bakgrunn av analysens funn, og i rammen av de valgte teorier. Konklusjonene beskriver, og er basert på, situasjonen per 2021. Hoveddelen ble avsluttet med en refleksjon som diskuterer teoriernes anvendelighet.

Ifølge drøftingen er ikke Kina en trussel mot NATO i tradisjonell, militær forstand. Dette tross modernisering og utvikling av kapabiliteter med evne til å ramme NATOs kjerneområde. Kinas militære påvirkning på NATO er indirekte, hvilket kompliserer NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde.

Kina er en trussel mot NATO innen verdier og den regelbaserte verdensorden. NATO synes omforent om dette i både ord og handling. Dette styrker alliansens evne til å enes om et felles trusselbilde. Fokus på verdifelleskap, eksisterende verdensorden og NATOs politiske aspekt kan gi sterkere alliansesamhold med Kina som katalysator. Denne dynamikken er mindre fremtredende innen teknologi og økonomi.

Det er identifisert et say-do-gap i NATO-landenes holdning til Kina innen teknologi og økonomi. Spesielt tydelig er dette innen økonomiområdet. Trusselen er høyere enn den militære, men mindre enn innen verdier og regelbasert orden. Tross tilsynelatende enighet om utfordringene, synes NATO-landene i begrenset grad å være villige til å ta konsekvensen av å håndtere utfordringene. Dette vanskeliggjør NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde.

Walts påstand om «no threat, no cohesion» ble benyttet for å underbygge drøftingens funn. Funnene svarer på trusselen enkeltområdene utgjør, og innvirkningen de har på NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde. Forståelsen av den aggregerte og sammensatte trusselen Kina utgjør mot NATO

avhenger av at trusselområdene vurderes i sammenheng. Den samlede trusselen Kina utgjør må også vurderes i sammenheng med NATOs øvrige trusler.

Kina erstatter ikke NATOs eksisterende trusler, men kommer i tillegg til Russland, Midtøsten, Nord-Afrika, Arktis, migrasjon, klima og terrorisme. Omfanget av truslene NATO står overfor er betydelig. Med dette som bakgrunn ble «different threats, no cohesion» fremmet som en alternativ formulering med forklaringskraft over alliansesamhold.

Tross ulike trusler og divergerende trusselbilde er ikke NATOs eksistens truet. Alliansen er en suksesshistorie og har historisk utvist realpolitisk tilpasningsevne egnet til å ivareta medlemslandenes sikkerhet. Statenes egeninteresser fremstår likevel styrende. Interessene kan vanskelig fullt ut forenes blant alliansens 30 medlemmer. USA driver fokuset på Kina med bakgrunn i maktbalansesyn. Dette er av begrenset interesse for de europeiske NATO-medlemmene som vektlegger regionale trusler.

Ukraina-krigens implikasjoner er ikke analysert i oppgaven. En kort refleksjon rundt Ukraina-krigens mulige innvirkning på oppgavens funn vil likevel presenteres.

Kina og Russlands felles uttalelse kort tid før den russiske invasjonen fremhevet at statenes strategiske partnerskap «[...]has no limits[...]» (Russian Federation & PRC, 2022). Kina understreket partnerskapets betydning også etter invasjonen. Dette forsterker inntrykket av en totalitær blokk i opposisjon til vesten. Det samme gjør Kinas motvilje mot å kalle Russlands handlinger invasjon eller krig, og at Kina har avstått fra å stemme i Russlands disfavør i FNs sikkerhetsråd og generalforsamling.

Dette kan påvirke områdene drøftet i oppgaven. Innen verdier og regelbasert verdensorden fremstår NATO allerede omforent. Dette kan forventes å vedvare eller ytterligere forsterkes.

Innen økonomi og teknologi har Ukraina-krigen ført til en betydelig utvikling. Dette kan få relevans overfor Kina. Vestens oppslutning rundt sanksjonspolitikken viser en endring i statenes vilje til å akseptere nedsiden ved å nærmest ekskludere Russland. I forlengelsen av Ukraina-krigen er det rimelig å anta at både NATO- og EU-land vil søke å redusere avhengigheten av Kina innen økonomi og teknologi. Dette er en sannsynlig konsekvens av erkjennelsen av sårbarheten som følger av avhengighet. Forutsatt at Kina fortsetter å støtte Russland, vil dette kunne føre til at NATO lettere kan enes om et felles trusselbilde innen økonomi og teknologi enn oppgavens funn tilsier.

Militært vil Kina fortsatt være en indirekte trussel mot Europa, og i overskuelig fremtid overskygget av Russland med bakgrunn i geografisk nærhet og aggressive intensjoner. Selv om den oppfattede, russiske trusselen kan dempes av svekket makt og begrensede offensive kapabiliteter relativt til NATOs forsvarsevne, vil de europeiske NATO-landenes regionale orientering styrkes. Samtidig

prioriterer USA Kina foran Russland. Dette vil fortsatt komplisere NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde. Økt europeisk satsning på forsvar kan likevel gi en jevnere byrdefordeling, og derigjennom aksept for at USA og Europa prioriterer ulike områder militært.

Ukraina-krigen har forsterket samholdet i NATO. Likevel eksisterer en divergens i interesseområder, primært mellom USA og de europeiske medlemslandene. Trusselen fra Kina mot NATO er varierende og sammensatt, og tross den nylige sikkerhetspolitiske utvikling kan dette forventes å utfordre NATOs evne til å enes om et felles trusselbilde på lang sikt.

Litteraturliste

- ABC News. (2016, mars 27). «This Week» Transcript: Donald Trump and Sen. Bernie Sanders. *ABC News*. <https://abcnews.go.com/Politics/week-transcript-donald-trump-sen-bernie-sanders/story?id=37949498>
- Abi-Habib, M. (2018, juni 25). How China Got Sri Lanka to Cough Up a Port. *New York Times*. <https://www.nytimes.com/2018/06/25/world/asia/china-sri-lanka-port.html>
- Alemdaroglu, A., & Tepe, S. (2020). Erdogan Is Turning Turkey Into a Chinese Client State. *Foreign Policy*. <https://foreignpolicy.com/2020/09/16/erdogan-is-turning-turkey-into-a-chinese-client-state/>
- Amnesty. (2021a). *Amnesty International Report 2020/21. The State of the World's Human Rights*. Amnesty International. <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/06/English.pdf>
- Amnesty. (2021b, april 21). *Death penalty in 2020: Facts and figures*. Amnesty International. <https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2021/04/death-penalty-in-2020-facts-and-figures/>
- Aušra, M. (2021, november 18). Lithuanian institutions use Chinese drones suspected of leaking information – LRT Investigation. *LRT English*. <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/1543530/lithuanian-institutions-use-chinese-drones-suspected-of-leaking-information-lrt-investigation>
- Advance Policy Questions for Lloyd Austin.*, Nominee for Appointment to be Secretary of Defense. (2021) (testimony of Lloyd J. Austin). https://www.armed-services.senate.gov/imo/media/doc/Austin_APQs_01-19-21.pdf
- BBC. (2021, september 19). Aukus: French minister condemns US and Australia «lies» over security pact. *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/world-europe-58610234>

-
- BBC News. (2021a, februar 17). *China overtakes US as EU's biggest trading partner*. BBC News. <https://www.bbc.com/news/business-56093378>
- BBC News. (2021b, april 7). Xinjiang cotton: Western brands blurred on China TV. *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-56658455>
- Beckley, M. (2018). The Power of Nations: Measuring What Matters. *International Security*, 43(2), 7–44. https://doi.org/10.1162/isec_a_00328
- Bekkevold, J. I. (2018). *I hele verden er Russland på vikende front som stormakt. Bare ikke i Arktis*. Dagbladet. <https://www.dagbladet.no/kultur/i-hele-verden-er-russland-pa-vikende-front-som-stormakt-bare-ikke-i-arktis/70245042>
- Bekkevold, J. I., & Tunsjø, Ø. (2018). Sustaining Growth: Energy and Natural Resources. I W. Weiping & M. W. Frazier (Red.), *SAGE Handbook of Contemporary China* (Bd. 1, s. 262–281). SAGE Publications. https://books.google.no/books?hl=en&lr=&id=-n9iDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR1&dq=SAGE+Handbook+of+Contemporary+China+pdf&ots=ujQOZ78XbR&sig=RSHbuO3Qp58kXv3IEMXFrdGU1w8&redir_esc=y#v=onepage&q=SAGE%20Handbook%20of%20Contemporary%20China%20pdf&f=false
- Benitez, J. (2019). U.S. NATO Policy in the Age of Trump: Controversy and Consistency. *The Fletcher Forum of World Affairs*, 43(1), 179–200.
- Bergo, I. (2021a, november 28). Den livsfarlige drømmen om Storbritannia. *VG*. <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/G35n1B/den-livsfarlige-droemmen-om-storbritannia>
- Bergo, I. (2021b, november 28). Langer ut mot Storbritannias Twitter-diplomati: – Useriøst. *VG*. <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/x8VdVG/langer-ut-mot-storbritannias-twitter-diplomati-userioest>

-
- Bertrand, N., Sciutto, J., & Lillis, K. B. (2021, november 23). US considering sending extra weaponry to Ukraine as fears mount over potential Russian invasion. *CNN Politics*. <https://edition.cnn.com/2021/11/22/politics/us-considering-weaponry-ukraine/index.html>
- Bew, J., Bossenmaier, G., Dalgaard-Nielsen, A., Dassu, M., Fotyga, A., Ildem, T., Vedrine, H., & Verhagen, H. (2020). *NATO 2030: United for a New Era. Analysis and recommendations of the Reflection Group appointed by the NATO Secretary General*. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/12/pdf/201201-Reflection-Group-Final-Report-Uni.pdf
- Biden, J. (2021a, februar 19). *Remarks by President Biden at the 2021 Virtual Munich Security Conference*. The White House. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/02/19/remarks-by-president-biden-at-the-2021-virtual-munich-security-conference/>
- Biden, J. (2021b, juni 14). *Short remarks by NATO Secretary General Jens Stoltenberg and US President Joe Biden at their meeting in the margins of the NATO Summit [Opening remarks]*. Brussel NATO Summit, Brussel. https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_184990.htm
- Biden, J., & Stoltenberg, J. (2021, juni 7). *Remarks by US President Joe Biden and NATO Secretary General Jens Stoltenberg at their meeting in the Oval Office*. North Atlantic Treaty Organization. https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_184847.htm?selectedLocale=uk
- Billon-Galland, A., Ceder, D., Dimitrov, M., Fleser, C., Imafidon, A.-M., Jensen, G., Kertysova, K., Lukačević, J., Maneggia, C., Rodríguez, A. G., Šteinberga, M., & Vuong, K. (2021). *NATO 2030: Embrace the change, guard the values*.

-
- https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2021/2/pdf/210204-NATO2030-YoungLeadersReport.pdf
- Blinken, A. J. (2021, mars 3). *A Foreign Policy for the American People* [Tale].
<https://www.state.gov/a-foreign-policy-for-the-american-people/>
- Borrett, A. (2021, april 14). Is Chinese investment in Europe's technology industry a threat? *TechMonitor*. <https://techmonitor.ai/policy/geopolitics/is-chinese-investment-europe-technology-industry-threat>
- Brandt, L., Rawski, T. G., & Sutton, J. (2008). China's Industrial Development. I *China's Great Economic Transformation* (s. 569–633). Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511754234.002>
- Brooke-Holland, L. (2021). *Integrated Review 2021: The defence tilt to the Indo-Pacific* (Nr. 09217). The House of Commons Library.
<https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9217/CBP-9217.pdf>
- Busch, T. (2014). *Akademisk skrivning for bachelor- og masterstudenter*. Fagbokforlaget.
- Campbell, K. M., & Ratner, E. (2014). Far Eastern Promises: Why Washington Should Focus on Asia. *Foreign Affairs*, 93(3), 106–116.
- CEIC. (2020). *China Oil Consumption*. CEIC Data.
<https://www.ceicdata.com/en/indicator/china/oil-consumption>
- Chalmers, J., & Emmott, R. (2021, april 16). Hungary blocks EU statement criticising China over Hong Kong, diplomats say. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/hungary-blocks-eu-statement-criticising-china-over-hong-kong-diplomats-say-2021-04-16/>
- Char, J. (2021, april 22). China's military budget: No need for alarm yet. *East Asia Forum*.
<https://www.eastasiaforum.org/2021/04/22/chinas-military-budget-no-need-for-alarm->

-
- yet/?fbclid=IwAR0coU7Ijj0PjABcbw3nKdCfQ23M9WK1E_9jcQ4viCp5QvLpJTJa2
ko7gY
- Chellaney, B. (2017, januar 23). China's Debt-Trap Diplomacy. *Project Syndicate*.
<https://www.project-syndicate.org/commentary/china-one-belt-one-road-loans-debt-by-brahma-chellaney-2017-01>
- China Military. (2018, januar 9). Chinese naval ships visit Algeria. *China Military Online*.
http://eng.chinamil.com.cn/view/2018-01/09/content_7901306.htm
- China mission to EU. (2021, juni 15). *Spokesperson of the Chinese Mission to the EU Speaks on a Question Concerning the NATO Summit's Communiqué*. Mission of the People's Republic of China to the European Union.
<http://www.chinamission.be/eng/fyrjh/t1883812.htm>
- China Power. (2018). *How Dominant is China in the Global Arms Trade?* (China Power Project). Center for Strategic and International Studies.
<https://chinapower.csis.org/china-global-arms-trade/>
- CIA World Factbook. (2021, september 28). *CIA The World Factbook—China*. CIA The World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/china/#people-and-society>
- Clinton, H. (2011, november 10). *America's Pacific Century* [Tale og Q&A]. Secretary of State Hillary Rodham Clintons visit to East-West Center, Honolulu. <https://2009-2017.state.gov/secretary/20092013clinton/rm/2011/11/176999.htm>
- Cresswell, J. W. (2014). *Research Design. Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. (4. utg.). SAGE Publications, Inc.
- Csaky, Z. (2020). *Nations in Transit 2020. Dropping the Democratic Facade*. Freedom House. https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-04/05062020_FH_NIT2020_vfinal.pdf

-
- Csernaton, R. (2021, juni 17). *Judy Asks: Is NATO Ready for China?* [Carnegie Europe].
<https://carnegieeurope.eu/strategieurope/84798>
- CSIS. (2021). *Significant Cyber Incidents Since 2006*. Center for Strategic & International Studies. https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/211022_Significant_Cyber_Incidents.pdf?aEdoMUixpyx5OpU4dNevDfNSFfKraUgT
- Davenport, K., & Reif, K. (2021). *Nuclear Weapons: Who Has What at a Glance*. Arms Control Association.
<https://www.armscontrol.org/factsheets/Nuclearweaponswhohaswhat>
- Denscombe, M. (2017). *The Good Research Guide for small-scale research projects* (6. utg.). Open University Press/McGraw-Hill.
- DiResta, R., Miller, C., Molter, V., Pomfret, J., & Tiffert, G. (2020). *Telling China's Story: The Chinese Communist Party's Campaign to Shape Global Narratives*. The Hoover Institution. https://fsi-live.s3.us-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/sio-china_story_white_paper-final.pdf
- Donnelly, J. (2000). *Realism and International Relations*. Cambridge University Press.
https://web.a.ebscohost.com/ehost/ebookviewer/ebook?sid=cc9d23b3-e7c8-45f2-8184-4605165724d4%40sessionmgr4007&ppid=pp_Cover&vid=0&format=EB
- Duclos, M. (2019, november 26). Emmanuel Macron—"Europe on the edge of a precipice". *Institut Montaigne*. <https://www.institutmontaigne.org/en/blog/emmanuel-macron-europe-edge-precipice>
- Dychtwald, Z. (2021). China's New Innovation Advantage. *Harvard Business Review*, May-June. <https://hbr.org/2021/05/chinas-new-innovation-advantage>

-
- Dyson, T. (2013). Balancing Threat, not Capabilities: European Defence Cooperation as Reformed Bandwagoning. *Contemporary security policy*, 34(2), 387–391.
<https://doi.org/10.1080/13523260.2013.808073>
- Economy, E. (2020). An order aligned with Chinese values. *Lowy Institute*.
<https://interactives.lowyinstitute.org/features/china-rules-based-order/articles/chinese-order/>
- Emmott, R. (2021, mars 23). At NATO, Blinken warns Germany over Nord Stream 2 pipeline. *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/us-usa-blinken-nato-nordstream-idUSKBN2BF0TE>
- Emmott, R., & Brunnstrom, D. (2021, mars 22). West sanctions China over Xinjiang abuses, Beijing hits back at EU. *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/uk-usa-china-eu-sanctions-idUSKBN2BE2LF>
- Emmott, R., & Koutantou, A. (2017, juni 18). Greece blocks EU statement on China human rights at U.N. *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/us-eu-un-rights-idUSKBN1990FP>
- EPP. (2021, mars 10). *EU-China Relations—Towards a Fair and Reciprocal Partnership*. Group of the European People’s Party in the European Parliament.
<https://www.eppgroup.eu/newsroom/publications/eu-china-relations-towards-a-fair-and-reciprocal-partnership>
- EU. (2019). *EU-China – A strategic outlook*. High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy.
<https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf>

-
- EU. (2021). *European Parliament resolution of 20 May 2021 on Chinese countersanctions on EU entities and MEPs and MPs (2021/2644(RSP))*. European Parliament.
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0255_EN.html
- Fedder, E. H. (1968). The Concept of Alliance. *International Studies Quarterly*, 12(1), 65–86.
- Figuroa, W. (2021). China-Iran Relations: The Myth of Massive Investment. *The Diplomat*.
<https://thediplomat.com/2021/04/china-iran-relations-the-myth-of-massive-investment/>
- Finsveen, J. N. (2021, november 8). Ut mot Nato-Jens: - Ring hver dag! *Dagbladet*.
<https://www.dagbladet.no/nyheter/ring-hver-dag/74515660>
- Freedom House. (2021, mai). *Freedom on the Net 2021. China*. Freedom House.
<https://freedomhouse.org/country/china/freedom-net/2021>
- Gallagher, R. (2019). Export laws: China is selling on surveillance technology to the rest of the world. *Index on Censorship*, 48(3), 35–37.
- Garside, M. (2021, januar 5). *Rare earth elements—Statistics & Facts* [Statistikk]. Statista.
<https://www.statista.com/topics/1744/rare-earth-elements/>
- Gilli, A. (2021). NATO, technological superiority, and emerging and disruptive technologies. *NDC Research Paper*, 17(NATO 2030: new technologies, new conflicts, partnerships), 5–19.
- Gilli, A., & Bechis, F. (2020). NATO and the 5G challenge. *NATO Review*.
<https://www.nato.int/docu/review/articles/2020/09/30/nato-and-the-5g-challenge/index.html>
- Glaser, C. L. (2016). Realism. I A. Collins, *Contemporary Security Studies* (4. utg., s. 13–30). Oxford University Press.

-
- Goldberg, J. (2016). The Obama Doctrine. The U.S. president talks through his hardest decisions about America's role in the world. *The Atlantic*, April 2016 Issue.
<https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2016/04/the-obama-doctrine/471525/>
- Gottemueller, R. (2019). NATO at 70: Modernising for the future. *NDC Policy Brief*, 5.
<https://www.ndc.nato.int/research/research.php?icode=37>
- Guo, L., Wang, S., & Xu, N. Z. (2021). US economic and trade sanctions against China: A loss-loss confrontation. *Economic and Political Studies*, 1–28.
<https://doi.org/10.1080/20954816.2021.1920195>
- Gupta, S. (2021, oktober 11). Beijing's creative compliance and non-compliance in the South China Sea. *East Asia Forum*. https://www.eastasiaforum.org/2021/10/11/beijings-creative-compliance-and-non-compliance-in-the-south-china-sea/?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=newsletter2021-10-17
- Hawthorn, G. (1999). Liberalism since the Cold War: An Enemy to Itself? *Review of International Studies*, 25, 145–160. JSTOR.
- Heath, M. (2021, september 28). Goldman Cuts China's GDP Growth Forecast Amid Energy Constraints. *Bloomberg*. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-09-27/goldman-cuts-china-s-gdp-growth-forecast-amid-energy-constraints>
- Helljesen, V., Skrede, K. M., & Larsen, G. (2021, februar 28). Vennskapets pris. *NRK*.
https://www.nrk.no/norge/xl/vennskapets-pris-_slik-var-preset-og-veien-ut-av-den-kinesiske-fryseboksen-1.15369412
- Hem, M. (2021, februar 18). Splittelsene i Alliansen. *Forsvarets Forum*.
<https://forsvaretsforum.no/hellas-nato-tyrkia/splittelsene-i-alliansen/183256>
- Herszenhorn, D. M., & Momtaz, R. (2021, juni 14). NATO leaders see rising threats from China, but not eye to eye with each other. *Politico*.

-
- <https://www.politico.eu/article/nato-leaders-see-rising-threats-from-china-but-not-eye-to-eye-with-each-other/>
- Hiim, H. S., & Trøan, M. L. (2021). China's Atomic Pessimism and the Future of Arms Control. *War on the Rocks*. https://warontherocks.com/2021/06/chinas-atomic-pessimism-and-the-future-of-arms-control/?fbclid=IwAR0Rh2hLf8xiM_Am6BTf1tleirAtFB8BkGrsZTtobAJBEY2ben3IcbBOCnE
- Holsti, O. R., Hopmann, T. P., & Sullivan, J. D. (1973). *Unity and Disintegration in International Alliances: Comparative Studies*. Wiley.
- Hong, N. (2017). *Understanding the Freedom of Navigation Doctrine and China-US Relations in the South China Sea. Legal Concepts, Practice, and Policy Implication*. Institute for China-America Studies. <https://chinaus-icas.org/wp-content/uploads/2017/05/Understanding-FONOP-Doctrine-Report-FINAL.pdf>
- Horn, S., Reinhart, C. M., & Trebesch, C. (2020). How Much Money Does the World Owe China? *Harvard Business Review*. <https://hbr.org/2020/02/how-much-money-does-the-world-owe-china>
- Horta, L. (2021a, juli 10). Why China wants to power Argentina's air force modernisation. *East Asia Forum*. https://www.eastasiaforum.org/2021/07/10/why-china-wants-to-power-argentinas-air-force-modernisation/?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=newsletter2021-07-11
- Horta, L. (2021b, september 29). An airlift capability to match China's strategic ambitions. *East Asia Forum*. <https://www.eastasiaforum.org/2021/09/29/an-airlift-capability-to-match-chinas-strategic->

-
- ambitions/?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=newsletter2
021-10-03
- Hoskins, P. (2021, september 30). China power cuts: What is causing the country's
blackouts? *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/business-58733193>
- HRW. (2021a). *China: Events of 2020*. Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/china-and-tibet#8b476f>
- HRW. (2021b). *United States. Events of 2020*. Human Rights Watch.
<https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/united-states>
- ICG. (2018). *Russia and Turkey in the Black Sea and the South Caucasus*. International Crisis
Group. <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/250-russia-and-turkey.pdf>
- IEA. (2018). *China*. International Energy Agency. <https://www.iea.org/countries/china>
- IEA. (2021). *Coal Information: Overview. Production*. International Energy Agency.
<https://www.iea.org/reports/coal-information-overview/production>
- IMF. (2021). *GDP based on PPP, share of world* [Statistikk]. International Monetary Fund.
https://www.imf.org/external/datamapper/PPPSH@WEO/WEO_WORLD/
- Isachenkov, V. (2021, november 23). Russia, China sign roadmap for closer military
cooperation. *Associated Press*. <https://apnews.com/article/europe-russia-china-moscow-sergei-shoigu-0363dd9e12e6285d36ac5c82413bbbf1>
- Iversen, M. (2021, mars 25). H&M utsatt for forbrukerboikott: – Uvitende og arrogant.
Dagens Næringsliv. https://www.dn.no/utenriks/kina/xinjiang/hm/hm-utsatt-for-forbrukerboikott-uvitende-og-arrogant/2-1-986950?fbclid=IwAR3I4H5p5vbDz1qK8LHEubPyE5N-ST-CCTnu2JFJOXLx2xgSyMdBhYL7DWg&utm_campaign=editorial&utm_medium=organic_social&utm_source=facebook.com

-
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Jakhar, P. (2021, juli 12). Whatever happened to the South China Sea ruling? *The Interpreter*.
<https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/whatever-happened-south-china-sea-ruling>
- Jervis, R. (1994). Hans Morgenthau, realism, and the study of international politics. *Social Research*, 61(4), 853–876.
- Johnson, B. (2021). Foreword from the Prime Minister. I *Global Britain in a competitive age The Integrated Review of Security, Defence, Development and Foreign Policy* (s. 3–10). Her Majesty’s Government.
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/975077/Global_Britain_in_a_Competitive_Age_the_Integrated_Review_of_Security_Defence_Development_and_Foreign_Policy.pdf
- Jones, D. M., & Smith, M. L. R. (2015). Return to reason: Reviving political realism in western foreign policy. *International Affairs*, 91(5), 933–952.
<https://doi.org/10.1111/1468-2346.12391>
- Jorgensen, M. (2020, august 12). China is overturning the rules-based order from within. *The Interpreter*. <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/china-overturning-rules-based-order-within>
- Kania, E. B., & Laskai, L. (2021). Myths and Realities of China’s Military-Civil Fusion Strategy. *Technology & National Security*. https://s3.us-east-1.amazonaws.com/files.cnas.org/documents/Myths-and-Realities-of-China%E2%80%99s-Military-Civil-Fusion-Strategy_FINAL-min.pdf?mtime=20210127133521&focal=none

-
- Kardon, I. (2021). Research & Debate—Pier Competitor: Testimony on China’s Global Ports. *Naval War College Review*, 74(1), 128–152.
- Keohane, R. O. (1988). Review: Alliances, Threats, and the Uses of Neorealism. *International Security*, 13(1), 169–176.
- Khalaf, R., & Foy, H. (2021, oktober 18). Nato to expand focus to counter rising China. *Financial Times*. <https://www.ft.com/content/0202ed6e-62d1-44b6-a61c-8b1278fcf31b>
- KKP. (2014, januar 29). *Decision of the Central Committee of the Communist Party of China on Some Major Issues Concerning Comprehensively Deepening the Reform*. People’s Daily Online. <http://en.people.cn/90785/8525422.html>
- KKP. (2019). *China’s National Defense in the New Era*. The State Council Information Office of the People’s Republic of China. <http://www.chinadaily.com.cn/specials/whitepaperonnationaldefenseinnewera.pdf>
- KKP. (2021a). *The Belt and Road Initiative*. Permanent Mission of The People’s Republic of China to the United Nations Office at Geneva and other International Organizations in Switzerland. <http://www.china-un.ch/eng/zywjyjh/t1675564.htm>
- KKP. (2021b). *Outline of the 14th Five-Year Plan (2021-2025) for National Economic and Social Development and Vision 2035 of the People’s Republic of China*. https://cset.georgetown.edu/wp-content/uploads/t0284_14th_Five_Year_Plan_EN.pdf
- Korda, M., & Kristensen, H. (2021). *China Is Building A Second Nuclear Missile Silo Field*. Federation of American Scientists. <https://fas.org/blogs/security/2021/07/china-is-building-a-second-nuclear-missile-silo-field/>
- Korolev, A. (2020). How closely aligned are China and Russia? Measuring strategic cooperation in IR. *International politics (Hague, Netherlands)*, 57(5), 760–789. <https://doi.org/10.1057/s41311-019-00178-8>

-
- Korski, D. (2011, januar 1). *2012: Welcome to the gridlocked world*. NATO Review. <https://www.nato.int/docu/review/articles/2011/01/01/2012-welcome-to-the-gridlocked-world/index.html>
- Kroeber, A. R. (2014). Here Is Xi's China: Get Used To It. *China Economic Quarterly*. <https://www.chinafile.com/reporting-opinion/viewpoint/here-xis-china-get-used-it>
- Ku, J. (2021, september 29). China's Successful Foray Into Asymmetric Lawfare. *Lawfare*. <https://www.lawfareblog.com/chinas-successful-foray-asymmetric-lawfare>
- Kurlantzick, J. (2020, september 10). How China Ramped Up Disinformation Efforts During the Pandemic. *Council on Foreign Relations*. <https://www.cfr.org/in-brief/how-china-ramped-disinformation-efforts-during-pandemic>
- LaGrone, S. (2021, april 20). AFRICOM: Chinese Naval Base in Africa Set to Support Aircraft Carriers. *USNI News*. <https://news.usni.org/2021/04/20/africom-chinese-naval-base-in-africa-set-to-support-aircraft-carriers>
- Lebow, R. N. (1994). The Long Peace, the End of the Cold War, and the Failure of Realism. *International Organization*, 48(2), 249–277. JSTOR.
- Lee, K. (2020, april 15). It's Not Just the WHO: How China Is Moving on the Whole U.N. *Politico*. <https://www.politico.com/news/magazine/2020/04/15/its-not-just-the-who-how-china-is-moving-on-the-whole-un-189029>
- Legro, J. W., & Moravcsik, A. (1999). Is Anybody Still a Realist? *International Security*, 24(2), 5–55. JSTOR.
- Lesser, I., Brandsma, C., Basagni, L., & L  t  , B. (2018). *The Future of NATO's Mediterranean Dialogue. Perspectives on Security, Strategy and Partnership*. The German Marshall Fund of the United States. https://www.gmfus.org/sites/default/files/The_future_of_NATO%2527s_MD_INTERACTIVE_FINAL_1705.pdf

-
- Levesque, G. (2021, juni 30). *Commercialized Militarization. China's Military-Civil Fusion Strategy*. (J. Rausch) [Research and Political and Security Affairs, The National Bureau of Asian Research]. <https://www.nbr.org/publication/commercialized-militarization-chinas-military-civil-fusion-strategy/>
- Liang, Q., & Xiangsui, W. (2007). *Unrestricted warfare: China's master plan to destroy America* (First Indian Edition). Natraj Publishers.
- Lim, L. (2021, juni 24). The closure of Apple Daily marks the start of a sinister new era for Hong Kong. *The Guardian*.
<https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/jun/24/closure-apple-daily-hong-kong-china-regime>
- Liptak, K. (2021, november 16). «Healthy debate,» but no breakthroughs in Biden's critical talks with China's Xi Jinping. *CNN*. <https://edition.cnn.com/2021/11/15/politics/joe-biden-xi-jinping-virtual-summit/index.html>
- Lugar, R. (1993). *NATO: Out of Area or Out of Business; A Call for U.S. Leadership to Revive and Redefine the Alliance*. The Richard G. Lugar Senatorial Papers.
<https://collections.libraries.indiana.edu/lugar/items/show/342#?c=0&m=0&s=0&cv=0&xywh=-1639%2C-375%2C8351%2C7495>
- Lukin, A. (2021). Have We Passed the Peak of Sino-Russian Rapprochement? *The Washington Quarterly*, 44(3), 155–173.
<https://doi.org/10.1080/0163660X.2021.1970904>
- Lynch, C. (2018, mai 10). China Enlists U.N. to Promote Its Belt and Road Project. *Foreign Policy*. <https://foreignpolicy.com/2018/05/10/china-enlists-u-n-to-promote-its-belt-and-road-project/>

-
- Lynn-Jones, S. M. (1998). *Why the United States Should Spread Democracy* [Discussion paper, Belfer Center for Science and International Affairs, Harvard Kennedy School].
<https://www.belfercenter.org/publication/why-united-states-should-spread-democracy>
- Lynn-Jones, S. M. (2008). Realism and Security Studies. I C. A. Snyder (Red.),
Contemporary Security Studies (2. utg., s. 14–34). Palgrave Macmillan.
- Macias, A. (2021, mars 24). Top U.S. diplomat warns China threatens NATO security, calls for joint approach to counter Beijing. *CNBC*.
<https://www.cnbc.com/2021/03/24/blincken-says-china-threatens-nato-calls-for-joint-approach-to-counter-beijing.html>
- Martin, P. (2021, oktober 22). *Understanding Chinese “Wolf Warrior Diplomacy”* (J. Nawrotkiewicz) [Intervju]. <https://www.nbr.org/publication/understanding-chinese-wolf-warrior-diplomacy/>
- Mayfield, M. (2021, februar 7). China’s Ambitious Space Programs Raise Red Flags. *National Defense*. <https://www.nationaldefensemagazine.org/articles/2021/7/2/chinas-ambitious-space-programs-raise-red-flags>
- McFall, C. (2021, november 16). Biden, Xi agree to arms talks as China looks to bolster nuclear arsenal. *Yahoo!News*. <https://news.yahoo.com/biden-xi-agree-arms-talks-222148103.html>
- Mearsheimer, J. J. (2001). *The tragedy of Great Power politics*. Norton.
- Mearsheimer, J. J. (2019). Bound to Fail: The Rise and Fall of the Liberal International Order. *International Security*, 43(4), 7–50. https://doi.org/10.1162/isec_a_00342
- Meick, E. (2017). China-Russia Military-to-Military Relations: Moving Toward a Higher Level of Cooperation. *Military technology*, 41, 174–178.
- Mendell, E. (2021, oktober 8). What Is China Evergrande, and Why Is Its Crisis Worrying Markets? *Wall Street Journal*. <https://www.wsj.com/articles/evergrande-china-crisis->

-
- 11632330764#:~:text=Evergrande%20is%20an%20enormous%20company,off%20a%20chain%20of%20defaults.
- Michaels, J. H. (2021). ‘A very different kind of challenge’? NATO’s prioritization of China in historical perspective. *International Politics*. <https://doi.org/10.1057/s41311-021-00334-z>
- Mihal, C. J. (2021). Understanding the People’s Liberation Army Rocket Force. Strategy, Armament, and Disposition. *Military Review*, 16–30.
- Military Balance. (2021). Chapter Two: Comparative defence statistics. *The Military Balance*, 121(1), 23–29. <https://doi.org/10.1080/04597222.2021.1868791>
- Mitchell, A., & Diamond, L. (2018, februar 2). China’s Surveillance State Should Scare Everyone. *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/international/archive/2018/02/china-surveillance/552203/>
- Mitter, R., & Johnson, E. (2021). What the West Gets Wrong About China. *Harvard Business Review*, May-June 2021. <https://hbr.org/2021/05/what-the-west-gets-wrong-about-china>
- Morcos, P. (2020, desember 3). *NATO in 2030: Charting a New Path for the Transatlantic Alliance*. Center for strategic & international studies. <https://www.csis.org/analysis/nato-2030-charting-new-path-transatlantic-alliance>
- Morcos, P. (2021, november 16). After the AUKUS Crisis, Are France-U.S. Relations Back on Track? *Center for Strategic & International Studies*. <https://www.csis.org/analysis/after-aukus-crisis-are-france-us-relations-back-track>
- Morgenthau, H. (1946). *Scientific Man versus Power Politics*. University of Chicago Press.
- Morgenthau, H. (1955). *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace* (2nd edition). Alfred A. Knopf.

-
- Morrison, S., Johnson, B., & Biden, J. (2021). *Joint Leaders Statement on AUKUS*. AUKUS.
<https://www.pm.gov.au/media/joint-leaders-statement-aucus>
- Moscow Times. (2021, oktober 23). Russia-China Military Alliance ‘Quite Possible,’ Putin Says. *The Moscow Times*. <https://www.themoscowtimes.com/2020/10/23/russia-china-military-alliance-quite-possible-putin-says-a71834>
- NATO. (1949, april 4). *The North Atlantic Treaty*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_17120.htm
- NATO. (2010). *Strategic Concept For the Defence and Security of The Members of the North Atlantic Treaty Organisation: Active Engagement, Modern Defence*. NATO.
<https://www.nato.int/lisbon2010/strategic-concept-2010-eng.pdf>
- NATO. (2014, september 5). *Wales Summit Declaration*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm
- NATO. (2018, juni 11). *NATO and China resume military staff to staff talks*. North Atlantic Treaty Organization. https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_155840.htm
- NATO. (2019, desember 4). *London Declaration*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_171584.htm
- NATO. (2020, desember 15). *Secretary General: NATO-EU cooperation has reached unprecedented levels*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_180092.htm
- NATO. (2021a). *NATO’s Enhanced Forward Presence*. North Atlantic Treaty Organization.
https://shape.nato.int/resources/site16187/General/factsheets/factsheet_efp_2021.pdf
- NATO. (2021b, juni 11). *NATO Audience Research: Pre-Summit polling results 2021*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_184687.htm?selectedLocale=en

-
- NATO. (2021c). *Brussels Summit Communiqué*. NATO.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_185000.htm?selectedLocale=en
- NATO. (2021d, juni 15). *Strategic Concepts*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_56626.htm
- NATO. (2021e, juni 17). *NATO's approach to space*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_175419.htm
- NATO. (2021f, juni 18). *Emerging and disruptive technologies*. North Atlantic Treaty Organization. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_184303.htm?
- NATO. (2021g, juli 2). *Cyber defence*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_78170.htm
- NATO. (2021h, juli 9). *Relations with New Zealand*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52347.htm
- NATO. (2021i, august 25). *Relations with Australia*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_48899.htm
- NATO. (2021j, august 25). *Relations with Japan*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50336.htm
- NATO. (2021k, september 2). *Relations with the Republic of Korea*. North Atlantic Treaty Organization. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50098.htm
- NATO. (2021l, november 12). *Statement by the North Atlantic Council on the situation at the Poland-Belarus border*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_188529.htm
- NATO. (2021m, desember 7). *Deputy Secretary General discusses NATO Summit and NATO 2030*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_185817.htm

-
- Nedopil, C. (2021, januar). *Countries of the Belt and Road Initiative (BRI)*. Green Finance & Development Center, FISF Fudan University, Shanghai. www.greenfdc.org.
<https://greenfdc.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri/>
- Nikkei Asia. (2021, mars 19). *How it happened: Transcript of the US-China opening remarks in Alaska*. Nikkei Asia. <https://asia.nikkei.com/Politics/International-relations/US-China-tensions/How-it-happened-Transcript-of-the-US-China-opening-remarks-in-Alaska>
- NRK. (2021). *Menneskerettigheter i Kina*. NRK.
<https://www.nrk.no/nyheter/menneskerettigheter-i-kina-1.11737238>
- NTB. (2021a, juni 16). *FN-ekspertar meiner kinesiske minoritetar blir ufrivillig kartlagde for organdonasjon*. NRK. <https://www.nrk.no/urix/fn-ekspertar-meiner-kinesiske-minoritatar-blir-ufrivillig-kartlagde-for-organdonasjon-1.15539125>
- NTB. (2021b, september 23). *Ubåtstriden: Slik gikk «århundrets avtale» i vasken*. *Forsvarets Forum*. <https://forsvaretsforum.no/australia-frankrike-ubat/ubatstriden-slik-gikk-arhundrets-avtale-i-vasken/218567?fbclid=IwAR30NcQQcuvpiGo5d3QeKTqun7JrSZEi91BkcxD6Qpt3Hcj2MwNYk2Bs1IQ>
- NTB. (2021c, september 29). *Kinas investeringsprosjekter i utlandet – en gjeldsfelle for mange fattige nasjoner*. *Finansavisen*.
https://finansavisen.no/nyheter/politikk/2021/09/29/7744835/kinas-investeringsprosjekter-i-utlandet-en-gjeldsfelle-for-mange-fattige-nasjoner?utm_medium=Social&utm_source=Facebook&fbclid=IwAR1OhQHOkYwq38gjfy0aonaKje3egd5pweCd62G_6PwK15edtOht90jzM#Echobox=1632930186
- Nyeng, F. (2012). *Nøkkelbegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori*. Fagbokforlaget.

-
- Obama, B. (2011, november 17). *Remarks By President Obama to the Australian Parliament* [Tale]. President Obamas visit to the Australian Paliament, Canberra.
<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-australian-parliament>
- O'Donnell, J., & Sytas, A. (2021). Exclusive: Lithuania braces for China-led corporate boycott. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/china/exclusive-lithuania-braces-china-led-corporate-boycott-2021-12-09/>
- OECD. (2019). *Crude Petroleum*. The Observatory of Economic Complexity.
<https://oec.world/en/profile/hs92/crude-petroleum>
- OECD. (2019). *Energy*. Organisation for Economic Co-operation and Development.
<https://data.oecd.org/energy.htm>
- Oetjen, J.-C. (2019, desember 16). *Question for written answer E-004416/2019 to the Commission. Rule 138*. European Parliament.
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2019-004416_EN.html
- Okić, T. (2021, juli 12). *The debt of integration: Montenegro's Chinese loan and the traps of Europe*. Committee for the Abolition of Illegitimate Debt.
<https://www.cadtm.org/The-debt-of-integration-Montenegro-s-Chinese-loan-and-the-traps-of-Europe>
- Olsen, R. (2021, mars 14). U.K. Says China Breached Hong Kong Handover Treaty For Third Time. *Forbes*. <https://www.forbes.com/sites/robertolsen/2021/03/14/uk-says-china-breached-hong-kong-handover-treaty-for-third-time/>
- O'Neill, A. (2021, august 25). *Leading import countries worldwide in 2020* [Statistikk]. Statista. <https://www.statista.com/statistics/268184/leading-import-countries-worldwide/>

-
- Opås, J. (2021, september 30). Utviklingsland skylder Kina 385 milliarder dollar i skjult gjeld. *Finansavisen*.
https://finansavisen.no/nyheter/bors/2021/09/30/7745859/utviklingsland-skylder-kina-385-milliarder-dollar-i-skjult-gjeld?utm_medium=Social&utm_source=Facebook&fbclid=IwAR3-sfxa9vVBSjccMMLsGAAAsq8UXfA1dm-PS2tJJKHuhQDbc9zSXS HQprfg#Echobox=1633034922
- Orlando, M. (2021, mai 12). *Top counterintelligence official Mike Orlando on foreign espionage threats facing U.S. - «Intelligence Matters»* (M. Morell) [CBS News].
<https://www.cbsnews.com/news/foreign-espionage-threats-u-s-intelligence-matters-podcast/>
- Parton, C. (2018, mai 9). China is heading towards a water crisis: Will government changes help? *China Dialogue*. <https://chinadialogue.net/en/climate/10583-china-is-heading-towards-a-water-crisis-will-government-changes-help/>
- Pettis, M. (2021, september 20). *What Does Evergrande Meltdown Mean for China?* Carnegie Endowment for International Peace.
<https://carnegieendowment.org/chinafinancialmarkets/85391>
- Plakhov, D. (2021). *NATO Sanctions Policy*. North American and Arctic Defence and Security Network. <https://www.naadsn.ca/wp-content/uploads/2021/07/Policy-Primer-Plakhov-NATO-Sanctions-Policy.pdf>
- Qviller, J., & Bruøygaard, T. (2020). Marinekorpsets endringer og konsekvenser for forsvaret av Norge. *Prosjekt Utsyn - Forsvar & Beredskap*.
- Rasmussen, A. F. (2012, november 12). *Keynote speech by NATO Secretary General Anders Fogh Rasmussen at the NATO Parliamentary Assembly in Prague* [Tale]. NATO

-
- Parliamentary Assembly, Praha.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_91210.htm?selectedLocale=fr
- Rasmussen, A. F. (2013, september 19). *NATO: Ready, Robust, Rebalanced* [Tale og Q&A]. NATO: Ready, Robust, Rebalanced, Brussel.
https://carnegieendowment.org/files/2013-09-19_NATO.pdf
- Regjeringen. (2020, mai 6). *Kina—Frihandelsavtale*. Regjeringen.no.
<https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/handel/nfd---innsiktsartikler/frihandelsavtaler/partner-land/kina/id457436/>
- Reuters. (2020, desember 11). Timeline: Tension between China and Australia over commodities trade. *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/us-australia-trade-china-commodities-tim-idUSKBN28L0D8>
- Riordan, P., & Hume, N. (2021, oktober 5). China unloads Australian coal despite import ban amid power shortage. *Financial Times*. <https://www.ft.com/content/eae7454f-60de-4b76-a2b5-b61a2b63ee47>
- Roberts, K. (2021, februar 25). China Is No. 1 Trade Partner Again Thanks To (Wait For It) U.S. Exports. *Forbes*. <https://www.forbes.com/sites/kenroberts/2021/02/25/china-is-no-1-trade-partner-again-thanks-to-wait-for-it-us-exports/>
- Rogers, B. (2021, juni 10). The G-7 Must Talk About 3 Urgent Asia Issues. *The Diplomat*. <https://thediplomat.com/2021/06/the-g-7-must-talk-about-3-urgent-asia-issues/?fbclid=IwAR2rLao6aPOc92PhASOf8cIMexK01I5iQK9eMu5jar4gY5hSHHfoQchqz2M>
- Rose, G. (1998). Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy. *World Politics*, 51(1), 144–172. JSTOR.
- Russian Federation & PRC. (2022). *Joint Statement of the Russian Federation and the People's Republic of China on the International Relations Entering a New Era and*

-
- the Global Sustainable Development*. The Russian Federation and the People's Republic of China.
- https://fm.cnb.com/applications/cnb.com/resources/editorialfiles/2022/03/31/Joint_Statement_of_the_Russian_Federation_and_the_Peoples_Republic_of_China_on_the_International_Relations_Entering_a_New_Era_and_the_Global_Sustainable_Development_President_of_Russia.pdf
- Sabbagh, D. (2021, november 30). UK spy chief suggests China risks 'miscalculation' over Taiwan. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/uk-news/2021/nov/30/uk-spy-chief-suggests-that-beijing-risks-miscalculation-over-resolve-of-west>
- Schweller, R. L. (1994). Bandwagoning for Profit: Bringing the Revisionist State Back In. *International Security*, 19(1), 72–107. JSTOR. <https://doi.org/10.2307/2539149>
- Sevastopulo, D. (2021a, oktober 21). China conducted two hypersonic weapons tests this summer. *Financial Times*. <https://www.ft.com/content/c7139a23-1271-43ac-975b-9b632330130b?desktop=true&segmentId=7c8f09b9-9b61-4fbb-9430-9208a9e233c8#myft:notification:daily-email:content>
- Sevastopulo, D. (2021b, november 24). US Blacklists Chinese Quantum Computing Companies. *Financial Times*. <https://www.ft.com/content/fla4f2da-fe08-4c24-80cb-eb6fbc759f35>
- Sevastopulo, D., & Foy, H. (2021, oktober 30). Allies lobby Biden to prevent shift to 'no first use' of nuclear arms. *Financial Times*. <https://www.ft.com/content/8b96a60a-759b-4972-ae89-c8ffbb36878e?desktop=true&segmentId=7c8f09b9-9b61-4fbb-9430-9208a9e233c8#myft:notification:daily-email:content>
- Sheehan, M. (2005). *The Balance of Power—History & Theory*. Routledge.
- <https://api.taylorfrancis.com/content/books/mono/download?identifierName=doi&identifierValue=10.4324/9780203344613&type=googlepdf>

-
- Skartveit, H. (2021, juni 19). Reven og den akademiske hønsegården. *VG Meninger*.
<https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/qAGg2O/reven-og-den-akademiske-hoensegaarden>
- Snyder, G. (1984). The Security Dilemma in Alliance Politics. *World Politics*, 36(4), 461–495.
- Soare, S. R. (2021, juni 11). Innovation as Adaptation: NATO and Emerging Technologies. *The German Marshall Fund of the United States*.
<https://www.gmfus.org/news/innovation-adaptation-nato-and-emerging-technologies>
- Spring, J., Volcovici, V., & Jessop, S. (2021, november 12). Analysis: Carbon superpowers—U.S.-China deal seen as symbolic but not sufficient. *Reuters*.
<https://www.reuters.com/business/cop/carbon-superpowers-us-china-deal-seen-symbolic-not-sufficient-2021-11-11/>
- Stoltenberg, J. (2020a, juni 8). *Remarks by NATO Secretary General Jens Stoltenberg on launching #NATO2030—Strengthening the Alliance in an increasingly competitive world* [Tale]. Launch of #NATO2030, Brussel.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_176197.htm
- Stoltenberg, J. (2020b, november 17). “China is not an enemy,” says NATO’s Jens Stoltenberg [Video]. <https://www.gzeromedia.com/gzero-world-clips/china-is-not-an-enemy-says-natos-jens-stoltenberg>
- Stoltenberg, J. (2020c, desember 2). *Online press conference by NATO Secretary General Jens Stoltenberg following the second day of the meetings of NATO Ministers of Foreign Affairs* [Pressekonferanse]. Meetings of NATO Ministers of Foreign Affairs, Brussel. https://www.nato.int/cps/ru/natohq/opinions_179796.htm?selectedLocale=en

-
- Stoltenberg, J. (2021a, januar 18). *NATO 2030—Safeguarding peace in an unpredictable world*. North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_180709.htm?selectedLocale=ru
- Stoltenberg, J. (2021b, juni 14). *Press conference by NATO Secretary General Jens Stoltenberg following the meeting of NATO Heads of State and Government* [Pressekonferanse]. Brussel NATO-summit, Brussel.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_184959.htm
- Stoltenberg, J. (2021c, juni 14). *Stoltenberg advarer mot våpen verden aldri har sett maken til* (S. Ekern) [NRK Urix]. https://www.nrk.no/urix/nato-toppmotet_-kinesisk-vapentenologi-gjor-jens-stoltenberg-bekymret-1.15534934
- Stoltenberg, J. (2021d, oktober 18). *Transcript: 'China is coming closer to us'—Jens Stoltenberg, Nato's secretary-general* (R. Khalaf & H. Foy) [Financial Times].
<https://www.ft.com/content/cf8c6d06-ff81-42d5-a81e-c56f2b3533c2>
- Stoltenberg, J. (2021e, oktober 25). *Joint press conference by NATO Secretary General Jens Stoltenberg and the President of Finland Sauli Niinistö* [Pressekonferanse]. Meeting between NATO Secretary General and the President of Finland, Helsinki.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_188063.htm
- Strømmen, K. (2019, februar 4). *Huawei – fare for spionasje eller svertekampanje?* NRK Urix. https://www.nrk.no/urix/huawei_-_fare-for-spionasje-eller-svertekampanje_-1.14399304
- Sundberg, A. (2019). *France—A Continuing Military Presence in Francophone Africa* (Studies in African Security Nr. A11904). Swedish Defence Research Institute.
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwi1ro30v4j0AhVwl4sKHWU9CysQFnoECBgQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.foi.se%2Frest->

-
- api%2Freport%2FFOI%2520Memo%25206814&usg=AOvVaw2yS5K9e0tAIDfuf-S09zqJ
- Svendsen, N. V. (2021, mars 6). *Kritisk til senter ved Universitetet i Oslo: —Et brohode for kinesisk propaganda*. Khrono. <https://khrono.no/kritisk-til-senter-ved-universitetet-i-oslo--et-brohode-for-kinesisk-propaganda/559676>
- Svenungsen, B. (2019). Internett som geopolitisk arena? *Internasjonal Politikk*, 77(3), 225–240.
- Taliaferro, J. W. (2000). Security Seeking under Anarchy. Defensive Realism Revisited. *International Security*, 25(3), 128–161.
- Teh, C. (2021, mars 17). US sanctions 24 Hong Kong and Chinese officials ahead of a high-level meeting with Chinese diplomats. *Business Insider*.
<https://www.businessinsider.com/us-sanctions-hong-kong-chinese-officials-2021-3?r=US&IR=T>
- The Economist. (2019, november 7). Emmanuel Macron warns Europe: NATO is becoming brain-dead. *The Economist*.
<https://www.economist.com/europe/2019/11/07/emmanuel-macron-warns-europe-nato-is-becoming-brain-dead>
- Thorne, D., & Spevack, B. (2017). *Harbored Ambitions. How China's Port Investments Are Strategically Reshaping the Indo-Pacific*. C4ADS, Innovation for Peace.
<https://static1.squarespace.com/static/566ef8b4d8af107232d5358a/t/5ad5e20ef950b777a94b55c3/1523966489456/Harbored+Ambitions.pdf>
- Tjora, A. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (2. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Trofimov, Y., Hinshaw, D., & O’Keeffe, K. (2020, september 29). How China Is Taking Over International Organizations, One Vote at a Time. *Wall Street Journal*.

-
- <https://www.wsj.com/articles/how-china-is-taking-over-international-organizations-one-vote-at-a-time-11601397208>
- Tunsjø, Ø. (2013). Europe's Favourable Isolation. *Survival*, 55(6), 91–106.
- Tunsjø, Ø. (2018). *The Return of Bipolarity in World Politics: China, the United States, and Geostructural Realism*. Columbia University Press.
- Tunsjø, Ø. (2020, august 16). Innlegg: USA og Kina står foran en superkonflikt [Nyheter]. *Dagens Næringsliv*. <https://www.dn.no/innlegg/superkonflikt/kald-krig/geopolitikk/innlegg-usa-og-kina-star-foran-en-superkonflikt/2-1-857459>
- Turland, J. (2021). China's Top Disciplinary Body Moves Against Ex-Security Officials Fu Zhenghua, Sun Lijun. *The Diplomat*. <https://thediplomat.com/2021/10/chinas-top-disciplinary-body-moves-against-ex-security-officials-fu-zhenghua-sun-lijun/?fbclid=IwAR2UAh-iYtiDw7b7huQP4pFB2nFhyQTcM9f1IjkOnwPeMGgcwV7FIpWMnp8>
- US Congress. (2021). *2021 Report to Congress of the U.S.-China Economic and Security Review Commission* (117th Congress, First Session). U.S. Congress. https://www.uscc.gov/sites/default/files/2021-11/2021_Annual_Report_to_Congress.pdf
- US DNI. (2021). *Annual Threat Assessment of the US Intelligence Community*. Office of the Director of National Intelligence. <https://www.dni.gov/files/ODNI/documents/assessments/ATA-2021-Unclassified-Report.pdf>
- US DOD. (2021). *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2021*. Office of the Secretary of Defense. <https://media.defense.gov/2021/Nov/03/2002885874/-1/-1/0/2021-CMPR-FINAL.PDF>

-
- US DOD. (2022). *Fact Sheet: 2022 National Defense Strategy*. U.S. Department of Defense.
<https://media.defense.gov/2022/Mar/28/2002964702/-1/-1/1/NDS-FACT-SHEET.PDF>
- US DOS. (2021a). *Blue Dot Network* [Official website of the United States Government].
U.S. Department of State. <https://www.state.gov/blue-dot-network/>
- US DOS. (2021b). *Military-Civil Fusion and the People's Republic of China*. U.S.
Department of State. <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/05/What-is-MCF-One-Pager.pdf>
- US DOS. (2021c). *The Chinese Communist Party's Military-Civil Fusion Policy* [Official
website of the United States Government]. U.S. Department of State. <https://2017-2021.state.gov/military-civil-fusion/index.html>
- USCG. (2021, september 13). *Coast Guard crews remain vigilant during operations in the
Arctic Region*. United States Coast Guard, U.S. Department of Homeland Security.
<https://content.govdelivery.com/accounts/USDHSCG/bulletins/2f100cd>
- Verdensbanken. (2018a). *Arable land (% of land area)—China*. The World Bank.
<https://data.worldbank.org/indicator/AG.LND.ARBL.ZS?end=2018&locations=CN&start=2000>
- Verdensbanken. (2018b). *Armed forces personnel, total—China, United States, European
Union* [Statistikk]. The World Bank.
<https://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.TOTL.P1?locations=CN-US-EU>
- Verdensbanken. (2020a). *GDP (current US\$)—China, United States, European Union,
Japan, World* [Statistikk]. The World Bank.
https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=CN-US-EU-JP-1W&most_recent_value_desc=true
- Verdensbanken. (2020b). *GDP growth (annual %)—China, United States, European Union,
Japan, World* [Statistikk]. The World Bank.

-
- https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=CN-US-EU-JP-1W&most_recent_value_desc=true
- Verdensbanken. (2020c). *GDP per capita (current US\$)—China, United States, European Union, Japan, World* [Statistikk]. The World Bank.
- https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=CN-US-EU-JP-1W&most_recent_value_desc=true
- Veum, E. (2019, desember 18). Er Kina i ferd med å ta over kontrollen? *NRK*.
- https://www.nrk.no/urix/er-kina-i-ferd-med-a-ta-over-kontrollen_-1.14828571
- von der Leyen, U. (2021, september 15). *2021 State of the Union Address by President von der Leyen* [Tale]. State of the Union 2021. Strengthening the Soul of our Union, Strasbourg. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ov/SPEECH_21_4701
- Walt, S. M. (1985). Alliance Formation and the Balance of World Power. *International Security*, 9(4), 3–43.
- Walt, S. M. (1987). *The origins of alliances*. Cornell University Press.
- Walt, S. M. (1988). Testing theories of alliance formation: The case of Southwest Asia. *International Organization*, 42(2), 275–316.
- Walt, S. M. (1998a). International Relations: One World, Many Theories. *Foreign Policy*, 110, 29-32 + 34-46.
- Walt, S. M. (1998b). The Ties That Fray: Why Europe and America are Drifting Apart. *The National Interest*, 54, 3–11.
- Walt, S. M. (2000). *Keeping the World Off Balance: Self Restraint and U.S. Foreign Policy*. Harvard University - Harvard Kennedy School.
- <https://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=42810112110310401908207009306408311104706905808609504208512111911110907500006201701300811105109902011806911711701604104601801900907807201508211312609909110902504804911210>

209909210111002100310908207600910811210111511412207908307308408409209
1118&EXT=pdf&INDEX=TRUE

Waltz, K. N. (1979). *Theory of International Politics*. Addison-Wesley Publishing Company.

https://dll.cuni.cz/pluginfile.php/486328/mod_resource/content/0/Kenneth%20N.%20Waltz%20Theory%20of%20International%20Politics%20Addison-Wesley%20series%20in%20political%20science%20%20%20%201979.pdf

Waltz, K. N. (1997). Evaluating Theories. *The American Political Science Review*, 91(4), 913–917. JSTOR. <https://doi.org/10.2307/2952173>

Waltz, K. N. (2000). Structural Realism after the Cold War. *International Security*, 25(1), 5–41. JSTOR.

Waltz, K. N. (2018). *Man, the State, and War: A Theoretical Analysis* (Anniversary Edition). New York: Columbia University Press.

<https://web.b.ebscohost.com/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAwMHh3d19fMTk0MTUzOF9fQU41?sid=c1517786-e474-4df4-9219-6d517466ea9f@sessionmgr101&vid=0&format=EB&rid=1>

Warrick, J. (2021, juni 30). China is building more than 100 new missile silos in its western desert, analysts say. *Washington Post*. https://www.washingtonpost.com/national-security/china-nuclear-missile-silos/2021/06/30/0fa8debc-d9c2-11eb-bb9e-70fda8c37057_story.html

Weiss, J. C. (2021). *The Stories China Tells. The New Historical Memory Reshaping Chinese*

Nationalism. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/reviews/review-essay/2021-02-16/stories-china->

[tells?utm_campaign=fb_daily_soc&utm_source=facebook_posts&utm_medium=social&fbclid=IwAR0PnVIIRBOZuSD6tmlotRXqfjy7zisAHaDHM_WzW3S_JggxY9uI7e](https://www.foreignaffairs.com/reviews/review-essay/2021-02-16/stories-china-tells?utm_campaign=fb_daily_soc&utm_source=facebook_posts&utm_medium=social&fbclid=IwAR0PnVIIRBOZuSD6tmlotRXqfjy7zisAHaDHM_WzW3S_JggxY9uI7e)

Eamwk

-
- White House. (2021). *FACT SHEET: President Biden and G7 Leaders Launch Build Back Better World (B3W) Partnership*. The White House, Briefing Room, Statements and Releases. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/06/12/fact-sheet-president-biden-and-g7-leaders-launch-build-back-better-world-b3w-partnership/>
- Williams, M. C. (2005). *The realist tradition and the limits of international relations*. Cambridge University Press.
- Williams, M. C. (2007). *Realism Reconsidered: The Legacy of Hans Morgenthau in International Relations* (M. C. Williams, Red.). Oxford: Oxford University Press, Incorporated. https://web.b.ebscohost.com/ehost/ebookviewer/ebook?sid=6cb6e8cd-efaa-4a09-b9df-b350fa4641bd%40sessionmgr103&ppid=pp_Cover&vid=0&format=EB
- Wivel, A. (2008). Balancing against threats or bandwagoning with power? Europe and the transatlantic relationship after the Cold War. *Cambridge review of international affairs*, 21(3), 289–305. <https://doi.org/10.1080/09557570802253419>
- Wohlstetter, A. (1968). Illusions of Distance. *Foreign Affairs*, 46, 242–255.
- Wong, A. (2018, september 10). Is China a Democracy? A Long (and Better) Answer. *Inkstone*. <https://www.inkstonenews.com/china-translated/china-democracy/article/2163522>
- Xhambazi, V. (2021, mai 7). Montenegro, the first victim of China's debt-trap diplomacy. *New Eastern Europe*. <https://neweasterneurope.eu/2021/05/07/montenegro-the-first-victim-of-chinas-debt-trap-diplomacy/>
- Xi, J. (2017, oktober 18). *Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era* [Tale]. 19th National Congress of the Communist Party

-
- of China, Beijing. http://www.xinhuanet.com/english/special/2017-11/03/c_136725942.htm
- Xi, J. (2020, september 22). *Statement by H.E. Xi Jinping President of the People's Republic of China At the General Debate of the 75th Session of The United Nations General Assembly* [Tale]. 75th Session of The United Nations General Assembly, New York. https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1817098.shtml
- Xi, J. (2021a, januar 7). *Speech at a Ceremony Marking the Centenary of the Communist Party of China* [Tale]. http://english.www.gov.cn/news/topnews/202107/01/content_WS60dd8d8ac6d0df57f98dc459.html
- Xi, J. (2021b, april 20). *Full Text: Keynote speech by Chinese President Xi Jinping at the opening ceremony of the Boao Forum for Asia Annual Conference 2021* [Tale]. Opening ceremony of the Boao Forum for Asia Annual Conference 2021, Beijing. http://www.xinhuanet.com/english/2021-04/20/c_139893137.htm
- Xinhua. (2021, november 16). China will be compelled to take resolute measures should «Taiwan independence» forces cross red line: Xi. *XinhuaNet*. http://www.news.cn/english/2021-11/16/c_1310314094.htm
- Yang, B. (2021). China's Nationalist Cancel Culture. *The Diplomat*. <https://thediplomat.com/2021/09/chinas-nationalist-cancel-culture/?fbclid=IwAR3viwXNL9pV4WYOdEaMuXK12S7UExbv-rfOpjeFmYYhQSJMQzvn8jDjJPE>
- Zhou, L. (2021, september 22). China should 'fine-tune' nuclear weapons policy amid US pressure, ex-diplomat says. *South China Morning Post*. <https://www.scmp.com/news/china/military/article/3149720/china-should-fine-tune-nuclear-weapons-policy-amid-us-pressure>
